

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 6 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és előre 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztésért
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 1000.
Szerkesztőség 728. Kiadóhivatal 708.

Finálé.

Írta: Bede Jób.

Kossuth Ferencz vasárnap Nagyparkán atyja szobrának leleplezése alkalmából pár mondatban nagyjelentőségű beszédet mondott és mintegy jóslatszerűen szólalt meg:

— Édes hazám olyan lesz egykor, a minőnek Kossuth Lajos álmodá.

A kijelentés második felének még erősebb szenzációja volt, mert Kossuth Ferencz a megkezdett mondatot eképpen folytatta:

— Hogy ezt elérhessük, feltétlenül szükséges az összhang a nemzet és koronás királya közt. Ennek létrehozásán fáradozom én is, mint ahogy fáradozott egykor régen boldogult atyám.

Minő kilátások mutatkoznak a kedvező eredményre? Kossuth Ferencz se mondhatja meg, csak konstatálja, mint sokszor, most is, hogy:

— A hazának nem a régi magyar átokra, a széthúzásra van szüksége, hanem az egyetértésre.

Az intelmek felől mostani nehéz helyzetünkben, az Ausztriával való viszálykodások közben bőven lehetne gondolkodni. Megnyugvó érzések is keletkezhetnének abból, hogy a függetlenségi ország vezetője, Kossuth Ferencz nyíltan hirdeti feladatának a nemzet és királya közt való összhang létrehozását, amíg egyttal Kossuth Lajos eszméjére hivatkozik.

... Azonban, bocsánat! Tizszer, százszor, ezerszer bocsánat! Ki beszél most szerelemről, az országról, jelenéről, multjáról, jövőjéről. Hogy mit mondott Kossuth Ferencz a sorsról, mely reánk következhetik, amelyet előidézhetünk, vagy elháríthatunk aszerint, amiképpen okosan, komolyan dolgozunk, egyetértéssel, becsületes törekvéssel, avagy meggyünk a magunk utján, úgy, amint szoktunk, a régi magyar átokkal.

Avagy kapcsoljuk az eseményekhez Sztérényi Józsefnek az Iparegyesületben tett nyilatkozatát, hogy itt másról, mint az önálló vámterületről, nem lehet szó. A reménység virágfakadását üdvözljük ismét.

De mi lenne? Képzletnek is rettenetes, mit szólna a világ, ha mi most nyugodtan elkezdénénk elmélkedni e kérdések felől és foglalkoznánk a témákkal, melyekkel vasárnap Kossuth Ferencz az

ünneplő magyarság körében és Sztérényi az iparosok gyűlésén bajlódott. A legutolsó kültelki ember is szánakozva mosolyogta.

Mert, hogy ez mind lári-fári, haszonlatanság és egyáltalában örütség akármi mással foglalkozni. Csak egyetlen egy van, a miért érdemes élni. Amiről szabad beszélni, sőt muszáj tárgyalni. A siketnémák is megszólalnak. A vakok is látókká válnak. A sánták, a bénák felépülnek és fürgén szaladnak. Az egész város egy irány felé igyekszik. A nyugtalanok ébren vannak és virasztanak. Tán mikor e sorokat írjuk, sátrakat vernek az Alkotmányutczában és ott tanyáznak a helybeli hazafiak és a vidékről jött idegenek. A környéken a vendéglőket és kávéházakat már felfalták és az életet megdrágították. A szenzáció ostromállapota. Erről tessék nyilatkozni. A Polónyi—Lengyel-pörről. Mi történik? Miután a szép vasárnapon nem keletkezett béke és Mahunka is bennmaradt a machinációban, meg Schwarcz ur, a műkedvelő konferencier tovább működött, aztán ma folytatták a tárgyalást, miután megállapították, hogy egy nap nem huszonnégy órából, hanem huszonhat és fél órából áll. Ne tessék nekünk ugynevezett országbeli dolgokról prédikálni, mert se az országon, se a világon semmi más fontos dolog nincs, csak a Polónyi-ügy és a tizparancsolatnál fontosabb okmány ebben a perczen az esküdtek részére adott kérdések szövege. Hogyan vannak formulázva a kérdések? Beleörülnek-e az küdtek valamennyien, avagy marad köztük nyolcz épelméjű, avagy a másik négy lesz az okosabb? És egész éjszaka zaklatják egymást az emberek. Már beszélt az ügyész; beszélt Vázsonyi, most meg a vádlottra kerül a sor és megint az ügyészre, vagy a panaszos képviselőjére. Maga a panaszos, a főmagánvádló Polónyi Géza otthon van, rekedt, lefeküdt. Vagy tán mégis ébren van? Itélet lesz ma? Mikor lesz? Éjfél után, hajnalban, vagy reggel? És mi lesz benne? Felmentik-e Lengyelt, avagy elítélik? Vagy felmentik a rágalmasz alól és elítélik becsületsértésben, ami félig felmentés az egészre nézve és egy kissé a részletekre is, de legalább nem ütök agyon vele Polónyit. Esetleg más még eddig ki nem talált, nem sejtett fordulat következik? Ki tud erre felelni

most, amikor a lapnak ezt a részét szerdik a nyomdában s az olvasót figyelmeztetnünk kell, hogy esetleg a hajnali itéletet megtalálja hátrébb, az utolsó perczek lázas izgalmában készült nyomtatásban.

Nincs nagy kedvünk hozzá, hogy mérlegeljük az eredményt most, akár jobbra dől el, akár balra. Csak rá akarunk mutatni a tünetekre, a mindent felforgató, valamennyi komoly feladatot lekisebbitő, a normális életet, a fejlődést, az egyenes gondolkozást megakasztó hatalmas szenzációra. Ez az a szenzáció, amelyik megbénítja a munkakedvet. Nem is lehet jótékony vihar, mely a levegőt megtisztítja. A vihar utját hol itt, hol másutt megakasztották. Aztán másfelől ott is nagy port vertek, ahol már rég új országút épült. És ebben a porban keréknyomot kerestek, akárcsak a dánosi ravasz cigányokkal tárgyalnának. Nem is hiszszük most már, hogy az egészből valami haszna legyen a köznek. Sőt tán a városi ügyek dolgában sem hozza a permező esőt. Csak a kelevények elmérgesedése marad. Új támadók és új támadottak. Kifáradtan, most tán egy kissé elpihennek, akik e napig küzdöttek és akik kiöntötték epéjüket, de holnap mások lépnek elő és más ágai nyulnak a nagy pörnek a bíróság kérdésében, esetleg felekezeti kérdésben is és megváltoznak emberek: akik ma türelmesek voltak, holnap tán a veszetség mérgével harapnak bele embertársuk lábába.

Mindezt, amint mondottuk, szenzációnak nevezik. Szenzációnak, mely a petyhüdt idegeket izgatja és amelyik a modern emberiségnek olyan szükséglete, mint az enervált részére a morfininjekció s nekünk még örvendenünk kell, hogy legalább a szenzáció nagy jelenetei bevégeződtek.

Hátha mégis az egyik felvonás végén, mielőtt a rendezők a másíknak a szcenériájával bajlódna, talán vissza lehet térni a Kossuth Ferencz intelmeihez, hogy az országnak nem a régi magyar átokra van szüksége és hogy talán dolgozni is kell valamit, nemcsak egymás veséjére utazni. Hireségnek ugyan a vese-hiresség se utolsó. De eme nevezetességünket a világ még eléggé ismeri, hogy ne kelljen okvetlen gyarapítását legfontosabb feladatunknak vallani.

Az ügyvédek nyugdíja.

Az igazságügyminiszter törvényjavaslata. —

Budapest, május 4.

Günther Antal igazságügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet fölállításáról.

A javaslat intézkedése szerint az intézetnek az ügyvédi kamarák ügyvédi lajstromába felvett minden ügyvéd törvényénél fogva tagja. Az intézeti tagság az ügyvédi lajstromba történt jogerős felvétellel kezdődik és az ügyvédi kamarai tagság megszűnésével végződik. A tagok az intézet javára évi járulékok fizetésére vannak kötelezve. Az évi járulék hatvan koronánál kisebb és százhusz koronánál nagyobb nem lehet. Az intézet az ügyvédi kamarákkal több tekintetben szoros kapcsolatban van ugyan, de mégis azoktól különálló és pedig az ország összes gyakorló ügyvédeit felölélő központi szervezetet nyer, Budapest székhellyel. Ily központi szervezet a kamarák közreműködésének kellő felhasználása mellett a célnak leginkább felel meg; mert lehetővé teszi a nyugdíjügynek egységes, egyenlő elvek szerint való intézését és a biztosabb alapokra fektetett valószínűségi számításokat anélkül, hogy az intézet sokszoros adminisztratív munkával és költségekkel terheltenék meg. E szervezetet a javaslat a kötelező tagság elve alapján az ügyvédi kar autonómiájának keretében valósítja meg akként, hogy az intézetet az ügyvédi kamarákkal és ezek törvényes autonómiájának érintése nélkül kellő összhangba hozza. A kötelező tagság elve abban nyer kifejezést, hogy minden ügyvéd, aki az ország bármely ügyvédi kamarájának ügyvédi lajstromába jogerősen felvételre, mindaddig, amíg valamelyik kamarának tagja, már a törvényenél fogva tagja az intézetnek is, anélkül, hogy ehhez az intézettel vagy akár csak a saját kamarájával szemben tőle külön belépő nyilatkozat kívánatná meg. Ehhez képest az intézeti tagság teljesen összeesik a kamarai tagsággal és pedig úgy, hogy az intézeti tagság a kamarai tagságnak szükségszerű, törvényes folyománya.

A megokolás a következőket mondja:

A kötelező intézeti tagság a vele járó kötelező hozzájárulásokkal kétségtelenül oly terhe lesz az ügyvédeknek, mely az ügyvédi gyakorlatot megnehezíti s amennyiben e hozzájárulások pontos fizetéséhez szigorú szankciót is fűz a javaslat, nevezetesen a nem fizető tagnak az ügyvédek lajstromából való törlését rendeli el, ezzel a javaslattal az ügyvédi gyakorlatra nézve az ügyvédi rendtartásban foglalt előfeltételeken felül egy újabb előfeltételt is állapít meg.

Ez a szigorítása az ügyvédi gyakorlatnak, amelyet különösen az intézet matematikai alapjainak szilárdsága tesz szükségessé, nemcsak szemben az ügyvédi karnak általánosan panaszolt túlnépesedésével, de tekintettel az ügyvédi hivatásnak közbizalmát feltételező természetére is, nem szorul bővebb indoklásra. A jogvédelem érdeke éppen nem szenved sérelmet az által, hogy az ügyvédi karból kizártnak egyes tagok, akik hibájukból még az ily csekély összegben megszabott intézeti jutalékok sem tudják, vagy akárik megfizetni. Az ügyvédi karnak megterhelése pedig, amint említve volt, távolról sem oly jelentékeny, hogy az ügyvédi hivatás függetlensége tekintetéből aggályt kelthetne.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetnek szervezeti különállása abban jut kifejezésre, hogy az intézetnek saját, külön képviselő és cselekvő szervei vannak.

Az intézet szerveit a javaslat más egyesületek s különösen a részvénytársaságok és szövetkezetek mintájára az intézeti közgyűlést, az igazgatóságot, a felügyelő-bizottságot és ezenfelül az intézet tisztviselőit állapítja meg.

Mindezek a szervek az ügyvédi kar köréből alakulnak, amennyiben tagjaik kivétel nélkül csak intézeti tagok lehetnek s megalakításukra is az egész ügyvédi karnak van befolyása, amennyiben részint közvetlenül az intézeti közgyűlés tagjainak megválasztása útján, részint közvetve az intézeti közgyűlést illető választás útján jönnek létre. Ami az intézetnek az ügyvédi kamarákhoz való viszonyát illeti, a javaslat az intézetet akként létesíti, hogy annak ügy létrejöttében, mint működésében a kamarák közreműködésének tág kör jut, anélkül, hogy ez a kamarák törvényes autonóm hatáskörét csorbitaná, sőt ellenkezőleg ezt jelentékenyen bővíti.

A kamarát illeti meg a javaslat szerint az a jog, hogy méltánylást érdemlő esetekben fizetni nem tudó tagjait saját költségvetése terhére az intézeti járulékok fizetése alól felmenthesse és hogy végső

esetekben a törvényes maximális határidőben nem fizető tagot az ügyvédi lajstromból törölje.

Ellátás jár a következő személyeknek:

1. Magának az intézeti tagnak munkaképtelensége esetében.

2. Az elhalt intézeti tag hátrahagyott családtagjainak (özvegyének, volt nejeinek és gyermekeinek).

Az intézeti tagot magát megillető ellátás tisztán rokkantsági ellátás; csak munkaképtelenség esetében, vagyis oly esetben jár a tagnak, midőn az ügyvédség gyakorlatára betegség, vagy testi fogyatkozás miatt tartósan, vagy végképpen képtelen és az ügyvédi kamarának az ügyvédi lajstromból való törlését, vagy az ügyvédség gyakorlatától való felfüggesztést kimondó jogerős határozatával van konstálva.

Budapest, május 4.

A képviselőház holnap, kedden, délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjén Nagy György indítványának indokolása, a bizottságok jelentése, az összes mentelmi ügyek és a kérvények szerepelnek.

A képviselőház ülése. A képviselőház ma délelőtt tizenegy órakor Rakovszky István elnöklésével ülést tartott. Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság előadója beterjesztette az 1908. évi költségvetésről szóló jelentését és kérte a költségvetés sürgős tárgyalását. Az elnök javaslatára a Ház szerdára tűzte ki a költségvetés tárgyalását. Günther Antal igazságügyminiszter három törvényjavaslatot terjesztett be a birtokrendezésről, az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről és végül a Paraguay köztársasággal a közönséges büntetkek kölcsönös kiadatása dolgában kötött szerződésről. Holnap mentelmi ügyeket tárgyalnak.

Az 1908. évi költségvetés. A képviselőház szerdán kezdi meg az 1908. évi költségvetés tárgyalását. A költségvetésről szóló pénzügyi bizottsági jelentést Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság előadója ma terjesztette a képviselőház elé.

A jelentés megállapítja, hogy a múlt ülésszakban benyújtott és az ülésszak berekesztésekor visszavont költségvetéstől a jelen költségvetés nem tér el, csupán egynéhány tétel tekintetében történt változás. Mikor a pénzügyi bizottság a legutóbbi alkalommal foglalkozott a költségvetéssel, a közönséges kiadások még nem voltak megállapítva és így azokat akkor abban az összegben vették fel, amelyben az 1907. évi költségvetésbe volt beállítva. Időközben azonban a delegáció megállapította az 1908. évi közönséges kiadásokat s így a költségvetésbe most már ezt az összeget kellett felvenni, amely Magyarországra nézve 9.272.605 korona kiadási többletet jelent. A költségvetésben további emelkedés azáltal fog előállni, hogy a kormány fedezni, illetőleg emelni óhajtja a díjnyokok illetményeit. Ez az akció 1.500.000 korona többletet eredményez, de minthogy az idén a felemelt illetmények csak október 1-től lesznek számíthatók, az 1908. esztendőre ebből a kiadási többletből csak 375.000 korona esik. A kiadások emelkedését fogja okozni az is, hogy a kormány az állami tisztviselők laktáráit az idén az év utolsó negyedétől kezdődőleg óhajtja rendezni. A kormány a kérdést úgy akarja megoldani, hogy az állami tisztviselők laktárát az államvasuti alkalmazottak laktárával egyenlővé teszi, másrészt pedig gondoskodni akar arról, hogy az egyes városok és községek szerint a laktárt úgy szabják meg, hogy a katonatisztek laktárához hasonlóan a laktár fejében az illető helyeken megfelelő lakást tényleg lehessen is kapni. Ez évente 6.800.000 korona kiadási többletet fog okozni, melyből az 1908. esztendő utolsó negyedére 1.700.000 korona esik. Minthogy azonban egyes állomásoknak magasabb laktárosztálya való sorúsára a jelen költségvetésbe már eredetileg is felvették 400.000 koronát, a tulajdonképpeni kiadási többlet erre az esztendőre csak 1.300.000 korona. Ezel szemben az elérhető megtakarítások a következők: A kormány eddig nem élt azzal a felhatalmazással, hogy új 4%-os évjáradékokat bocsásson ki, s hamarjában előreláthatólag ezzel a joggal élni is fog. E czimen 8.046.682 koronával kevesebb kiadást hoz a bizottság javaslatba, vagyis indítványozza a képviselőháznak, hogy a 4%-os koronajáradék kamataira összesen 103 millió 549.650 koronát állapítson meg a képviselőház, szemben a kormány által eredetileg javasolt 111 millió 596.332 koronával. Indítványozza továbbá a bizottság, hogy a cukoradóra preliminált összeget szintén emelje fel a képviselőház. Ez a tétel 43 millió 700.000 koronával van beállítva a költségvetésbe. Tekintettel azonban az utolsó évek eredményeire, javasolja a bizottság, hogy ezt a tételt 45.375.000 koronára emeljék fel. Mindezek alapján a mutatózó kiadási többlet 12.497.605 korona. A mutatózó különbözetet tehát 24.077 korona, melylyel együtt a kormány által irányzott fölölég 46.142 ko-

ronára emelkednék. Már az előző ülésszakhoz beterjesztett költségvetésben is fel volt véve és a pénzügyi bizottság annak idején foglalkozott is azzal a két tétellel, amelyről, mint költségemeléssel most ismét jelentést tesz. Az egyik a miniszterelnökségnél az információs szolgálat kiadásainak emelkedésére vonatkozik; ez az összeg 150.000 korona; a másik összeg pedig a belügyminisztériumnál a vármegyei tisztviselők viszonyainak rendezésére van felvéve egy millió koronával. Ezzel a két tétellel szemben a bevételeknél a várható eredményre való tekintettel, 2.400.000 koronával emelték azt az összeget, mely az Osztrák-Magyar Bank teljes jövedelméből Magyarországra esni fog.

A szerdán meginduló költségvetési általános vitában Hoitsy Pál előadó után a nemzetiségiek részéről elsőnek dr. Polit Mihály fog felszólalni, ki a nemzetiségiek nevében határozati javaslatot is fog előterjeszteni, melyben a párt a kormánnyal szemben tanúsított bizalmatlanságának indokait fogja kifejtetni. A horvátok részéről Supilo Ferenc készül hosszabb beszédre, melyet magyar nyelven fog elmondani. E beszédében Supilo az egész horvát-magyar politika anyagát fogja felölelni és különösen báró Rauch Pál horvát bán eljárását fogja kritika tárgyává tenni. A balpárt szónokája Parkasházy Zsigmond lesz.

A függetlenségi pártkörből. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-köruti körhelyiségében, mint a Magyar Tudósító jelenti, az est folyamán nagy élénkség volt. A pártkörben számos képviselő és kültag volt fen, köztük Tóth János és Meskó László államtitkárok, Hoitsy Pál és Barabás Béla alelnökök, Leszkay Gyula ház-nagy, ifjabb Ugron Gábor főispán. Hét óra után megérkezett Günther Antal igazságügyi miniszter. Kevéssel utána látogatást tett a pártkörben Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztérényi József államtitkár. A miniszterek a pártkör nagy társalgó-termében élénk eszmecsere-t folytattak a jelenvaltakkal. Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztérényi József államtitkár nyolcz óra után távoztak el a pártkörből.

A soproni nyelvrendelet. A függetlenségi párt holnap este hat órakor értekezletet tart, amelyen gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ismerteti a soproni ügyben való interpelláció válaszát. A képviselőházban gróf Andrássy Gyula szerdán fog felelni báró Bánffy Dezső interpellációjára.

Az erdélyi vármegyék új beosztása. A „Székely Udvarhely” című lap írja a következőket: Andrássy belügyminiszter a választói javaslattal kapcsolatban új vármegyei beosztást is tervez. E szerint az erdélyi részekben a mai 15 vármegye helyett csak 10 vármegye lenne. A vármegyék a következők volnának: 1. Háromszék-Brassó vármegye Brassó székhellyel és állana a mai Háromszékből, a miklósvári járás leszámításával és Fogaras megye törösvári járásából (214.000 lélekből 129.000 magyar, 61.000 oláh); 2. Csik megye, amelyhez a mai Csik megye és Marostorda régi felsőjárása tartoznék (169.000 lélekből 120.000 magyar); 3. Udvar megye, amely állana a mai területéből, leszámítva Marostordával határos északnyugati részét, Nagy-küküllő köhalmi járásból, Fogaras sárkányi járásból, Brassó alvidéki és Háromszék miklósvári járásból (173.000 lélekből 106.000 magyar); 4. Marostordamegye, amelyhez tartoznék a megye mai területe a régi felsőjárás leszámításával, továbbá Marosvásárhely, Udvarhely megye határos része (35.000 lélek), Kisküküllő erzsébetvárosi, dicsőszentmártoni és radnóti járásainak keleti fele, Tordaaranyos tordai és marosludasi járásainak keleti része, Kolozsmegye tekei, mezőörményesi, nagysármási járásai egészen és a mocsai járás keleti nagyobbik része, Szolnokdobokától a békési járás délkeleti része és végül Besztercezenaszód desenyői járás (376.000 lélekből 180.000 magyar, 169.000 oláh); 5. Kolozsmegye, amelyhez tartoznék a megye mai területe, leszámításával a Marostordához csatolt résznek és az almási járásnak, továbbá Kolozsvár, Szolnokdobokából Szamosújvár és a szamosújvári járás délkeleti része. Tordaaranyosból Torda városa és a tordai járás nyugati magyar jellegű része és az alsójárás járásból Tordaszentgyörgy (221.000 lélekből 111.000 magyar, 110.000 oláh); 6. Szeben-Fogaras megye, amely állana a Szeben megye mai területéből, a fogarasi és alsóárpási járásból, valamint Alsófehértó megye vizaknai járásból Vizakna városával együtt (242.000 lélek); 7. Hunyad megye, a mai terület és arad megyei nagyhalmgyi járás (325.000 lélekből); 8. Alsófehértó megye, a mai terület a vizaknai járás leszámításával, Tordaaranyos föntmaradt része, Kisküküllő megye hosszúsági járás egészen, vala-

mint a dicsőszentmártoni és radnóti járások nyugati része (338.000 lélekkel); 9. Beszterce-Doboka megye, Dés székhellyel, a mai terület, leszámítva az átkapcsolt részeket és Kolozsmegye almasi járasa (317.000 lélekkel); 10. Nagyküküllő, amely állana a megye mai területéből, az Udvarhely-megyéhez átkapcsolt rész leszámításával és a kisküküllőmegyei erzsébetvárosi járás délkeleti részéből, meg Erzsébetvárosból (131.000 lélek). Az új osztás szerint öt kis vármegye: Brassó, Fogaras, Kisküküllő, Beszterce-Naszód, Torda-aranyos, a szomszéd vármegyékbe oivadna be.

Szerződés Paraguay állammal. Günther Antal igazságügyminiszter ma törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz a közönséges büntetések kölcsönös kiadatása iránt Paraguay köztársasággal Buenos-Airesben 1907. évi október hó 16. napján kötött államszerződés becsikkelyezéséről. A szerződést eredeti magyar és spanyol szövegben terjesztették a Ház elé. A szerződés megfelel az Uruguay köztársasággal kötött szerződésnek.

A tagosítási törvény. Legközelebb megalkotott az 1908. VII. törvényzikk az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zaránd megyék és a volt Kővár-vidék területén a birtokrendezésről, arányosításról és tagosításról szóló 1871. LV., 1880. XLV. és 1892. XXIV. törvényzikk módosítása és kiegészítése tárgyában. Ehhez a törvényhez csatolozik az a törvényjavaslat, amelyet ma nyújtott be Günther Antal igazságügyminiszter és amelynek célja a birtokrendezésre, különösen az urbéri elkülönítésre, arányosításra és tagosításra fennálló jogszabályokat az ország többi részeinek területén módosítani és kiegészíteni.

Torda az önálló bank mellett. Ünnepe volt vasárnap Torda városának. Lelplezték Kossuth Lajos életnagyságu arcképét és impozáns függetlenségi nagygyűlés keretében állást foglaltak az önálló magyar nemzeti bank mellett. Féltenegykor kezdődött a városi vigadó nagytermében a város díszközgyűlése. Sebess Andor polgármester lendületes szavakkal üdvözölte a vendégeket és nyitotta meg a díszgyűlést. Dr. Szenkovich Aurél városi ügyész ünnepi beszéde közben lehullott a lepel Kossuth Lajosnak életnagyságu arcképéről, majd Holló Lajos orsz. képviselő mondott emlékbeszédet. A polgármester felolvasta ezután Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek következő táviratát:

Édes atyámnak szobrot állít Perkáta községe, mely szoborleplezésen jelen fogok lenni, mint ahogyan jelen voltam eddig mind az ötvenkét szobornál. Azonban Tordára is elküldöm lelkemet és szívemet, azért, hogy önökkel ünnepelek és ünneplésükből, hazafiságukból merítsék erőt, lankadatlanul küzdeni a függetlenségi elvekért.

Egerházy Lajos, városi bizottsági tag indítványt terjesztett elő, hogy Torda város közönsége kegyeletes hálával borul le a magyar nemzeti szabadság és függetlenség legnagyobb bajnoka, Kossuth Lajos emléke előtt. Az indítványt a jelen voltak egyhangú lelkesedéssel elfogadták, mire Sebess Andor polgármester a díszgyűlést berekesztette. A polgárság és a vendégcsereg innen a főtérre vonult a népgyűlés megtartására. A gyűlést Vertán Endre nyitotta meg. Holló Lajos tartott ezután beszédet az önálló nemzeti bankról. Beszéltek még Zakariás János, Irsay József, Éber Antal és Kecskeméthy Ferenc képviselők, majd Egerházy Lajos indítványára a népgyűlés az önálló magyar nemzeti bank mellett foglalt állást.

A kápolnai mandátum. Samassa János, a kápolnai kerület képviselőjének lemondásával megüresedett mandátum érdekében a kerület választópolgárai Hellebronth Géza elnöklésével tegnap jelölt gyűlést tartottak, amelyen egyhangúlag Macki Emil hevesi főjegyzőt jelölték képviselőnek, akit Kossuth Ferenc meleghangú levélben ajánlott a választóknak. Macki a jelölést elfogadta és azonnal elmondta programbeszédét. A 48-as függetlenségi politika hívének vallja magát, az általános, községenkénti, titkos választójogot, a nemzeti bank felállítását és az önálló vámtérületet követeli. Utána Nagy Emil, Török Kálmán és Hellebronth Géza képviselők mondtak lelkes beszédet Macki mellett. Kossuth Ferenchez és gróf Apponyi Alberthez üdvözlő táviratot intéztek.

Függetlenségi pártszervezkedés Zalaegerszegen. A zalamegyei függetlenségi párt Bosnyák Géza elnöklésével népes értekezletet tartott, amelyen Dobrovics Milán, Eitner Zsigmond, Filipich Lajos képviselők is jelen voltak. A párt elha-

tározta, hogy magát intenzívebben szervezi. Eitner indítványára elhatározták, hogy a képviselőházhoz feliratot intéznek, amelyben az önálló bank mellett és a tisztí fizetések emelése ellen állást foglalnak. Az értekezlet Kossuth Ferencet táviratilag üdvözölte.

Ítélet a nagy pörben.

Budapest, május 4.

Az esküdtek éjjel 2 óra 07 perczkor a becsületsértésben bűnösnek mondták ki Lengyel Zoltánt, akit a bíróság 3 óra 05 perczkor kihirdetett ítélet alapján a Btk. 261—62. §§-aiba ütköző nyilvános becsületsértésért 3 havi fogságra és 1000 korona pénzbírságra ítélte. Semmiségi panaszt mindkét részről bejelentettek.

Mondják, hogy a viharos tengeren járó hajósok, hogy ha hajójuk veszedelmes szirtek között végső bajba kerül, olajat szoktak önteni a hullámzó habokra, mely rövid pillanatokra lecsillapítja a vizek háborgását. Hogyha néhány pillanat alatt a hajó biztos helyre jut, jó, de hogyha nem, veszve van, mert amint az olaj csillapító hatása elmúlt, annál hevesebben ujjul meg a háborgás és Isten irgalmazzon hajónak, embernek, aki a hatalmukba kerül.

Ugy látszik, ilyen csillapító olaj szerepét játszották a Polónyi—Lengyel-pörben az elnöki székéből elhangzó békitő szavak. Hatásuk órákig tartott, addig, ameddig mind egyik fél a másiktól várhatta a kezdeményezést. S amikor kiszült, hogy mind a ketten csalódtak, olyan szenvedelmes hévvel csaptak össze újra a szenvedelmek, hogy ezen hajótörést szenvedett minden békere ménység.

A szép májusi vasárnap nem hozott treuga Deit. Amikor az elnök megkérdezte őket, vádló is, vádlott is konok némaságba merülve azt leste, szól-e valamit a másik? Egyik sem szólt s ezzel eldobódott a koczka, a nagy pörben már csak ítélet következhetik, a két fél közül az egyik csak mint győztes, a másik csak mint legyőzött hagyhatja el a porondot.

S ezután egymást kergették az izgalmak. Fölállt a királyi ügyész, elmondotta, hogy tegnap az egyik esküdt nála járt és tudtára adta, hogy az esküdtek már kiformált véleménynyel várják a perbeszédet, sőt azt is közölte vele, hogy hány esküdt készül szavazni Polónyi és hány Lengyel Zoltán mellett. S ezen a czimen — az esküdtek elfogultságát hozván föl okul — kifogást emelt az egész esküdtszék ellen.

Azután fölállt Polónyi és nyilatkozni óhajtott — állítólag az elnök békefölvívása tárgyában. Zsitvay azonban nem adta meg neki a szót s erre Polónyi azzal a kijelentéssel, hogy ezek után neki itt semmiféle keresni valója sincsen, tüntetően elhagyta a tárgyalási termet.

Az ügyész bejelentését és Polónyi távozását kapcsolatba hozva egymással, persze nyomban megindultak a találgatások. És egyszerre fölszökött azoknak a száma, akik a két tényből következtetve arra tippeltek, hogy az a számarány, amiről az ügyész értesült, Polónyira nem lehet kedvező.

A tegnapi tárgyaláson két kijelentés szegeződött le a legmerevebb ellentétben egymással.

A királyi ügyész azt mondotta, hogy a nála járt esküdt előre elárulta az esküdtek ítéletét, sőt megmondotta a szavazatok vár-

ható számszerinti arányát is. És később, amikor azt kétségbevonták, még meg is erősítette ezt az állítást, egész határozottsággal ezt mondván:

— Amint én mondtam, úgy volt!

Mahunka Imre — az áruló esküdt — ellenben a tárgyalás előtt letett esküjére hivatkozva, azt állította, hogy ő csak arról beszélt, hogy izgatottsága miatt ő maga nem adhat nyugodt véleményt, esküdt társai véleményéről ellenben nem szólt. S amikor a királyi ügyész jegyzőkönyvbe vette, hogy ezzel szemben minden szavát föntartja, külön becsületszavát adta arra, hogy az ügyésszel egyebet nem beszélt, mint amit előadott.

Annak a leszegezése után, hogy daczára annak az esküjének, hogy az ügy befejeztéig a felekkel érintkezni nem fog, az egyik esküdt mégis érintkezést keresett a királyi ügyésszel, itt meg kell állapítani valamit. Ahhoz, hogy homlokegyenest ellenkező tényeket állítsanak, a tárgyaláson csak a peres feleknek van joguk. A törvény humanus, megengedi nekik, hogy úgy mentsék a bőrüket, ahogy lehet, hogy ha jobb fegyver nem áll a rendelkezésükre, az igazság elcsavarásával is. A bíróság ugyanis arra való, hogy a sok hamisságból válogassa ki az igazat. A hivatalos közegeknek, a közhatalom képviselőinek azonban nincsen meg ez a szabadságuk, itt pedig a közérdeket képviselő ügyész és a közérdek nevében ítélkező esküdtbíró állításai kizárják egymást. Valami olyan bántó homályosság mutatkozik ebben a váratlanul támadt afférben, ami az igazság minden barátját kellemetlenül érinti.

És ma azután megkezdődött a nagy színjáték utolsó fölvonása. Visszavonhatatlanul az utolsó. Azután, hogy a kérdések föltették, s a perbeszéd megkezdődtek, perrend tiltja a tárgyalás félbeszakítását. Az érdekes finishre a közönség fokozott vehemenciával ostromolja meg a tárgyaló terem ajtaját, kevéssel négy óra után minden hely szorongásig megtelik kipirult arcú emberekkel. Akár csak a nagy pör első napján, feszült figyelem várja a tárgyalás megnyitását. A bíróság bevonul, jönnek az esküdtek, jön a királyi ügyész; Polónyi Géza hiányzik: helyén fia és képvisellel megbízott ügyvédje, Polónyi Dezső ül, Lengyel Zoltán is helyet szorít magának a vádlottak padját elfoglaló hatalmas könyvfóliánsok között. A nagy teremben a várakozás izgalma teszi feszültté a levegőt, az ideges hangulat átesap a hallgatóság padjaira is, sőt talán ide leginkább. Csak ketten őrzik meg abszolút nyugalmukat: fönn az elnöki pulpiton a tárgyalást vezető őszfejtű öreg ember: Zsitvay Leó, aki székében kényelmesen elnyulva, tenyerét álla alá támasztja és apró, felsőbbbészes értelmet sugárzó szemével körültekintve várakozik arra, hogy a felek mind együtt legyenek. És Lengyel Zoltán, aki szénfekete bajusza alatt azzal a bizonyos, jól ismert széles, gunyoros mosolylyal ül a helyén, mintha nagyon mulattatná az, ami itt történik, mintha nem is ő lenne ennek a szenzációs izgalomban bővelkedő tárgyalásnak az egyik főszereplő személyisége.

Az egyik esküdt kéri, engedjék haza, mert költözködik s ennél a családi aktusnál az ő jelenléte mulhatatlanul szükséges. A szenzáció váró nagy izgalomba, küszöbén annak, hogy az illetékes bíróság eldöntse a

nagy pör sorsát, groteszk komikummal illeszkedik be a jó családapa fölszólalása, aki nyárspolgári aggodalommal abban a gondban fészéleg helyén, hogy vajon szeles trógerék nem török-e össze a lépcsőn az üveges szekrényt, mialatt az a hivatás vár rá, hogy Róma sorsa fölött döntsön. Vagy talán nem is az üveges szekrény sorsa, hanem éppen a ránehezülő nagy felelősség sulya nyugtalanítja? Akár így, akár úgy, Zsitvay nem engedi s azzal az indokolással, hogy a csata megkezdése után a katona nem kap szabadságot, helyén marasztalja.

Ez a társaság, így, ahogy együtt ül, ha kell, akár holnap délig is, addig, amíg verdikt nincs, együtt marad.

Ami a kérdéseket illeti, az esküdteknek bő választékuk van arra, hogy feleletüket a lelkiismeretükkel összhangba hozzák. Van egy kérdés, amelyik közhivatalnok ellen elkövetett rágalomra, van egy másik, amelyik hasonlókép közhivatalnok ellen elkövetett becsületsértésre vonatkozik. A harmadik kérdés szimpla rágalomra, a negyedik szimpla becsületsértés kritériumait foglalja magában.

Zsitvay Leó egész kis jogászi értekezést rögtönöz a kérdések föltevésének megindokolására. Ez a ragyogó jogászi dialektika azonban ezuttal senkit sem érdekel, a finom disztinkciók csak fokozzák a várakozás izgalmát. Harezi dübörgés, visszacsapó ellenséges fenekedés hadi zaját, az eleven élet tusáját szomjazza az arénába gyűlt publikum.

Ez is megjött.

A királyi ügyész beszél. Csengő, meleg bariton hangon szólal meg, amelyik széles skálán keresztül bong, muzsikál. Tulságosan is szép ez a hang: látszik, hogy a szónok maga is megittasul a saját szava zenéjétől. És játékot kezd ezzel a hanggal, végig variálja a skála valamennyi fokozatán. Hogy ha vádol, avagy a Polónyi érdemeire hivatkozik, fölcattan a hangja, mint a harezi kiáltás; hogyha érzelmi motívumokat érint, rezeg, mint a mély hegedű; hogyha ünnepélyes kijelentéseket tesz, mélyre száll és úgy bug, mint a templomi orgona legvastagabb sípja, amelyik úgy szól, mintha a föld alól törne elő. A publikum főleg ennek a legmélyebb hangnak örvendez, mely ritka mély, szép érczes bariton! s a szavak zenéje miatt elfelejti azoknak a tartalmát. Szinte az a látzat, hogy az ügyész azért vádol, hogy harsogjon a bariton, azért érzeleg, hogy rezegjen a bariton és azért tesz ünnepélyes kijelentéseket, esküvéseket a legszentebb meggyőződésre, hogy szépen bugjon a bariton. Amíg beszél, a szavak muzsikáját megfelelő pathetikus taglejtésekkel kíséri, akár csak egy római rétor. Egyszer az égre emeli karjait, egyszer mellén összefonja; szikár, fekete szalon-ruhába burkolt alakja egyszer meghajlik, másszor magasra egyenesedik a hangrezgések tempója szerint.

A beszéd maga pedig . . . Óvatos, lojális és tapintatos, mintha csak az egyik kaszinótag vonná lágyan, fuvólásan feleletre a másik kaszinótagot. A bizonyítási anyagon gyorsan siklik át, inkább a maga becsületes meggyőződésére apellál. Még mentő érvet is talál a vádlott mellett: Lengyel Zoltánt a köztudat tévesztette meg, a gyorsan elharpazó rágalom, mely nem kiméli meg azokat soha, akik a tömegből kiemelkednek.

S azután jön Vázsonyi, akinek nincs baritonja, de van éles, kevés modulációval dolgozó diskántja s egyszerre vitriolba mártott hegyes nyilak röpködnek a levegőben. És minden nyíl célba talál, maró szarkazmus, elevenbe vágó szatira minden szava. És ahol a szavakban nincsen gunyos tartalom, ott metsző csipős izt ad nekik egy hangsúlyllyal, egy arczfintorral, vagy ha mással nem, egy kézmozdulattal.

Ő is a köztudattal kezd. Hogyha Polónyi ártatlan, miért éppen őt gyanúsította meg a köztudat, miért nem érte még a gyanu árnyéka sem a többi nagyokat, hivatali elődeit, Deákot, Szilágyi Dezsőt. Folytatja azzal, hogy ha Polónyi ártatlan, miért tūrte el régebben megtorlás nélkül azt, hogy rágalomra, miért indított pert csak most, amikor erre minisztertanácsi határozat kényszerítette?

Azután a vádpontokat veszi sorra. Széles alapokon, nagy koncepczióval építi föl beszédét. Előbb a Beke-ügyben, azután a dunai rakodópart ügyében csoportosítja a Polónyit terhelő érveket. Öntudatos dialektikával ebből a csoportosításból mindig azt a képet hozza ki, ami a céljainak megfelel s minden érzékenységen, minden egyéb tekinteten keresztül gázolva olyan kegyetlen következetességgel tör előre, mint az eleven husba szurt operáló kés.

Nyolcz órakor végez a vád két első pontjával. Ekkorára már fáradt ő is, fáradt a hallgatóság is. Az elnök egy órára fölfüggeszti a tárgyalást, hogy pihenjenek.

Az éjszaka folyamán valóságos ostrom-álatpotba került a törvényszéki palota. A kíváncsi közönség lázas izgalommal ostromolta meg a bejárókat, de a kapukat nagy rendőri készültség tartotta megszállva s nem engedett be senkit sem, csak a terembe szülő belépőjeggyel rendelkező hírlapírókat.

Amikor Zsitvay a tárgyalást megnyitja, a terem az azelőtti képet mutatja. Vázsonyi folytatja beszédét, tovább röpködnek a vitriolba mártott nyilak. Most még a hátralevő vádpontokat veszi sorra és rendkívüli hatással csoportosítja a Polónyi ellen szóló érveket. A hallgatóságot egészen magával ragadta ez az érvelés és éljenzésbe tört ki, amikor Vázsonyi szavait befejezte.

Vázsonyi után már csak Lengyel Zoltán mondott néhány szót, az ügyész és védő a replikáról lemondottak. Azután Zsitvay resummeja következett s az esküdtek visszavonultak a tanácskozásra.

Az izgatottság ekkor érte tetőfokát. A kedélyek forrongására jellemző, hogy Zsitvay állítólag bizalmas rendeletet adott ki a rendőri kirendeltség vezetőjéhez, hogy öröködjének az esküdtek testi épsége fölött, mert marasztaló verdikt esetére, hír szerint, nemcsak tüntetésre, hanem merényletre készülnek a demokraták.

Vasárnap.

Nincs béke.

Zsitvay Leó elnök vasárnap délelőtt fél tizenkét órakor nyitotta meg a tárgyalást. Kis késedelem után Lengyel Zoltán jelent meg utolsónak; az első eset volt, hogy nem mosolyogva lépett a terembe.

Az elnök megnyitva az ülést, kérdést intézett a felekhez, kívánnak-e a békéltető fölszólításra nyilatkozni? Polónyi némán, mozdulatlanul ül a helyén; Lengyel Zoltán a fejével tagadólag in.

— Akkor kihirdetem a bíróság végzését a bizonyítás kiegészítése tárgyában — mondja az elnök

Esküdt az ügyészről.

Balás Elemér királyi ügyész nyilatkozni óhajt. Nagyon fontos, amit mond, ezért aggodó figyelmet kéri mindenkinek. Tegnap az esküdtek kijelentették, hogy semmiféle további bizonyítást nem kívánnak, mert már megállapodott a véleményük az ügy egész anyagáról. Így azt jelentették ki, hogy mielőtt akár a vád, akár a védelem részéről a kívánt nyilatkozat megtörtént volna, ők már megalkották a verdiktjüket. (Zaj az esküdtek részéről.)

Az elnök: Ezt az inszinuációt az összes esküdtek nevében visszautasítom. (Helyeslés az esküdtek részéről.) Hogy gyanúsíthatja ön az esküdteket azzal, hogy már előre elárulták a verdiktjüket? Több esküdt: Köszönjük!

Az ügyész: Nem gyanúsít; tényekre hivatkozik. Schwartz Vilmos esküdt tegnap odament a vádlotthoz s a törvény tilalma ellenére beszélt vele.

Az esküdtek: Nem azonosítjuk magunkat vele! (Schwartz Vilmos föláll, szólni akar.)

Az elnök (az ügyészhez): Ne folytassa ezt a dolgot, mert különben fölfüggesztem a tárgyalást s a főügyészszégnél intézkedem az iránt, hogy más ügyészt rendeljen ide.

Az ügyész: Én az illető ur eljárását becsületes, jóhiszemű okból eredőnek tekintettem tegnap s tekintem ma is. Be kell azonban még jelentenem, hogy tegnap egy esküdt fölkeresett s elárulta az esküdtek ítéletét az ügyről s számszerinti arányukat is.

Az esküdtek zajosan kiáltoznak: Nevezze meg az illetőt, addig nem hiszszük.

Az elnök (az ügyészhez): Nevezze meg azt az esküdtet!

Az ügyész: Jóízlésem s a hivatali titoktartás kötelessége tiltja, hogy megnevezem; de azt hiszem, hogy az illető esküdt önként jelentkezni fog. Kifejti ezután az ügyész, hogy mikor az esküdtek színtelen hivatalosan előre közlik, mi az ítéletük, akkor elfogulatlanul nem ítélkezhetnek. Ezért jelentette be az esetet. A közvádlói helyről, amely a mindenképp fölé álló közérdeket képviseli s kedvezni egyik félnek sem kedvezhet, kéri, hogy a bünvádi perrendtartás 68. szakasza alapján bírói végzésben jelentse ki a bíróság, hogy elfogultnak tekinti magát s nem tárgyalja tovább az ügyet.

Dr. Schwartz Vilmos esküdt kijelenti, hogy ő szíve tiszta sugallatát követte, amikor tegnap fölszóllította a feleket a békülésre. Ha ezzel elfogultságot árult el, akkor kéri fölmentését. Kijelenti azonban, hogy maga az ügy érdeme az esküdtek közt eddig nem volt tárgyalás alatt. (Az esküdtek helyeslően nyilatkoznak.) Mivel azonban az ügyész olyan kijelentést tett, amely rágalom az esküdtek ellen, addig nem hagyja el a helyét, míg ki nem derítik az illető esküdt kiletét.

Az elnök: Az ügyész ur azt mondja, jóízlése és hivatali titoktartása tiltja az esküdt megnevezését. Szerintem egyik ok sem forog fönt. Fölszóllítom az esküdteket, álljanak fel egyenkint, hogy egyikük sem volt az ügyésznél; aki ille marad, az nála járt.

Leirer Ödön esküdt: Tegnap öt választották meg az esküdtek főnökévé s csak véletlen volt, hogy Schwartz Vilmos hirdette ki megállapodásukat. Talán nem is egészen megfelelő szavakkal.

Mahunka Imre pótesküdt: Az ügyész urnál tegnap én jártam! (Mozgás, zaj.)

Schwartz Vilmos: Ismételtlen kéri fölmentését, ha az ügyész úgy véli, hogy nem alkalmas az ítélkezésre, nem is akar ítélkezni.

Az elnök (az ügyészhez): Ezek után még mindig van valami előterjesztése?

Az ügyész: Az elnök urnak a szavait nem akarom megérteni. Én, mint királyi ügyész, ilyen dolgokat bejelenteni köteles vagyok; ha elhallgattam volna, az elnök ur ítél volna el legelőször. Az az ember jóhiszemű bizalommal fordult hozzám, tehát én itt nem nevezhetem meg. Szavaim egyáltalán az esküdt urak egyikét sem érintik. Péleszü volnék, ha okot látnék arra, hogy bármelyiküket is kifogásoljam, de itt ítélkezéssel van szó s én köteles vagyok ügyelni arra, hogy törvényes formák közt történjék minden. Igenis, a fölhozott dolgok után meggyőződés, hogy egy bíróságnak előre semmiféle alakban sem szabad kijelenteni véleményét. Ezért kérem, határozzon a bíróság indítványomról.

Leirer Ödön esküdt: Kijelenti, hogy a pótesküdt nem is tudhatta, mi a véleményük, mert őt szorosán nem vonták be a tanácskozásokba.

A bíróság visszavonul határozathozatal végett. Szünet után az elnök kihirdeti a bíróság végzését a királyi ügyész indítványáról. E szerint az elfogultságot, mint kifogást, csak bíró, vagy a jegyzőkönyvvezetővel szemben lehet érvényesíteni. Kizáró ok tehát nincs s a bíróság nincs feljogosítva, hogy az esküdtsek eljárását felfüggeszse.

Polónyi Géza nyilatkozni akar a békéltetési főlhívásról, de az elnök nem engedi meg, mert annak az ülés elején lett volna helye. Most csak a pörbeszédben lehet nyilatkozni.

Polónyi Géza: Ha a bíróság a feleket szükségesnek tartotta e tekintetben nyilatkozatra hívni, szükséges, hogy azok nyilatkozatát meg is hallgassa. Bírói határozatot kér.

Az elnök nem engedi meg Polónyinak a főlhívást.

Az ügyész nyilatkozni kíván a bíróság előbbi végzéséről.

Az elnök: Mért nem tetszett szólni a kihirdetés után! Most már nem lehet.

Az ügyész: Nem tetszett főlhívni.

Az elnök: Nem vagyok köteles önmagam ellen nyilatkozatra főlhívítani.

Az ügyész: Tehát most jelentem be, hogy a végzés ellen semmisségi panaszt teszek.

A bizonyítás vége.

Mikovich Lajos bíró főlolvassa a bíróság határozatát, eszerint a bizonyítás keretét elfogadja a vádtanács által megállapított keretét, ennél fogva azokra az esetekre nézve, melyek a főtárgyaláson eddig nem tárgyaltak, a bizonyítást nem engedi meg. Ezen az előre megállapított kereten belül elrendeli a bíróság a Dunagőzhajózási társaság partbérleti ügyében a közgyűlés végleges határozatának és Polónyi legelső főlhívásának főlolvasását s a bizonyítást s a bizonyítás kiterjesztésére vonatkozó minden egyéb indítványt elutasít. Vítas maradt ugyanis a felek között, hogy a társaságnak nyújtandó kedvezmények tekintetében megváltoztatta-e Polónyi Géza álláspontját a társaság javára? Ezért kell főlolvasni Polónyi legelső főlhívását és a közgyűlés végleges határozatát. A Beke Erzsébet-féle ügyben felesleges a további bizonyítás, mert ebben az esetben mindkét fél ügyvéd által volt képviselve és ez által meg volt védve; a létrejött megállapodások tehát a felek akaratát tartalmazzák és így csak a megállapodások létesítésénél meglévő intenció lehet kétséges. De ez meg belső dolog, melyről csak maguk a felek adhatnak felvilágosítást; közülök azonban Beke Erzsébet és gróf Nákó Kálmán meghalt, gróf Nákó Sándor pedig már kihallgattatott. A Dunagőzhajózási társaság ügyében a megfizetés tényére vonatkozólag el lehetne rendelni a bizonyítást, de a vádlott a bizonyítás kiegészítését ebben az irányban föl sem ajánlotta; se időpontot, se összeget határozottan meg nem jelölték, a könyvvizsgálat sem lehetséges, mert ez csak terhelttel szemben van csak megengedve. Smardának és a többi tanúnak a vallomása csak negatív lenne, tehát az ügyet nem vinné előbbre. A villamos vasutak ügyében nem vitás, hogy Polónyi a társulatokat képviselte s tőlük ügyvédi díjakat vett föl s ezekben az ügyekben, mint bizottsági tag is főlhívott. A vádlott állítja, hogy az ügyvédi díj ez esetben csak álczimlet, mely voltaképpen a bizottsági tag befolyásának általános megnyerése céljából adatott. Ez azonban oly következtetés kérdése, mely kizárólag az e ténykedésben eljár felek előadásaiából dönthető el; ezek pedig már kihallgattak. A Cséry-ügyben ugyanez ok miatt mellőzi a bíróság a bizonyítás kiegészítését. A Gschwindt-ügy pedig a felek és a tanúk kimerítő előadása által részletesen tisztázódott.

Polónyi otthagyja a tárgyalást.

Az ügyész semmisségi okot jelent be, mert minden indítványát visszautasították.

Polónyi Géza: Mivel az én indítványaim is mellőztettek, ezen a czímen én is semmisségi okot jelentek be s egyuttal, mivel minden kötelességemet, melyet leróhattam, leróttam s nekem tovább ez ügyben szavam nincs, a további tárgyalásban nem veszek részt.

Az elnök: Méltóztassék megvárni...

Polónyi Géza (menetközben visszazól): Érdekeim képviselétéről gondoskodtam.

Vázsonyi Vilmos védő indítványai visszautasításai miatt semmisségi okot jelent be.

Polónyi Dezső ügyvéd bemutatja Polónyi Gézának részére kiállított meghatalmazását.

Mikovich Lajos bíró főlolvassa a Dunagőzhajózási-Társaság partbérlete dolgában a közgyűlés utolsó határozatát, amely szerint a rakodópartot a társaságnak a Lánchíd jobb- és baloldalán, tizenöt évre adták bérbe, a Petőfi-térít pedig egy évi fel-

mondásra. Ezután főlolvassák Polónyi első közgyűlési beszédét, amelyben a megoldásnak ugyanezt a módját egymásután háromszor-négyszer is előadja s ajánlotta a közgyűlésnek.

Az elnök: Ezzel a bizonyító eljárás be van fejezve. Bemutatja Krohl Vilmos fővárosi ügyvéd levelét, amelyben tiltakozik Polónyi amaz állítása ellen, hogy ő ügynöke volt Lengyel Zoltánnak. Felhívja ezután az elnök a pótesküdtet, igazolja, mit keresett az ügyésznél, mit mondott neki?

Mahunka magyarázata.

Mahunka Imre pótesküdt: Tegnapelőtt mondta Schwartz esküdt, hogy őt azzal gyanúsítják, hogy Polónyista. Azért ment az ügyészhez, hogy megkérdezze, hogyan lehetne a tárgyalásból kimaradnia? Megeshetik, hogy a gyengélkedő Ullmann esküdt helyére kell lépnie, megválasztják az esküdték főnökeinek s akkor neki kellene a verdiktet kihirdetnie. Azért jött ide, hogy mások becsületét visszaadja, nem hogy a magát elveszítse. Kijelenti becsületszavára, hogy Polónyival sohasem beszélt.

Az elnök: Arról nyilatkozzék, mit mondott az ügyésznek?

Mahunka pótesküdt: Hogy nem lévén tisztában a kérdéssel, nyugodt véleményt nem adhatok. A szavakra nem emlékezem, mert izgatott vagyok.

Az elnök: Azt mondja az ügyész, hogy az esküdték véleményét is elárulta.

Mahunka: Semmi egyebet nem mondtam.

Az elnök: Ezt itt letett bírói esküjére monja?

Mahunka: Igen.

Az ügyész: Amint én mondtam, úgy volt!

Az elnök felhívja a feleket tegyenek előterjesztést a kérdésekről. Szünet után az ügyész kéri jegyzőkönyvbe foglalni, hogy Mahunka kijelentésével szemben minden szavát fentartja.

Vázsonyi Vilmos: A pótesküdt ideiglenes esküjével szemben nagyobb erőt tulajdonít a királyi ügyész köztisztviselői esküjének, ezért mindenben az ő szavát hiszi el. Bírói határozatot kér, a pótesküdt kizárásáról.

Mahunka Imre pótesküdt: Becsületszavára jelenti ki, hogy az ügyészszel egyebet nem beszélt, mint amit előadott.

Az elnök (az esküdtékhez): Volt-e Mahunka abban a helyzetben, hogy az esküdték véleményéről értesülhetett volna?

Az esküdték: Ki van zárva! Azt senki sem tudja. Nincs is véleményünk!

Az elnök: A bíróságnak nincs joga a pótesküdtet kizárni.

A védő e végzés miatt semmisségi okot jelent be.

A kérdések.

Ezután az ügyész előterjeszti a kérdésre vonatkozó indítványát; e szerint az esküdtékhez a következő kérdést intéznék:

Bünös-e Lengyel Zoltán, mint szerző abban, hogy a „Nap” című újság 1907. január 22. számában Vádat emelek... „Nyílt levél az országgyűlési függetlenségi pártkör tagjaihoz” felirattal közzétett cikknek a vádiratban idézett részében Polónyi Gézáról egyfelől mint a székesfővárosi törvényhatósági bizottság, másfelől mint a budapesti ügyvédi kamara, tehát törvény által alkotott testületek tagjáról, anélkül, hogy állítása valóságát bebizonyította volna, sajtó után, nyilvánosan olyan tényeket állított, amelyek valóságuk esetén Polónyi Gézát egyrészt közmegevetésnek, másrészt ellene a Beke Erzsébet esetében büntető eljárás megindításának okát is képeznék?

Szünet után Várady Zsigmond ügyvéd, Lengyel második védője terjeszti elő a kérdés tervezetét, a következőkben:

Bünös-e Lengyel Zoltán, mint szerző abban, hogy a „Nap” című újság 1907. január 22. számában „Vádat emelek... Nyílt levél az országgyűlési függetlenségi pártkör tagjaihoz” felirattal közzétett cikknek a vádiratban idézett részében Polónyi Gézáról, anélkül, hogy állítása valóságát bebizonyította volna, sajtó után olyan tényeket állított, amelyek valóságuk esetén Polónyi Gézát közmegevetésnek tennék ki?

Az elnök: A kérdést véglegesen a bíróság fogja megállapítani.

Polónyi Dezső: Ha nem tesznek különbséget az általános rágalmazás s a zsarolás vádja közt, a kérdés feltevése után semmisségi panaszt jelent be.

Gömöri Sándor esküdt szeretné, ha az egyes esetekre külön-külön tennék fel a kérdést, Leirer Ödön esküdt pedig kiegészítő-kérdés alkalmazását kéri. Az elnök megjegyzi, hogy Gömöri kérése nem teljesíthető.

Az elnök: A tárgyalás folytatását hétfőn délutánra halasztja. Az ügyész ezt kifogásolja, mert huszonnegy órán túl a tárgyalást felfüggeszteni nem lehet másként, mintha aztán új esküdtseket alakítanak, a bíróság azonban ezt a kifogást nem veszi

figyelembe. Az ügyész e miatt semmisségi panaszt jelent be.

A tárgyalás ezzel délután félkettőkor véget ért.

A mai tárgyalás.

A Polónyi-Lengyel-pör mai tárgyalását négy óraker nyitotta meg Zsitvay Leó elnök, kihirdetvén első sorban a zárt ülésen megszövegezett kérdéseket, amelyeknek szövege a következő:

Első főkérdés: Bünös-e a vádlott dr. Lengyel Zoltán mint szerző abban, hogy a Budapestben nyomtatott „A Nap” című politikai napilapnak 1907. január 22-én kiadott 19. számában „Vádat emelek” felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Polónyi Gézáról, mint törvény által alkotott testület tagjáról e minőségű hivatásának gyakorlatára vonatkozóan olyan tényt állított, anélkül, hogy annak valóságát bebizonyította volna, amely tény valóságának esetében ellene büntető vagy fegyelmi eljárás megindításának okát képezné, vagy őt közmegevetésnek tenné ki, igen vagy nem?

Ha nem: második kiegészítő főkérdés:

Bünös-e vádlott dr. Lengyel Zoltán mint szerző abban, hogy a Budapestben nyomtatott „A Nap” című politikai napilapnak 1907. január 22-én kiadott 19. számában „Vádat emelek” felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Polónyi Géza ellen, mint törvény által alkotott testület tagja ellen e minőségű hivatásának gyakorlatára vonatkozóan meggyalázó kifejezést használt, anélkül, hogy annak valóságát bebizonyította volna, igen vagy nem?

Ha nem: harmadik kiegészítő főkérdés:

Bünös-e a vádlott dr. Lengyel Zoltán mint szerző abban, hogy a Budapestben nyomtatott „A Nap” című politikai napilapnak 1907. január 22-én kiadott 19. számában „Vádat emelek” felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Polónyi Gézáról olyan tényt állított, anélkül, hogy annak valóságát bebizonyította volna, amely tény valóságának esetében ellene büntető vagy fegyelmi eljárás megindításának okát képezné, vagy őt közmegevetésnek tenné ki, igen vagy nem?

Ha nem: negyedik kiegészítő főkérdés:

Bünös-e a vádlott dr. Lengyel Zoltán mint szerző abban, hogy a Budapestben nyomtatott „A Nap” című politikai napilapnak 1907. január 22-én kiadott 19. számában „Vádat emelek” felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Polónyi Géza ellen meggyalázó kifejezést használt, anélkül, hogy annak valóságát bebizonyította volna, igen vagy nem?

Az elnök: Ezek a végleg megállapított kérdések. A jelen esetben egy cselekményről van szó. Tehát mihelyest egy cselekményről van szó, mindig a tett azonosságából kiindulva lehet csak kérdéseket konstruálni. Perrendtartásunk arról gondoskodik, hogy a közvádó az ura lévén a pernek, mindenképp az ő felfogása az inkriminált cselekményről kell, hogy döntés alá kerüljön. Ennél fogva mindenképp a kir. ügyésznek, mint vádhatóságnak, ebből a tethől folyólag emelt vádját kell döntés végett az esküdt urakra bízni.

Mit állít a vád? Azt állítja, hogy vádlott, Lengyel Zoltán szerzője ennek a cikknek, azt állítja, hogy ez a cikk olyan támadást intéz Polónyi Géza ellen, mely őt érinti, mint a törvény által alkotott testületek egyik tagját és olyan cselekvéssel vádolja, terheli, mely ezen testületi tagságával járó hivatását érinti. Ennél fogva ugyanezt az első főkérdésbe mind fel kellett venni, hozzátéve, hogy a törvény még azt is mondja, hogy az ilyen sajtópereknek bele kell venni a sértést megelőző nyomtatványt, hogy a felöltéségi fok megállapítható legyen. Ennél fogva megállapítom azt, hogy az első kérdés megfelel annak a vádnak, melyet a kir. ügyész tett, hogy a büntető-törvénykönyv 262. §-ának esete, a rágalmazás esete forog fenn. Lehet azonban, hogy a bíró nem ismeri fel az összefüggést ama ténybeli állítások között, amelyeket az inkriminált közlemény tesz, azzal a viszonytal, azzal a minőséggel, amelyben a meggyalázó, a sértett fél, ama törvény által alkotott testülethez áll. Tehát lehet olyan felfogás is, amely érvényesítené kívántatott, hogy ez a támadás nem oda

irányult, hogy valamely törvény által alkotott testület tagját hivatásában támadja meg, hanem egyszerűen mint egyént, mint olyan személyt, aki a közéletben, eltekintve attól, hogy a törvény által alkotott testületben való működésére vonatkozzék ez a szereplése, szerepét játssza és akkor előáll a büntetőtörvénykönyv 258. §-a, egyszerű rágalmozási eset. Ennélfogva, miután ennek a felfogásnak is tért kell, hogy engedjünk, ezt a kérdést is felvettük, mint kiegészítő u. n. vagylagos kérdést.

Utoljára is, ha a kir. ügyész által eldöntetni kívánt 262. §. mellett a két felfogást érvényesítettük, a súlyosabbat és az enyhébbet, a rágalmozást és becsületsértést, konzekventer ennél a további két kiegészítő kérdésnél is oda kellett sorolnunk a 258. §-hoz a 261. §-ban foglalt nyomtatvány után elkövetett becsületsértés esetét is.

Ezek ellen a felek észrevételt nem, hanem jogorvoslatot tehetnek.

A vádbeszéd.

Dr. Balás Elemér kir. ügyész emelkedett föl, hogy elmondja a vádbeszédet.

Ugy érzem magamat ebben a pillanatban, amikor elérkeztünk ennek a pernek legfontosabb és döntő mozzanatához, mint a tengernek a hajója, aki irtózatot dülő zivatarok, óriási fergetegek után végre valahára hajójával, a csendes, nyugodt vizekre jut.

Dr. Lengyel Zoltán Polónyi Gézával azzal vádolta meg, azt a hat rendbeli, esetenként hat rendbeli tényállítást hocsátotta közre világga ő róla, hogy a Beke Erzsébet ügyben az ügyvédi tisztességet is megsértve, zsarolt, hogy a Dunagőzhajózási társaság, a Közuti vasutársaság, a Városi vasutársaság, a Cséry-ügy és a Geschwindt-gyár ügyének keretében visszaélve városi bizottsági tagságával, vagyont gyűjtött illetéktelen, meg nem engedett, elítélendő módon. Engedjék meg uraim, hogy röviden végig menve az egyes eseteken, mindegyiknél csakis a döntő mozzanatot ajánljam szíves ítélő figyelmükbe, azt a döntő mozzanatot, amely egyéni és jogászai meggyőződés szerint igazán döntő ebben a perben.

A Beke Erzsébet-ügyben, amelyben az állítatik, hogy Polónyi Géza megzsarolta Beke Erzsébettel együtt gróf Nákó Sándort, mindenekelőtt arra kell felhívnom figyelmüket, hogy ebben a kérdésben éles és szigorú határvonalat kell vonni mindenkinek, aki benne itélni akar, a között, hogy mi történt addig, a míg Polónyi Géza Beke Erzsébet képviselőjévé lett és mi történt azután, mert senki nem szólna nekem ellen abban, hogy arról, ami Polónyi Gézával ebben az ügyben való képviselői fellépése előtt történt, Polónyi Géza nem tehet, ahhoz neki — magyarán mondva — semmi köze nincs, azért őt semmi bántalom nem illeti.

A kérdés az: Polónyi Géza szövetkezett-e Beke Erzsébettel arra, hogy megzsarolja a grófot.

Fel kell hívnom önöknek figyelmét arra — és itt nem beszélek Polónyi Gézáról, akinek a személye ebben a tekintetben igazán szóba sem jöhet — hogy bárki, aki ebből az esetből, ennek ötletéből kifolyólag Nákó Sándort megzsarolni akarta volna, az bizonyosan aképp lépett volna fel, hogy te X. Y. fizess nekem ekkora és ekkora, ilyen és ilyen nagy összegű kerek summát etc.

De t. esküdtbíró urak, felidézem emlékezetükbe azt is, hogy gróf Nákó Sándor maga kijelentette, hogy az első percztől kezdve sohasem érezte magát megzsaroltnak.

A Duna-gőzhajózási Társaság ügye egy igen fontos és magában véve véghetetlenül egyszerű mozzanaton dől meg. És mondhatom, tisztelt ítélő hivatott esküdt urak, hogy lelkeim óriási nagy gyönyörűsége tellett abban, mikor láttam, hogy a tekintetes kir. törvényszék, nyilván maga is súlyt helyezvén arra a momentumra, amit határozottan nagyterjedelmű kiegészítési indítványomban előadtam, kiegészítette, megtalálta az érvek egyik legfontosabbját és feolvastatta önök előtt az 1895. november 20-iki u. n. első közgyűlésnek a lefolyását, helyesebben Polónyi Géza felszólalását és indítványát, valamint az 1896. január 23-iki u. n. harmadik közgyűlésnek a határozatát is. Ennélfogva azt hiszem, igazat fognak önök adni nekem abban, hogy ha az első pillanattól fogva ennek a főtárgyalásnak azt állítottam, hogy Polónyi Géza a Duna-gőzhajózási Társaság rakpart-bérelti ügyében soha véleményt nem változtatott, amikor állítottam, hogy Polónyi Gézával az első közgyűlésen ugyanaz volt a véleménye, ami a harmadik közgyűlésen, tényleg és még hozzá az ő távollétében határozattá is emeltetett, amikor tehát, t. esküdt urak, ezzel kapcsolatban állítottam és megerősítettem azt, hogy Lengyel Zoltán idevonatkozó vádjának az a legfőbb alaperőssége, hogy ime Polónyi Géza megfizetett magát, frontot változtatott, helyét meg nem állja, a valószínűség meg nem felel.

Igen röviden végzek, mélyen tisztelt esküdtbíró uraim azzal a váddal, hogy ime, ott van a társaság könyveiben a 10.000 forint. Formális, perrendszerei alakban önök elé tárni azokat, amiket becsületes kötelességérzettel teljesített nyomozásom révén erre

nézve kikutattam és megállapítottam, nem volt módomban, mert hiszen a törvényszék ebbeli kívánatomnak nem adott helyet.

Mindenesetre hivatkozhatom a saját becsületes tudatomra, amelyet már önök elé tártam, hogy az a gyanússá vált 10.000 forint, az a titokzatos 10.000 forint, amelynek ebben az ügyben olyan nagy, fontossága volt, tisztán áll előttem.

Az a 10.000 forintos könyvelési tétel azok után, hogy a sokat emlegetett Schmarda János is kijelentette, hogy azt ő kapta, aki Polónyi Gézával soha életében nem is ismerte, többé szóba sem jöhet.

A kiegészítés során előterjesztett indítványomkor már reátereltem Önöknek a figyelmét, hogy az igen t. védelem elfeledkezett a felolvastatni kért fővárosi közgyűlési tudósítások közül kettőtől, amelyeket aztán felolvastatni kértem én és amelyekből megállapítható, — ha a bíróság lett volna oly kegyes ebbeli kérésemet teljesíteni, hivatalos formában is itt állott volna előttünk ez a tény, — hogy igenis, Polónyi Géza 1899. október 13-án kapván az 50.000 koronás díjlevelet, három hónap múlva, 1900. január 31-én mégis egy olyan határozatot faszírozott ki a közgyűlésen, amelynek a budapesti közuti vasutársaság örülhetett a legkevésbé, mert azáltal a határozat által csaknem konfiskálva lett a közuti vaspálya társaságának az eskü-téri forgalomra már megszerzett jogosultsága, amennyiben a közgyűlés kimondotta, hogy az alakuló féiben lévő kábelvasut kocsijai ugyanezen a hídön — az Erzsébet-hídon — szintén átjárhassanak. Tehát a díjlevel vétele után 3 hónappal Polónyi Géza felszólalásának köszönhetőe egy konkurrens vállalat azt, hogy a főváros részéről bizonyos kedvezményben részesítették. És méltóztassanak még visszaemlékezni arra is, hogy a 2-ik közgyűlésen is, az 1900-ik esztendőben, tehát a díjlevel vétele után pár hónappal, a Kossuth-utcai vasut tekintetében Polónyi ugyancsak a társaság érdekei ellen dolgozott, pedig akkor már az adóügy meg volt nyerve és a megérdemelt 50.000 koronás honorárium már a főmagánvádló zsebében volt.

T. urak, abból indultam ki, hogy lefestettem Önök előtt a képet arra vonatkozólag, hogy milyen helyzetben levőnek képzeljék magukat. Emlékeznék rá: végzem azzal, hogy olyan helyzetben levőnek képzelem magamat, mint a hajó, mely a vihar után csendes, sima tengerre jut. Most is így vagyok itt Önök előtt. Nyugodt lélekkel, a kötelességteljesítés által adott nyugodtsággal várok, kérve Önöknek a határozatát.

Mentsék fel Lengyel Zoltánt akkor, ha az a meggyőződésük, hogy azt, amit ő irt, itt bebizonyították. Igazságtalanságot követnének el, hogy ha másképp eselekednének. De épp oly igazságtalanságot követnének el akkor, ha bár az a meggyőződésük, hogy nem bizonyította be állításait, és mégis felmentenék. Törvény alatt áll ő is, ha a törvénynek eleget tenni nem tudott, ha állításait bebizonyítani nem tudta, akkor őt, aki abból a czélből állítottatott ide Önök elé, gondolkodás nélkül el kell itélni, és ezt kérem én önöktől és mivel egyéni és jogi meggyőződésem szerint az igazságot csak akkor találják el, ha a kérdésre meggyőződésük szerint felelnek, ha a közérdek nevében, az igazság nevében kérem, kegyeskedjenek ennek az első kérdésnek az igenlő megválaszolásával igazságot szolgáltatni.

A vádbeszéd után az elnök tíz percnyi szünetet adott.

Vázsonyi beszéde.

Vázsonyi: Mélyen t. méltóságos elnök ur! Tekintetes királyi törvényszék, igen t. esküdt urak! A királyi ügyész ur alapozta meg vádbeszédemet, megalapozta akkor, amidőn megállapította, hogy közutadban él az a felfogás, hogy Polónyi sértett ur nem tiszta ember. Beszéde folyamán azt mondotta, hogy azt a közutadban élő híresztelést elmondották már sokan és amikor megkérdezték tőlük azt, hogy miféle tényre alapítják tudomásukat, akkor hallgattak. Nos tehát, t. kir. ügyész ur, igen t. esküdt urak, most akadót végre valaki, aki a kérdésekre konkrét választ adott. Védenczem cikkében megírta azt, hogy ez a közutadban élő felfogás mire vonatkozik, cikkében konkrét adatokat sorol fel, a főtárgyaláson konkrét esetek valódiságát bizonyította, sőt bizonyításra kész és képes volna. Az igen t. kir. ügyész ur éppen úgy, mint a sértett, a többi esetek bizonyítását ellenezte és mégis azt mondta igen t. ügyész ur, hogy sértett Polónyi Géza kénytelen volt ide jönni az esküdték elé, az esküdték elé, kénytelen volt sajtópört indítani, hogy magát tisztázza.

Első megjegyzésem igen t. esküdt urak az, hogy az ország érdekében jobb lett volna, hogy ez a tisztító és a felvilágosító munka előbb következik be, mielőtt a sértett ur beleül a m. kir. igazságügyminiszteri székbe. Hogyha az időrend előbb végezte volna el a közutadban élő híreknek a megegyezését, nem pedig az igazságügyminiszterség viselésé után. Ezt állapítom meg első igazságnak igen t. esküdt urak és az igen t. ügyész ur gondolkozását kiegészítem azzal, hogy azért támadhatott az a közutad, mert a sértett ur azelőtt, mielőtt ezen pert megindítani kényszerült — amint igen helyesen fejezte ki magát, — az igen t. kir. ügyész ur — soha nyilvános főtárgyaláson a vádak megegyezésére nem vállalkozott és a főtárgyaláson is csak oly szűk körre szorította, amely a

vádolt cikkében foglaltatik, körömszakadtáig ellemezte azon esetek bizonyítását is, pedig konkrét esetek voltak, egy-egy tanunak a kihallgatásával elintézték voltak, amelyek ugyancsak a városi bizottsági tagság befolyásának felhasználásából keletkeztek, nem szólva arról, hogy elhangzottak más tereken is, a t. sértett ur ellen gyakran sok gyilkos vádak és ő sohasem ragadta meg az alkalmat arra, hogy ezen vádakkal szemben főtárgyaláson keressen magának elégtételt.

Azt mondja t. ügyész ur, hogy a főmagánvádló kényszerült e pert megindítani. Igaza van. Ez bele tartozik a per keretébe, mert a valódiság bizonyítása, amely kérdésnél az igen t. esküdt urak nincsenek perrendszerei bizonyítékokhoz kötve. Mert az nem olyan kérdés, hogy én tartozom-e valakinek 100 forinttal, igen, vagy nem, hanem ez a bizonyítékok szabad mérlegelésének, a tényállás alapján alkotott szabad szárnyalású meggyőződésének a kérdése. A valódiság bizonyítás kérdésénél igen t. esküdt urak fontos szerepet játszik az, hogy a főmagánvádló ur kényszerítve volt ezt a pert megindítani.

A cikk előzményeihez tartozik, tehát, nem vétek semmiféle tekintetben, ha felemlitem, hogy boldog emlékü Halmos János egy közgyűlése alkalmával spontán kitört és hallatlan erős sértéssel halmozta el a főmagánvádló ur személyét és egyúttal azt a tényt állította róla, hogy ő, Budapest polgármestere, tud arról, hogy főmagánvádló ur egyszer egy szignálatlan beadványt adott be neki, ugyanezen ügyben azután felszólalt és tudomása van arról is, hogy ezért megfizettetett.

T. esküdt urak, maradjunk meg egyelőre ennél a pontnál. Boldog emlékü Halmos János ezen nyilatkozatát visszavonta házi orvosának receptje alapján, visszavonta a saját fiait és vejének állítása szerint, a halállal való ijesztgetés gyógymódjának hatása alatt. Azt kérdezem én önöktől t. esküdt urak, azon vádra, majd később a Halmos-féle nyilatkozatra elfogadható-e ismét egy titkos, magánúton beszerzett és elraktározott elégtétel, amelyet misztikus körülmények között a főmagánvádló ur itt ismét elfogadott. Kérdelem én önöktől, hogy a harag, a felhevülés, az indulat egy polgármestert akkor, amidőn tényről van szó, reábirhat-e arra, hogy egy tényállást komponáljon. Halmos bármilyen indulatos és heves volt a közgyűlésen, harag által reábirható volt-e egy tényállásnak megalkotására és koholására? Nem, t. esküdt urak. A harag csak indulatokat, durvaságokat vált ki az emberből, a haragnak nincsen fantáziája és alkotó ereje. Halmos spontán felhevüléséből azt állította főmagánvádló urról, hogy beadványt nyújtott át ugyanezen ügyben, azután felszólalt és ezért meg is fizettetett. Hát azt hiszik akkor az igen t. esküdt urak, hogy ezt a polgármester kitalálta, hogy erről ő nem tudott igazán?

T. esküdt urak! Amidőn önök a valódiság kérdésénél lelkiismeretükkel leszámolva el fogják dönteni azt, hogy igazat irt-e Lengyel Zoltán abban a cikkében, erre a kis kezdő epizódra jól emlékezzenek vissza és jól emlékezzenek vissza a valódiság megítélésének kérdésénél, hogy ezen polgármesteri nyilatkozat után mi történt. Történt egy privát uton, misztikus körülmények között lérejött visszavonó nyilatkozat beszerzése, amelyet a család kikényszerítettnek jelentett ki ahelyett, hogy megindult volna már akkor a sajtóper és történt akkor, amidőn Lengyel Zoltán felháborodva a dolgoknak ilyen Splényi-féle módon való elintézésén — mert ki tudja, hogy ki volt a Splényi-féle ügynek a doktora és ki írta meg akkor a visszavonó nyilatkozat receptjét — felháborodva ezen kéz alatti elintézésén, amely azon magas polczhoz legkevésbé sem volt illő, amelyet akkor az igen t. főmagánvádló elfoglalt, aki mindig a függetlenségi eszméknek a harcosa volt és éppen azért tartozik ehhez a kérdéshez, hogy lelkének egész felhevülésével követelte azt, hogy aki az igazságügyminiszteri székben ül, az ne házi orvosok receptje szerint szerezen magának visszavonó nyilatkozatokat, ne a politikai változásokat használja fel arra, hogy titkos visszavonó nyilatkozatokat állíthasson ki magának, mint az a Splényi-féle esetben történt, hanem, hogy nyíltan a bíróság előtt keresse igazát. Ez azonban a főmagánvádló urban nagyon későn ébredt fel. Önök, mint az eseményeket figyelő polgárok tudják, hogy főmagánvádló nem akarta a sajtóperért Halmos ellen sem megindítani és minisztertanácsi határozatot kellett hozni, hogy ez a sajtóper meginduljon. Főmagánvádló ezt is határozottan ellenezte és ismeretes azon kijelentése, amelyben azt mondotta, hogy azért nem akar az esküdték elé állni, mert nem bízik az esküdték verdiktjében.

A Beke-ügy.

A t. kir. ügyész ur először a Beke-féle ügyről szólott. Felállította mindenekelőtt azt a tételt, hogy Polónyi Géza ur nem felelős azért, hogy mi történt előbb Beke Erzsébettel; nem felelős azért, hogy Beke Erzsébet — miként itt gróf Nákó Sándortól hallottuk — egy fél millió koronát zsarolt ki a Nákó-családtól, nem felelős az ő csalásaiért, az ő multjáiért és nem tartozik felelősséggel akkor sem, ha mindezekről nem lett volna tudomása. Csakhogy, igen t. esküdt urak

épp a s
tájékozo
natkozó
bínját n
az 1900
netét, m
ott, min

Hall
nak vall
álláspoi
hogy m
Sándorn
emlékez
dort fiu
sajtóorg
gavallér
zenek v
mi törté
nem érz
tot tette
gavallér
gyar iga
ver zsun
laki gav
érzi mag
tív tény
lásnak o
unak v

Gróf
egyezsé
Jeszensz
alapján,
nem volt
vallomás
nincsen
a nyitja
vállalkoz
gánvádló
itt egy
az ügyv
érvényes
fogat, h
esküit, h
diadalra
prűdéria
közvetít
követelé
szempon
rint az,
egy mág
mágnás-
nek révé
minden
hja elő
urpis ca
lety köv
hogy ily
bad ezt
nem kö
ilyen sz
ne vállal

Jelle
vádlo ur
olyan me
Beke Er
ronát ka
Mondott
melyet
Wollner
a másik

Ime
é sértett
ő állítás
elhitte, h
utlevél
holott n
tudott k
örték k

Ráté
sára, va
zat irt-e
hogy eb
szerzésr

T. e
gyelmük
során ki
azt váll
mással, r
lomásáb
Ullmann
janak m
ur vallo
mása —
nem bes
náta UII
én attra
majd le
Lajos já
nemcsak
a hécsi
tett, hog
főzseih

hogy, W

épp a sértett előadásából láttuk azt, hogy mily kitűnő tájékozottságot árukt el Bekének viselt dolgaira vonatkozólag, hogy Beke Erzsébet ügyeinek csinát-bíját milyen jól ismerte, mily jól ismerte különösen az 1900. esztendőben megkötött egyezségnek történetét, még azon egyéneknek a nevét is tudta, akik ott, mint tanúk szerepeltek.

Hallottuk, igen t. esküdt urak, gróf Nákó Sándornak vallomását. E vallomást a t. kir. ügyész ur a saját álláspontja mellett akarja felhasználni. Felhozta, hogy megismertetem önöket azzal, hogy gróf Nákó Sándornak mi a felfogása a zsarolásról. Bizonyára emlékeznek Önök arra, hogy midőn gróf Nákó Sándort fiúmei kormányzóknak neveztek ki, bizonyos apró sajtóorgániumok felhasználták ismert jószívűségét és gavallérságát arra, hogy hatalmas zsarolást végezzenek vele. Ezt a zsarolást leleplezték, megírták. És mi történt? Gróf Nákó Sándor kijelentette, hogy ő nem érzi magát megsarolva. Ugyanazt a nyilatkozatot tette, mint ebben az esetben. Ugyan kérem, hát a gavallér ne tette volna meg azt a szívességet a magyar igazságügyminiszternek, amit egy kis zugrevolver zsurnalisztának megtett? Különben az, hogy valaki gavallérosan kijelenti, hogy megsarolva nem érzi magát, ez szubjektív érzés, ami a zsarolás objektív tényén nem változtat semmit. Már pedig a zsarolásnak objektív tényét megállapítja itt Jeszenszky tanúnak vallomása.

Gróf Nákó Sándor kijelentette, hogy az 1907. évi egyezséggel lezártak tekintette a Beke-féle aktákat. Jeszenszky is kijelentette ügyvédi meggyőződése alapján, hogy Beke Erzsébetnek semmiféle igénye nem volt. Ehhez járul még, hogy a sértett Jeszenszky vallomása szerint maga is kijelentette, hogy Bekének nincsen igénye, hogy a pert el fogja veszíteni és itt a nyitja annak, hogy a per megindítására nem akart vállalkozni. Ez valóban nagylelkűség volt a t. főmagánvádító urtól, mikor per után nem is lehetett volna itt egy krajczárt sem kapni! Hát bocsánatot kérek, az ügyvédi iroda arra való, hogy nem létező igények érvényesítenek, hát azért tanulnak az ügyvédek fogot, hogy a jogtalanságot szolgálják; azért tesznek esküt, hogy a jogtalanságot erkölcsösen eszközökkel diadalra segítik? Kérdem, miféle álszenteskedés és prudérija az, ami e társadalomban, hogy a házasság-közvetítési díjak turpis causát képeznek, a Beke-féle követelésnek az érvényesítése pedig a közérdek szempontjából nem turpis causa; a t. ügyész ur szerint az, hogy egy nő, aki fél millió koronát zsarolt ki egy mágnástól, ha ez a teljesen műveletlen nő egy mágnás-családdal uzsoráskodik és az összeköttetésnek révén újra meg újra zsarol és végre nagynehezen minden igényéről és követeléséről lemond, akkor, ha újra előáll ily követelések érvényesítésével, az nem turpis causa, az nem szennyes követelés, piszkos eredetű követelés és nem áll az az ügyvédi kötelem, hogy ilyet még az utolsó ügyvédnek sem — ha szabad ezt a szót használnom — szabad tenni. Vajjon nem kötelessége-e a tisztességes ügyvédnek, hogy ilyen szennyes és alaptalan igénynek képviselőre ne vállalkozzék.

Jellemző adatul felhozom, hogy itt a t. főmagánvádító ur azt merete mondani, hogy Beke Erzsébetet olyan módon csalták meg az ő előadása szerint, hogy Beke Erzsébet nem tudta azt, hogy ő csak 3000 koronát kap, hanem azt hitte, hogy 3000 frtot kap. Mondotta ezt okiratból, amelyet ismernie kellett, a melyet ügyvédek szerkesztettek mindkét részről: Wollner ügyvéd egyik részről, Löwengardt ügyvéd a másik részről.

Ime tehát a Beke-ügyben ennyit értek az igen t. sértett urak mondásai, ennyiben felelték meg az ő állításai a tényeknek. Beke Erzsébetnek még azt is elhitte, hogy ő nem tudta a különbséget, aki grófi utlevéllel utazott — mert ezt is tudja a sértett ur, holott nem ismerte Beke Erzsébet multját — nem tudott különbséget tenni a koronaérték és a forint érték között.

Dunagőzhajózási társasági ügy.

Rátérek ezután annak a kérdésnek taglalására, vajjon a Dunagőzhajózási társaság ügyében igazat irt-e Lengyel Zoltán akkor, amidőn azt mondotta, hogy ebben az ügyben is bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel Polónyi Géza.

T. esküdt urak! Első sorban fel kell hívnom figyelmüket arra, hogy Polónyi Géza ur a vizsgálat során kihallgattatván ebben az ügyben, határozottan azt vallotta, hogy ebben az ügyben nem érintkezett mással, mint Thaly Emil vezérigazgatóval. Másik vallomásában is egyenesen letagadta azt, hogy valaha Ullmann Lajossal beszélt volna. Ennél a ténynél álljanak meg először, igen t. esküdt urak. Polónyi Géza ur vallomást tett, — az iratok közt található a vallomása — hogy ő a Dunagőzhajózási társaság ügyében nem beszélt soha Ullmann Lajossal, soha nem volt nála Ullmann Lajos. Már most, t. esküdt urak, akit én atrapálok az első valótlán állításnál, arra nézve majd levezetem a következtetéseket. Hogy Ullmann Lajos járt 1895. decemberében Polónyi Gézával, azt nemcsak a pesti tanuktól tudjuk mi, hanem tudjuk a bécsi tanuktól is, mert Wellisch Alfréd vallomást tett, hogy rokonát Ullmann Lajost ő vezette el Hívös Józsefhez, Hívös József pedig vallomást tett arról, hogy Wellisch Alfrédnél nála volt Ullmann Lajos,

hogy a Dunagőzhajózási társaság ügyére vonatkozólag tanácsot kérjen tőle. Hívös Józsefnek az volt a tanácsa, hogy menjen Polónyi Gézához. Miért adta ezt a tanácsot? Mert Polónyi Géza, Steiger Gyula és Sándor Pál volt az a három közgyűlési tag, aki vezette az ostromot, a 15 esztendei rakpartbérleti szerződés ellen. Már most két pesti tanu — Hívös József és Wellisch Alfréd — vallja azt, hogy Ullmann Lajos igenis volt Polónyi Gézával. Polónyi Géza pedig ezt a tényt is letagadja. A bécsi tanuk is ezt vallják, mert hiszen Müller Ottó igazgató felolvasott vallomásában azt mondja: igaz, hogy Ullmann elment Polónyihoz, elment másokhoz is; Wilhelm Bauer Centralinspektor felolvasott vallomásában szintén elmondja, hogy Ullmann visszatérve elmondta, hogy volt Polónyival.

Rátérek most a további bizonyítási anyagra. Az elnök: Talán kifáradt a védő ur? Vázsonyi: Nagyon köszönöm. Talán az esküdt urak is kifáradtak már?

Az elnök: Az esküdt urak kibírják még? Most úgy intézkedem, hogy egy órára felfüggesztjük a tárgyalást és azután folytatjuk. Egy óráig maradjanak a szobájukban és frissítsék fel magukat teával, étellel. Rendelkezésre állanak közegeim, de vegyék tudomásul, hogy zár alatt vannak tartva. Másképp nem intézkedhetem.

Az ülést egy órára felfüggesztem.

Szünet után.

Szünet után elnök kilenc óra után újra megdét, a Cséry-ügygel, a Közúti vasut ügyével s a Gschwindt-ügygel foglalkozott nagy apparátussal s bizonyított Lengyel állításainak valódiságát. — A részletes okfejtés után így folytatta beszédét:

Azt hiszem, elmondhatom, hogy amely ügyekre nézve a bizonyítás megengedett, bebizonyítottam a valódiságot abból a szempontból, hogy Lengyel nem rágalmozott, hogy Lengyel igazat irt. Újra fel kell hívnom t. esküdt urak az önök figyelmét arra, hogy ez a cikk egységes, az inkriminált közlemény egységes, és önök nem öt rágalomról, hanem egy cikk felett döntenek és ha maradtak volna még fenn kételyek, bármely pontra nézve, rettentő igazsággal bebizonyítottam a közúti vasut tekintetében felhozott állítás valódiságát, mert ott fekszik az iratok között az 50.000 koronás jogi vélemény, ott fekszik a közgyűlésen történt felszólalás, ahol a rettentő bizonyítékok egész sorával beigazoltam, hogy Lengyel Zoltán nem rágalmozott. És ha itt a tényállások egyik-másika bizonyítása szempontjából kételyek merülhetnek fel, az nem azt jelenti, hogy Lengyel Zoltán nem irt igazat, mivel ezt a kérdést nem a perrendszerü bizonyítás szempontjából kell megítélni.

Ha önök csak egy pontot is találnak, amelyre nézve bebizonyítottam, hogy Polónyi Géza bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel, akkor már nincsen szó rágalomról, mert akkor már igazat irt Lengyel Zoltán és akkor a többi eset is csak azt bizonyíthatja, hogy amiknek itt kifejezést adtam t. esküdt urak, lehet-e valakinek kételye aziránt, hogy Polónyi bizottsági tagságát csakugyan vagyonszerzésre használta fel és amidőn azt mondták az igen t. esküdt urak, hogy nem kell több bizonyíték, ez, ugy vélem és ugy gondolom, hogy kétségtelenítette azt, hogy önöknek a perbeli bizonyítékból már elég és elegendőnek tartották az eddig felmerült bizonyítást annak az igazolására, hogy Lengyel Zoltán igazat irt, hogy Lengyel Zoltán ártatlan, mert ha önök nem tartották volna ártatlannak — nem olvashatok az önök lelkében, csak szemek közé nézhetek, és onnan látom, hogy akkor nem kívánhatták volna őt elzárni a további bizonyítástól. Ha nem tartották volna elegendőnek az eddigi bizonyítékokat, nem zárták volna el leüle a további bizonyítás útját, mert önöktől függött azt mondani, hogy eddig még elegendő bizonyíték nincsen.

Igen, t. esküdt urak, a t. ügyész ur nem annyira mostani beszédében, mint előbbi felszólalásában az erkölcsi elévülés kérdését vetette fel. Én is azt mondom, hogy amidőn verdiktjüket meg kell hozniok, gondoljanak az ország érdekére, de nem abban az értelemben, amiként azt megírni és megmondani szokták, mert az országnak nem érdeke a korrupciónak a leplezése, az országnak nem érdeke, hogy az igazmondó ember fogságba hurcoztassék, a másik pedig, akire reá sütöttem, hogy Lengyel Zoltán róla igazat irt és mondott, glóriával legyen bevonva. Az országnak nem az érdeke, hogy rózsákat és ibolyákat hintsünk a panamákra és perzsaszönyegekkel borítsuk le a korrupción, nem az az érdeke, hogy takarjuk a bünt, a vétkeket, a korrupción, mindig az ország és a haza érdekére hivatkozom. Ez a haza, ez az ország nem olyan gyenge alkotás, hogy egy-egy ember glóriájától függjön. Ennek a hazának az érdeke nem azt kívánja, hogy az igazmondás ebben az országban kimenjen a divathóból, hogy a panama virulása az eddiginél még dusabban jészkelje be magát az ország önkormányzati intézményeibe és mint folyondár, mint parazita fonja át minél erősebben és erősebben önkormányzati intézményeinket, hogy kiszívja először a fának nedvét és azután ledöntse.

Nem, t. esküdt urak! Az ország és a haza érdeke mindig egy az igazság és a becsület érdekében. Az ország és a haza érdeke azt követeli, hogy mi neveljünk az országnak igazságért hevülő, a közéletben rajongó, anyagi javakat a közéletben megvető férfiakat és babérokat ne nyujtsunk annak, aki közéleti működését kapzsi módon dus kincsek felhalmozására használta fel. Ne vezesse hamis szentimentalizmus önöket, t. esküdt urak és ne vezesse önöket az a tekintet, hogy miféle tetszésre vagy megítélésre fog találni bizonyos körökben az önök verdiktje. Nem, t. esküdt urak! Nézzék azt a becsületes, bolondul rajongó embert, aki egy ügyben, amelyhez semmi köze sem volt, az igazság védelmére kelet. És aki az államnak máris megtette azt a nagy szolgálatot, hogy az igazságügyminiszteri székbe ismét egy olyan férfiú került, aki a maga egyszerű életével, igénytelenségével, bár ő is ügyvéd volt, mintaképpen megmutatta, hogy milyenek kell lennie az ügyvédnek, aki a közéletben szerepel.

Önöknek be kell látnia, hogy ez a férfiú máris megtette az országnak azt a szolgálatot, hogy egy puritán embert juttatott az igazságügyminiszteri székbe azért, hogy cikkét megírta. Hogyha az ország érdekét akarják megvédelmezni, kell, hogy megvédelmezzék az igazságot és megvédelmezzék a becsületét annak a férfiúnak, aki az igazság és a becsület szolgálatára vállalkozott. Mert furcsa hazafias felfogás, borzasztó eltevődés, amidőn az igen t. főmagánvádító ur arra appellál, hogy tudják meg önök, hogy itt tulajdonképpen a királyról mondanának elítélő véleményyt, aki vele egy tanácsban ülhetett, ha igazat adnának annak, amiket Lengyel Zoltán irt meg cikkében.

Haza t. esküdt urak másiol is van. Franciaországban is van és akad-e ott valaki, aki a hazára appellált volna, amidőn el kellett itélni Lesseps Ferdinándot, aki pedig Franciaországnak büszkesége volt. Hetven esztendő volt már és ott nem arról volt szó, hogy felmentsenek valakit, aki igazat irt, hanem magát Lessepsket kellett elitélni, érdemeivel, multjával, aggságával együtt és fogságba került. És a francia nemzet azért nem lett kisebb, mert a nemzetek nagysága nem abból áll, hogy eltitkolja a bünt, hanem, hogy az igazságnak érvényt szerez és t. esküdt urak, szenvedett-e a francia nemzet azért, hogy a panama-ügyből kifolyólag Lessepsket, aki egykor büszkesége volt, elítélte. Legfeljebb annyit, hogy azóta minden ilyen visszaélést panamának nevezett el a világ és megmaradt ez a szó a korrupción jelszavának.

Vajjon az olasz király, akinek ugy a szenátusban — amint saját szememmel láttam — mint a képviselőházban is királyi páholya volt, vajjon az olasz király tett-e kifogást az ellen, hogy Nasi volt közoktatásiügyi minisztert perbe fogták, ügyét a szenátus, mint állami bíróság hónapokon keresztül tárgyalta, amelyben Sziciliának majdnem minden jelentékeny tényezőjét kihallgatták?

T. esküdt urak, az önök meghozandó verdiktjének nevelő hatása lesz. Az a kérdés, hogy mily generációt akarnak önök felnevelni. Az önök verdiktje nevelni, tanítani, buzdítani van hivatva. Kérdés az, azt akarják-e kimondani, hogy a jövőndő generáció legyen olyan, mint amilyenek példáját a főmagánvádító ur adta, aki zseniális nagyszerű ember mint jogász és mint politikus, de egész életét a vagyonszerzésnek gondolatában töltötte, hogy a közélet rovására és a közéletben való szereplésük révén vagytonhoz jutni nem kívánnak, hanem szabad idejüket és munkájuknak, fáradságuknak minden értékét a közélet javára áldozzák fel. Am jól van, neveljék a fiatal generációt legjobb belátásuk szerint, adják az új Robinsont az ifjuság oktatására, mert Robinsont tanulságos könyv a fiatal nemzedék számára.

Mondják ki, mélyen t. esküdt urak, hogy Lengyel zoltán bűnös: Am neveljenek panamistákat utánunk, am mondják azt, vagyonszodiatok, gyűjtsetek össze milliókat és illetek be Deák Ferenc és Horvát Boldizsár székébe és oktassák így a magyar ifjuságot és itéljék el ezt a bolond becsületes embert, ha van rá lelkiismeretük. Én bízom önökben, bízom abban, hogy mindegyre gondolni fognak önök, mikor verdiktet mondanak; lelkiismeretükre appellálva kérem önöket, mondják ki, hogy Lengyel Zoltán igazat irt, ártatlan becsületes ember. (Hosszas taps a hallgatóság körében.)

Zsitvay kiürítési a termet.

Fél tizenkét órákor fejezte be Vázsonyi Vilmos védőbeszédét. A hatalmas oráció óriási hatással volt a jelenlevő közönségre, mely perczekig tapsolta Lengyel Zoltán védőjét. Az a gyenge pizszegés, mely a képviselők karzatáról hangzott el, elveszett a tomboló ovációban. Zsitvay elnök hasztalan rázta a csengőt, a fűtető tetszésnyilvánítást nem tudta lecsendesíteni. Végre is harsány hangon elkiáltotta:

— Rendőrfelügyelő! ur!

Az elője lépő rendőrfelügyelőnek aztán utasítást adott a terem kiürítésére. Meghagyta, hogy a kiürítés után a közönségnek csak a felét szabad vissza-

bocsátani a tárgyaló terembe s erre az időre felüggesztette a tanácskozást s kijelentette, hogy mindaddig nem fogja megnyitni, míg a rendőrfelügyelő intézkedéseinek végrehajtásáról nem tesz neki jelentést. Hangsúlyozta azonban azt is, hogy ez az intézkedés a képviselői karzatra nem szól.

A következő pillanatban már bevonultak a rendőrelégények s a zugoló, türelmetlenkedő közönséget kiszorították a tanácskozó teremből.

A tüntetés ezzel nem szűnt meg, csak kiszorult a folyosóra, ahol Vázsonyi Vilmost részesítették hívei zajos, meleg ünneplésben. A rendőrségnek Zsitvay intézkedése körülbelül egy félóra munkát adott, mely fél óra meglehetősen nagy izgalomban telt el. Mikor újból bevonult a bíróság, Zsitvay elnök igen szigorú figyelmeztetést intézett a közönséghez, tudtára adva, hogy törvényadta jogánál fogva nyolcz napi elzárásra fogja ítélni azokat, akik zajonganak, vagy nem tudják fékezni indulataikat. Különösen vonatkozik ez az intézkedés a verdikt kihirdetésére. Aztán megkérdezte a kir. ügyészt, hogy kíván-e válaszolni a védő beszédére.

— Nem kívánok, válaszolta Balás Elemér.

— A vádlottat illeti a szó. Enuncziálta az elnök. És Lengyel Zoltán felemelkedett helyéről.

A parlamentnek ez a gyakorlott szónoka meglehetősen trémázott. Fátyolos hangon kezdte s eleinte ugyancsak akadozva tudta befejezni mondatait, de csakhamar kicsapott belőle szenvedély és valóságos szárnyakat kapott beszéde. Röviden szólott. Elmondta, hogy kötelessége volt megtenni azt, amit tett, parancsoló belső kényszer diktálta a cikket. Könyes szemekkel mondta el, hogy minden befolyás nélkülült íróasztalához s csak egy élő lény tudott ezekről, amikor megírta — a felesége, aki sirógöcsöket kapott, átérezvén azt a rettenetes küzdelmet, melynek a cikk megjelenése után elébe néz, de őt semmiféle hatalom nem tudta visszatartani az igazság keresésénél.

A beszéd közben néhol elcsuklott a hangja s különösen megható volt beszédének az a passzusa, melyben a jelenlévő Polónyi Dezső felé fordulva, bocsánatot kért Polónyi Géza családjától ezért az áldatlan küzdelemért.

Lengyel Zoltán beszéde.

Bírám előtt állok. Őszintén kell beszélnem. Nem is kellene. Beszél az ügy helyettem is. Eddig is őszintén beszéltem mindig. A rágalmazás nem volt kenyerem. Ez az első sajtóperem. Ha Isten is úgy akarja, azt hiszem, az utolsó is. Pedig sokat írtam. Nehéz helyzetekben, nehéz körülmények között. Számot kell adnom, miért és hogyan írtam. Az ügyész ur hivatkozott arra, hogy köztudat volt az, hogy Polónyi Géza ur nem olyan ember, aki a közérdeket szolgálja. Az ügyész ur azon időben is ügyész volt, midőn ő az igazságszolgáltatást vezette. Azt kértem az ügyész urtól, hogyan teljesíthette ügyészi teendőit, hogyan teljesítette a magyar bíróság, ha az ügyész ur ma kiállított bizonyítványt arról, hogy ez a köztudat meg volt már akkor is, mikor az a férfi miniszter volt, amikor én ezt a cikket még nem írtam. Hát kell-e több indokolás?

Megtörtént, hogy megvádolták Magyarországot igazságügyminiszterét a Norddeutscher Lloyd ügyében. Adatokkal és bizonyítékokkal támadtak. Nem jött rá felelet. 1906. november 10-én megjelent a Budapesti Napló cikke. Nem is voltam azon napon Budapesten. Visszaérkezve megtudtam, vártam a feleletet, nem jött rá. Képviselőik és előkelő állású urak közt kérdezősködtem, olyanok közt, akik tudták a dolgokat, igaz-e? Azt mondták, igen. Tovább kérdezősködtem és megtudtam azt, hogy Jeszenszky Gézától az igazságügyminiszter rektifikációt követel. Azt is megtudtam, hogy hány ízben, azt is, hogy az az ember visszautasította ezt a közeledést. Sőt megtudtam azt is, hogy gróf Nádkó Sándortól is kérétek erkölcsi bizonyítványt. Az is visszautasította. Aztán jött a Halmos-ügy. Becsületesre és lelkiismeretemre mondom, semmit sem tudtam belőle. Semmi részt nem vettem benne, kívül álló ember volam, de el is voltam foglalva, mert ugyanakkor nekem egy másik konfliktusom volt, amely január 6-án kezdődött és egyszerre végződött ezzel az ügygyel.

Eloívtam ezeket a nyilatkozatokat. És egy pillanat alatt nemcsak az indulat ragadott meg, de az eszem is parancsolólag szól hozzám.

Hogyan bíraskodhat Magyarországon a bíróság, hogyan teljesíthet kötelességet az esküdtszék, ha oly minisztere van, aki a képviselőházban valólag dolgot állít a saját becsületbeli ügyében, akit lezsfálnak a nyugalmazott polgármester veje és fiai és akiről kiderül, hogy nem mer becsületbeli ügyében bíróság elé állani? És mikor erről gondolkoz-

tam, éreztem, hogy megindult Magyarországon a jogszolgáltatás, megindult az emberekben a becsület-érzés, megindult a közállapotok tisztaságába vetett hit az egész vohalon és én egy pillanatig sem haboztam, hogy odaálljak.

Elnök: Jobb lesz kissé higgadtan beszélni, mert nem fogja kibírni.

Lengyel: Ez volt az indokom, semmi más. Egy ember tudott előzőleg cikkemről. A feleségem. Aki idegösseség között vett tudomást arról, hogy mit fogok én megírni. És mégis megírtam. Talán tudott az édesanyám is róla, aki úgy érezte, hogy a fia csatába megy és emiatt talán szenvedett is. És mégis megírtam. Mert mikor a közkötelesség hi, akkor én nem szoktam habozni; nem szoktam megijedni a veszedelemtől.

Mélyen t. esküdt urak! Mióta a közéletben szerepelek, szegény megboldogult édes atyám akarata szerint a közügyet jöttem szolgálni, becsülettel, tisztességgel. Sem ügyvédi, sem képviselői minőségemben össze nem kevertem. Ugyanazon társaságokkal szemben, amelyekről a perben szó volt, nekem is voltak ügyeim. A közúti vasutnál 173 ügyben kaptam megbízatást, büszke vagyok rá, le is folytattam sok pert azok közül, kaptam is érte honoráriumot — 600 koronát fizetett nekem a közúti vasut — pedig az ügyvéd hárve nálam is meg van, a köztuda is meg van és meg van munkámnak az értéke is. Elfordultak politikai kérdések. Volt kormány, amelyik nem bűkölt volna meg oly hamar, ha én másképp viselkedem, voltak ügyeim a minisztériumokban elintézés alatt, ám kussák fel az igazságügyminisztérium levéltárát, van-e ott tőlem levél — a többi már tudom, hogy felkutatnak — egy kérelem, családom vagy keirellem, vagy akár minék, egyébben van-e ott valami, amit én inkompatibilisnek tartottam, vagy akárki annak tarthat közpályámra vonatkozólag.

Végig álltam a harcot. És ha azt kérdezi valaki tőlem, hogy mi adott nekem erőt és erkölcsi bátorságot, hogy küzdök és vagyont költsék arra, hogy idáig juthassak, hogy idegzetemet ennyire fásasztottam, hogy családomat szenvedni hagytam, akik aggódtak, hogy mint fog végződni ez az ügy, akkor azt mondom, hogy az adott erre erőt nekem, ami erőt ad a házőrző kutyának, aki mikor védi dáját megtámadják, mégis odaáll mellé és védi gazdáját, ha el is vérzik bele.

Tekintetes törvényszék, mélyen t. esküdt urak! Ellenfelellem nem foikalkozom. Bocsánatot kérek a családjától, mert nem vételes a dologban. De mikor a közélet terén vagyok, mikor bíraskodnom kell a magam szavával és tollával, mikor kötelességem kell teljesítenem, akkor az lebeg szemem előtt, hogy a közügy mindnyájunk érdeke, hogy Magyarországon a közéletben a jellem, az erkölcs kell, hogy irányadó legyen, nem az ész, nem a tudás, hanem első sorban a jellem.

Azt a szeplőtlen nevet, melyet sirban nyugvó atyjától örökölt — folytatja — meg akarja őrizni teljes tisztaságában és azt akarja, hogy ha egyszer meghal, bár elmondhatják róla, hogy bolond volt, hogy vakmerő volt, bár elmondhatják róla, hogy csatákat vesztett, de ne legyen senki, aki azt mondhasssa, hogy becsutlen ember volt.

Nyugodtan várom — ugymond — az önök ítéletét — vonuljanak vissza, mondják ki a verdiktet. Én jó harcot vívtam és hitemet megtartottam. Nyugodtan várom az önök ítéletét.

Itt állok, másként nem tehettem, Isten engem úgy segéljen.

Ezután Zsitvay Leó elnök ad utmutatást az esküdteknek a törvény értelmében.

Az ítélet.

Hosszas várakozás és izgalom után végre két óra után megszólalnak a csengők, jelölül annak, hogy az esküdtek verdiktjükkel készen vannak. A hallgatóság izgatottan tolong be helyeire, a pad-sorok közt szabadon maradt helyen egyenruhás, fegyveres rendőrök sorakoznak föl. Az esküdtek 2 óra 7 perczkor vonulnak be a terembe s mély lélegzetfójtott figyelem közben foglalják el helyeiket.

Zsitvay megnyitván a tárgyalást, fölhívja az esküdtek főnökét arra, hogy hirdesse ki a verdiktet.

Lenz Lőrincz, az esküdtek főnöke halotti csendben kezdi el a szokásos bevezető formulát:

— Becsületszavamra mondom, hogy az esküdtek verdiktje ez:

És kihirdeti az eredményt.

Az esküdtek az első főkérdésre nemmel, a második főkérdésre igennel feleltek, tehát Lengyel Zoltánt bűnösnek

mondották ki a közhivatalnok ellen elkövetett becsületsértés vétségében.

A közönség az esküdtszék verdiktjé teljes némaságban fogadta.

Ezután behívták dr. Lengyel Zoltánt és az elnök kihirdetvén a verdiktet, fölszólította a vád és a védelem képviselőit, hogy a kiszabadítandó büntetés mértékére nézve tegyenek előterjesztést.

A kir. alügyész egyedüli enyhítő körülménynek kívánja betudni a vádlott büntetlen előéletét, ellenben súlyosbító körülménynek kéri beszámítani azt, hogy Lengyel Zoltán, amint ezt az esküdtek verdiktje immár — megállapította, olyan embert vádolt meg ártatlanul, aki érde-me szerint jutott az ország egyik legmagasabb méltóságába. A büntetés maximumának kiszabását kéri, annak kimondásával, hogy az ítélet a Napban közléteendő és a kiszabandó pénzbüntetés a Nap kacziójából levonandó. Azt hiszi, Lengyel Zoltán maga sem kér kegyelmet, hanem férfiasan elvállalja tette következményeit.

Vázsonyi Vilmos éles szavakkal fordul az ügyész ellen, aki a verdiktet dicsőítette. Lengyel Zoltán valóban nem kér kegyelmet, mert itt valaki más kapott már kegyelmet.

Zsitvay: Ez olyan kritizálása az esküdtek igazmondásának, hogy ezért rendreutasítom.

Vázsonyi: Védenczem ezt a cikket közérdekből írta meg. Nem a megtorlás a célja ennek az ítéletnek, hanem az ellentétek szimbolikus kiegyenlítése. Kéri annak a tekintetbevételét, hogy a védence becsületes ember, közérdekből írta meg a cikket. Erre tekintettel nem lett volna szabad az ügyésznek a büntetés maximumát indítványozni s ő a maga részéről kéri a minimum és az enyhítő 92. § alkalmazását.

Vázsonyi beszéde után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza s egy félóra múlva újra megnyitván a fő tárgyalást, kihirdette az ítéletet, mely szerint a bíróság Lengyel Zoltánt három havi fogházra és ezer korona pénzbírságra ítélte s az összes költségek viselésére s az ítéletnek a Napban való közzétételére kötelezte.

A bíróság enyhítő körülménynek vette Lengyel büntetlenségét, súlyosbító körülménynek azt, hogy a közéletben vezető szerepet vivő embert rágalmazott meg.

Az ügyész összes semmiségi panaszait visszavonta, Vázsonyi az összes semmiségi panaszokat főtartotta.

KÜLFÖLD.

Anarkia Perzsiában. Még meg sem szűnt, újra nagy a veszedelem Perzsiában. Az orosz határ mentén és az ország belsejében a lázadás egyre jobban terjed, a török határszélen pedig föllázadtak a kurdok. Urmia közelében a kurdok nagyon sok falut földúltak és kétezernél több embert megöltek. A legnagyobb zavarban lemondott a kormány és most nem fizetik se a katonákat, se a hivatalnokokat. A politikai pártok egy mecsében ülést tartottak és fenyegetőztek, hogy megfosztják trónjától a sah, ha elbocsátja a minisztériumot.

A határról csak szörványosan érkeznek hírek, mert a cenzura erősen dolgozik. Urmiai jelentések szerint a dolai kerület határára lakó kurdok azt ajánlották a lakosságnak, lépjenek török fennhatóság alá.

mert el
hány fa
nak el
perzsa
tek a
med
nagyob
södnék.
gúvár
határter

A
lasztásc
csos kö
szükség
ujból m
a repub
tük a v
hogy a
állításá
a többs
ták nag
ról érke
ban nem

A r
tartomá
tárgyal
márkát
s volta
olyanok
solni va
nemzeti
mellette
raták e
mérték-
olvasás

For
járól ér
ki, amel
ban elv
vasuti v
naság k
radalmi
dalmáro
tartóztat

Har
castro k
meggyil
ismert
albán fo
előtt Jar
gyilkos
áruló, a
tekhelyé
bandát,
is a tul
nálniok
naság r
három t
nyomra
vesztett
kérte tá
naság k
vel ő öl

Vel
órákor

Bé
menti k
meg. A
a honv
kielégít
előrelát
emelésr

Lon
Morning
766 dele
czió hi
mellett
tud egy
valószín
elnöke.

mert ellenkező esetben újból megtámadják őket. Néhány falu lakossága késznek nyilatkozott a felhívásnak eleget tenni. Mások azonban ellenkeztek. A perzsa hatóságok 250 gyalogost és 60 lovaszt küldtek a veszélyeztetett kerület segítségére. Machmed Kuli és mások vezérletével a perzsa határon nagyobb bandák alakultak, amelyek napról-napra erősödnek. Az orosz büntető hadosztály Prisid és Beljaguvár között van. Az alkormányzó és a kaukázusi határterület főnöke Beljaguvárba utaztak.

A francia községi választások. A tegnapi választások alkalmával 80 megválasztandó városi tanácsos közül 55-öt megválasztottak. 25 pótválasztás szükséges. A távozó városi tanácsosokat nagyrészt újból megválasztották. Pótválasztás alkalmával főleg a republikánus párt jelöltjei mennek küzdelembe, köztük a városi tanács elnöke, Lefevre is. Azt hiszik, hogy a pótválasztás eredménye a városi tanács összeállításában nem fog lényeges változást okozni és hogy a többség republikánus marad, habár a nacionalisták nagyon agítálnak. A törvényhatósági választásokról érkezett vidéki jelentések szerint a pártarányokban nem állt be lényegesebb változás.

A német birodalmi gyűlés. A mai ülésen a keleti tartományok hitelpótlékáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A javaslat majd egy millió ötvézezer márkát követel. A javaslat élénk vita tárgyát képezte s voltak, akik pártfogolták, de nagyszámban voltak olyanok is, kik akár részben, akár egészben kifogásolni valót találtak benne. A birodalom pártiak, a nemzeti liberálisok, az egyesült szabadgondolkodók mellette, a centrum, a lengyelek s a szociáldemokraták ellene szóltak. A megvitatás után áttértek a mérték- és sulyrendszer tárgyáról szóló javaslat második olvasására.

Forradalom Peruban. Dél-Amerika nyugati partjáról érkezett távirat szerint Peruban forradalom tört ki, amelynek főszékhelye Lima vidéke. A lázadók Limában elválták a táviróvezetéseket és elfoglaltak egy vasúti vonatot. A kormány azonnal intézkedett katonaság kiküldése iránt. Limai jelentések szerint a forradalmi mozgalmat a katonaság elnyomta. A forradalmárok egy része elmenekült, a főbb vezéreket le tartóztatták.

Harc az albánokkal. A Piccolo közli: Argurocastro környékén két hét előtt egy albán banda meggyilkolta a csendőrség parancsnokát, aki nem ismert irlalmat az albánok üldözésében s ezért az albán forradalmi bizottság halálra ítélte. Négy nap előtt Janinából 100 katona és 50 csendőr indult a gyilkos albán banda kézrekerítésére. Akadt egy áruló, aki megmutatta a katonaságnak a banda rejtékhelyét. A katonák és csendőrök bekerítették a bandát, amely kétségbeesetten védekezett s végre is a tulerőben levő csapatoknak vissza kellett vonulniuk az albánok gyilkos golyózápora elől. A katonaság részén öt halott és négy sebesült volt, elesett három tiszt is és az az albán áruló, aki a csapatokat nyomra vezette. Az albán banda csak egy embert vesztett a harcban, a gyilkosok egyike ugyanis arra kérte társait, hogy vágják le a fejét, nehogy a katonaság kezére kerüljön, mert akkor felakasztanák, mivel ő ölte meg a csendőrpáncsnokot.

TÁVIRATOK.

Bülow utja.

Velence, május 4. Bülow herceg délután 2 órakor Berlinbe utazott.

Az osztrák helyzet.

Bécs, május 4. (Saját tudósítónktól.) Parlamenti körökben a helyzetet kedvezőbben ítélik meg. A tárgyalások a német pártok vezetőivel a honvédség létszámának szaporítása céljából kielégítő eredményre vezettek s a német pártok előreláthatólag meg fogják szavazni a létszámemelésről szóló sürgős indítványt.

Taft az új elnök.

London, május 4. (Saját tudósítónktól.) A Morningpostnak táviratozzák Washingtonból: 766 delegátus közül, akik a republikánus konvenczió hívei, 348 feltétlenül Taft elnökjelöltsége mellett van s mivel Taft ellenzőinek tábora nem tud egy közös jelöltben megállapodni, nagyon valószínű, hogy Taft lesz az Egyesült Államok elnöke.

A nagyperkátai Kossuth-szobor.

Budapest, május 4.

Maholnap megérjük azt, hogy Magyarországnak alig lesz számbavehető városa vagy községe, amely maradandó ércbe ne öntetné hazánk nagy fiának, Kossuth Lajosnak kimagasló alakját. Ötvenkét Kossuth-szobor megdönthetetlenül hirdeti, hogy a magyar nemzet hazaszeretete örök alapokon nyugszik. Hogy Kossuth Lajos nagy ember volt, s hogy méltán helyet foglalhat a világtörténelmi nevezetességű államférfiak és honfiak sorában, azt nemcsak tudja, de érzi is minden magyar ember. Nagyperkátán most emelték az ötvenharmadik szobrot. S ez nem az utolsó. Se az utolsóelőtti. Lesz még több is, száz, kétszáz, sőt talán ezer. Ezer Kossuth-szobor, ezer oltár.

Nagyperkátán, Fehérmegyében vasárnap délelőtt tizenegy órakor leplezték le nagy ünnepek között Kossuth Lajos szobrát. A hazafias közönség meghívására megjelent az ünnepélyen Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter is, aki Pallay Sándor és Jakab Sándor titkárok kíséretében vasárnap délelőtt 8 óra 20 perczkor utazott el Budapestről. A miniszter társaságában voltak Koller Tivadar, aki a képviselőház és Thaly László, aki a függetlenségi párt nevében helyezett koszorút a szoborra, továbbá Csontos Andor, Sümegi Vilmos, Horváth Gyula, Markos Gyula, Muzsa Gyula, Nemess Bertalan és Szentiványi Gábor orsz. képviselők, Gyapay Pál esztergomi főispán, Asbóth Jenő, dr. Körömczy Zoltán, Melha Tibor, a függetlenségi párt külföldi és még számosan. Az ünnepi beszédet, melynek folyamán a szoborról a lepel lehullott, Csontos Andor képviselő mondta.

A leplezés után küldöttségek tisztelegtek a miniszternél. Délután két órakor ebéd volt, amelyen gróf Széchenyi Viktor főispán fölköszöntötte a minisztert, aki Nagyperkátai közönségét éllette. Beszédében így szólt:

T. uraim! Azt mondotta gróf Széchenyi barátom, hogy a Kossuth név dicsőségének részese vagyok. (Igaz! Ugy van!) E név öröklése azonban nemcsak dicsőséget, hanem egy egész életre való kötelezettséget is jelent. Aki ezt a nevet viseli, attól sokat várnak, talán többet, mint amennyit adott helyzetben létre lehet hozni. De azért mégis e nagy név nemcsak a magyar nemzeti eszme szimbóluma, hanem egyuttal utmutatás egy jelenre, mint a jövő számára. (Éljen és taps.) Erre a jelenre, amely nem léteznék, ha nem élt és nem szenvedett volna Kossuth Lajos és arra a jövőre, amely hogy bekövetkezhessen, nekünk, akik az ő eszméinek utódai vagyunk, a kötelezettségek óriási mennyiségét kell teljesíteniünk. (Lelkes éljen és taps.)

Ami engem illet, mélyen átérzem annak a köteletségnek a súlyát, amely reám hárul. E köteletség teljesítésében nagy segítségemre van, amit az ország legnagyobb részében tapasztalok, hogy nemcsak örökölt nagy nevéért lelkesednek honfitársaim, hanem engem, aki elveikért hűségesen dolgoztam, szeretnek is. (Hosszan tartó éljen és taps.) Egy hang: Minden magyar ember szereti és becsüli.)

A szeretet nagy hatalom. Ennek erejével hódította meg a kereszténység a világot, ennek erejével remélem előrevihetni hazám ügyét azon az uton, amelyet a ma ünnepelt nagy eszme számunkra kijelölt. Lehet, hogy ez ut hosszú, de akiben erős a hit, abban erős a remény is s én hiszek és remélek és úgy tudom, hogy edes hazám olyan lesz egykoron, aminőnek azt Kossuth Lajos álmodta. (Szünni nem akaró lelkes éljen és taps.) Hogy ezt elérhessük, feltétlenül szükséges az összhang a nemzet és koronás király közt. Ennek létrehozatalán fáradozom én is, mint ahogy fáradozott egykor régesrég boldogult edes atyám. De a sors ő felette másként határozott. Most más idők élünk és a hazafiság más kötelezettségeket ró ránk. (Igaz! Ugy van!) Teljesítsük ezeket egyesült erővel, mert a hazának nem a régi magyar átokra és széthúzásra van szüksége, hanem az egyetértésre, kivált akkor, amidőn oly nagy átalakulások küszöbéhez ért el, amilyenek előestéjén ma állunk. (Igaz! Ugy van!) Ne is legyen e községben soha más érzés, mint amely támad a szívben és lélekben akkor, midőn Kossuth Lajos szobra előtt áll a magyar. Legyen Nagyperkátai

a hazafiságnak továbbra is egyik erős vára, mint volt eddig. Nagyperkátai közönségére emelem poharamat. (Szünni nem akaró lelkes éljen és taps.)

Ezután még több felköszöntő hangzott el. A miniszter öt órakor visszautazott Budapestre.

UJDONSÁGOK.

Türr István halála.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 4.

A legendás idők nagy halottját kedden délután helyezik nagy pompával örök nyugalomra. A hős tábornok követi azokat a hőseket, akik nagy időkben vele küzdöttek és elhaltak a szabadságért a harcmezőn. Őt megkímélte a golyó, nem fogott rajta penge. Tulélte a nemzet dicsőségét, osztozott gyászában. Neve még a két-három évtizeddel ezelőtt reményt keltett az elcsüggedt lelkekben, egy szava a legnagyobb lelkesedést idézte elő...

De a tábornok is halandó lény. Damjanich és Klapka nevével ment át lelke a tulvilágba.

Elhunyt országsszerte mély és őszinte részvétet keltett, hisz halála három nemzetet döntött gyászba.

Elhunytáról vasárnap értesítették azokat, akik szolgálatait mindig nagyrabecsülték, akik szolgálatait igénybe vették és akiket barátságával kitüntettek. Leánya, lovag Pissoni Józsefné a következő táviratot küldte II. Viktor Emánuel olasz királynak:

Atyám, Türr tábornok, ma éjjel meghalt. Utolsó hódolattal felséged iránt és utolsó gondolattal Olaszországra.

Még hétfőn reggel megérkezett erre a táviratra Viktor Emánuel válasza. A király nevében Ponzio Vaglia miniszter az alábbi táviratot intézte lovag Pissoninéhoz:

Türr tábornok haláláról szíves előzékenységgel küldött értesítést ő felsége oly részvétellel vette, mint aminő nagyrabecsüléssel és tisztelettel adózik Viktor Emánuel király és Garibaldi dicsőséges katonájának, nagyérdemű polgárának, háza hű és odaadó barátjának és a királyi felség résztvételén az ön fájdalomában, megbízott engem, hogy fejezzem ki résztvevő érzelmeit azzal az óhajással, hogy az atyja érényeinek emlékeztetésében találon erőt a nagy csapás elviselésére. Ponzio Vaglia miniszter.

A görög királynak ebben a táviratban adta tudtára a gyászos hírt:

„Atyám, Türr tábornok, ma éjjel jobblétre szenderült. Felséged és a dicső görög nemzet nemes emléket magával vitte sírjába.”

A görög király szívélyes szavakkal válaszolt. Résztvevő táviratot küldött az angol király is, továbbá Olaszország nevesei közül Canzio, Garibaldi veje.

Ponzio Vaglia miniszter a saját nevében is kondoleált.

Barzili Anton, Olaszország egyik legnevesebb költője, a következő táviratot küldte:

Egész Itália siratja a dicsőséges tábornok halálát, akinek neve áldott marad a mi függetlenségi történetünkben. Mindig végtelen fájdalommal fogok emlékezni az ő szíves barátságára.

A római Garibaldi-szoborbizottság vasárnap reggel a következő táviratot intézte dr. Bárczy István polgármesterhez:

„Az egyesült Garibaldi-bizottság nevében, amely megtisztelve érzi magát, hogy Türr Istvánt a lenőkül bírja, tiszteletét fejezi ki és hosszú életet kíván a nagy hazafinak

az elnök.”

A gyászoló családot számosan keresték fel részvétükkel. Vasárnap délelőtt valóságos búcsujáróhely volt a halottas szoba. A magyar közélet és társadalom majd minden kiválósága megfordult ott, hogy igaz részvétellel adózzon a nagy hős emlékének.

Személyesen kondoleáltak: Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Bolgár Ferencz államtitkár, gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke, Ábrányi Kornél min. tanácsos, Lánzy Leó, Herman Ottó és neje, gróf Széchenyi Béla, báró Harkányi Frigyes, Rakovszky István, Földes Béla, gróf Teleki Géza, gróf Batthyány Tivadar, Siposs Antal kir. tanácsos, Csáth Frigyes, gróf Széchenyi Gyula, báró Ormódy Vilmos, Vojniss Károly, gróf Teleki Sándor, Szemere

Miklós, gróf Pálffy Daun Lipótné, Le Marquis Charles Durazzo olasz konzul, le Vicomte de Fontenay francia főkonzul.

A személyesen megjelenteken kívül százan meg százan az elhunyt ismerősei és tisztelői közül táviratban kodoleáltak. Olaszországból és Franciaországból özönével érkeznek a résztvevő sorok. A két ország, különösen Itália egész arisztokráciája, sürgönyözött már a gyászolóknak, köztük a Garibaldi-család is.

A Ferenc-Csatorna Részvénytársaság, amelynek az elhunyt elnöke volt, vasárnap délelőtt tizenegy órakor Gonda Béla miniszteri tanácsos alelnök vezetésével a Gresham-palotában levő helyiségekben rendkívüli igazgatósági ülést tartott a gyászeset alkalmából. Gonda Béla miniszteri tanácsos meghatóan emlékezett meg a veszteségről. Indítványára kimondta az igazgatóság, hogy Türr István arcképét megfesteti, a családnak részvétiratot küld, az elhunyt emléket jegyzőkönyvben örökíti meg, sírjára emléket állít és testületileg résztvesz a nagy halott temetésén, amelynek költségeit elvállalja. Az igazgatósági ülés után az igazgatóság tagjai Gonda Béla vezetésével a Hungária-szállóba mentek s valamennyien kondoleáltak a gyászoló család tagjainak.

A tábornok holttestét vasárnap éjjel átszállították a m. kir. Közlekedési Muzeumba, ahol ma délután felravatalozták.

A hosszú kiállítási terem közepén, a második kapunál nagy helyet szabadítottak fel. A terem egészen bevonták gyászlepelrel s akkor az államvasúti alkalmazottak hozzáfogtak a ravatal készítéséhez. A díszítési munkával ma délig még nem voltak egészen készen. A koporsó addig, amíg a ravatalra tehetik, alacsony katafalkon az egyik folyosó végén áll és a kereskedelmi minisztérium hatalmas babérszörűje nemzeti színű szalagján ezzel a felirással: „A hazai csatorna ügye lelkes előharcosának” — a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium, — Gonda Béla babérszörűje és Pissoni Stefánia egyszerű babérszörűje borul reá.

Türr tábornok, Baja város szülőltének halála hírére a városi tanács ma délelőtt rendkívüli ülést tartott, amelyen az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvileg örökítették meg és elhatározták, hogy a gyászoló családnak táviratilag fejezik ki részvételüket, a temetésre a város Ambrozovics főispán vezetésével küldöttséget meneszt, a ravatalra koszorút helyez. A küldöttség tagjai lesznek Rajk Aladár orsz. képviselő és Hegedűs Aladár polgármester. A székházon és számos magánépületen gyászlobogó leng.

A nagyközönség kedden reggel 9 órától délután 2 óráig bucsuzhatik a nagy halottól, akit délután negyedél órakor temetnek el nagy gyászpompával a főváros által adományozott diszírba.

— Személyi hír. József főherceg tegnap este Bécsbe utazott.

— A német császári pár utazása. Korfuból jelentik, hogy a „Hohenzollern” hajón tartott tegnapi istentiszteleten a görög király és trónörökösne is jelen voltak. Ebéd előtt a császár bucsulátogatást tett a királynál. A „Hohenzollern” és a kísérő hajók tegnap este elindultak és ma Santa-Maurába érkeztek az Odysseus-szigetek megtekintésére, ahonnan Póla felé folytatják útjukat. A császári pár szerdán reggel érkezik Pólaiba és ugyanaznap délután folytatják útjukat Bécs felé.

— Királyi kintüntetés. A király dr. Rácz István budapesti állatorvosi főiskolai nyilvános rendes tanárnak az állatorvosi szakoktatás és az állatorvosi közügy terén kifejtett eredményes tevékenysége elismerésül a III. osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— Császár-jubileum. A „Berliner Zeitung am Mittag” mai száma azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy a császárné nem utazik Bécsbe Ferenc József király uralkodói jubileumára. Állítólag egyenesen Korfuból távirat jött egy berlini női divatárú céghez, amely a császárné öltözékeit szállítja, azzal a rendelkezéssel, hogy a császárnénak nincs szüksége a bécsi utra megrendelt toilletekre. A kormányhoz közel álló körökben és a külügyminisztériumban semmit sem tudnak arról, hogy a császárné lemondott volna a bécsi utazás tervéről. Bécsi beavatott helyen megczófolták azt a hírt, hogy Augusztá császárné nem jön Bécsbe.

— Kossuth Lajos Tódor Budapesten. Kossuth Lajos Tódor ma délelőtt néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezett. A pályaudvaron Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter fogadta.

— A belügyminiszter kihallgatása. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter pénteken, a hó 8-án délután három órakor kihallgatást tart; előjegyzések az nap déli 12 óráig fogadtatnak el.

— Eulenburg herceg bűnügye. A németországi igazságszolgáltatás valóban gyors és kérelhetetlen. Eulenburg herceggel szemben a legnagyobb szigorral és konzekvenciával folytatják az eljárást, tekintettel rangjára és előkelő összeköttetéseire. A hamis esküt minden valószínűség szerint rá fogják bizonyítani. S ha eddigelé erkölcsileg lehetetlenné vált, abban az esetben, ha a vádpontot bebizonyítják, börtön vár rá. Starnbergben a herceg négy sajátkezűleg írott levelét foglalták le, amelyeknek a tartalma a hercegre nézve nagyon terhelő. A liebenbergi kastélyt a titkos rendőrök serege veszi körül. A nagy park összes bejáratait állandóan detektívek figyelik. A park, valamint az egész uradalom szombat óta teljesen el van zárva az idegenek elől. Liebenberg falu lakói meg vannak győződve, hogy a szomszédos helységekből több mint egy tucat berlini bűnügyi hivatalnok vett lakást, hogy a kastélyt és környékét feltűnés nélkül megfigyelhessék. Már mult év május havában, közvetlenül Harden leleplezése után a császár Eulenburg életmódjáról nagyon határozott szavakat mondott és miután egy levelet, melyet Eulenburg a császárhoz intézett, felbontatlanul küldött vissza, az udvari szolgálatban szokásos uton tudtára adta, hogy a császár sohasem akar hallani többé Eulenburg hercegről. Starnberg városka lakossága nagyon el van keseredve Eulenburg iránt amiatt, hogy ilyen kétes értékű nevezetességhez juttatta a várost. Ernst, a müncheni Harden-pör egyik tanuja állhatatosan megmaradt a müncheni törvényszék előtt tett vallomásánál, sőt azt még kiterjeszti oly irányban, hogy ő név szerint is meg tudna nevezni bizonyos személyeket, akik hasonló tapasztalatokat szereztek Eulenburg hercegről, mint ő maga. Ezek a tanúk nagyrészt Starnbergben, egy részük pedig a város környékén lakik. Elmondja továbbá Ernst, hogy az utóbbi napokban igen fontos levelet kapott Berlinből, amely még valószínűleg szennázóit fog kelteni. A levél tartalmát, ugyancsak annak küldőjét ezidőszent még titokban kell tartania, de mindenestre át fogja adni a levelet az államügyészségnek és akkor az ő véleménye szerint, megint nagy dolog fog történni.

Vilmos császár Korfuban is naponta részletes jelentést tétetett magának távirati uton a müncheni pörrel és az Eulenburg-ügy fejleményeiről. Hír szerint a császár nagyon érthetően úgy nyilatkozott környezetétől, hogy nem szabad semmiféle kíméllettel lenni a herceg iránt. Ebből azt következtették udvari körökben, hogy a császár bebizonyítottan látja a hamis eskü vádját és felette el van keseredve, mert meggyőződött róla, hogy alaposan csalódott a hercegben, akit sokáig baráti bizalmával tüntetett ki. Egy ellenőrizhetetlen hír tudni véli, hogy Korfuból utasítás jött a császártól azzal a szigorú meghagyással, hogy Eulenburg herceg irányában szabad folyást kell engedni az igazságszolgáltatásnak. Beszélis, hogy az utóbbi napokban egy harmadik férfi is jelentkezett, aki kész eskü alatt vallani, hogy a herceggel 1905-ben bűnös érintkezésben állott. A főügyészség azonnal elszállíttatja a liebenbergi kastélyból Eulenburg herceget, mielőtt az orvosok megengedik a transzportálást s ebben az esetben a rabkórházban fogják elhelyezni.

— Peschka miniszter temetése. Bécsben tegnap délután temették Peschka minisztert a piaristák templomból. A templomban megjelentek Beck miniszterelnök nevével, a kabinet Bécsben tartózkodó összes tagjai, számos tagja az urakházának, az összes német pártok majdnem valamennyi képviselője, nagyszámú más párthoz tartozó képviselők, a képviselőház tisztikara, a számos magasrangú állami hivatalnokok, valamint nagyszámú közönség. A beszénelés után a Schubert-szövetség gyászdalokat énekelt. Azután a koporsót ismét kocsira tették és a gyászmegindult. A halottaskocsi két oldalán a Bruna Sudetia diszbe öltözött tagjai léptettek, előtte az összes német Burschenschaftok és az összes német bécsi egyesületek küldöttségei, a halottas kocsi után pedig a miniszterek és a többi gyászoló vendégek következtek. A holttestet Absdorfbá szállították, ahol a családi sírboltba temették el.

Absdorfból jelentik: A király képviselőjének, az osztrák minisztereknek, számos képviselőnek, a hatóságok, valamint az egyesületek és testületek küldöttségeinek részvételével ma délután temették el Peschka osztrák minisztert. A sírnál Weisskirchner képviselőházi elnök, Chiari a német nemzet párt elnöke, Schreiner, a csehországi kulturális tanács német osztályának elnöke és Krützner, a csehországi német agrár-párt képviselője és Kassper, a német radikális képviselők nevében mondottak emlékbeszédeket.

— A határrendőrök vizsgálata. A Mosonyi-utczában levő rendőrkaszárnyában érdekes vizsgálat volt ma délelőtt: most vizsgáztatták azt a százharmincz határrendőrt, akit az ideci költségvetésben rendszerezett állásokra kineveztek. A határrendőrök mind szolgálatvezető őrmesterek voltak a közös hadseregben és a honvédségnél s Czajlik Alajos miniszteri tanácsos, a határrendőrség vezetője, testileg és értelmileg legerősebbeket választotta ki a jelentkezők közül. A kiképzés négy hónapig tartott. A vizsgáztatókat négy szakaszban állították föl a kaszárnya udvarán. Egy részük, a tisztekkel és főtisztekkel együtt, teljes díszben van. Zrinyi-sisakkal, a többi szolgálati zubbonyban, tábori sapkával. Tíz óra után berobogott az udvarra gróf Andrássy Gyula autombilja, amelyben a miniszteren kívül gróf Hadik János államtitkár ült. A minisztert és az államtitkárt a határrendőrség tisztjei, Boda Dezső főkapitány és a belügyminisztérium kiküldött tisztviselői fogadták. A miniszter megnézte a legényeket, akikkel aztán Kürthy Sándor parancsnok és Krause Ágost felügyelő több katonai produkciót végeztetett: fölvonulást és sortüzet. Most riadót fújtak a budapesti rendőrlégénységnek s a kaszárnya udvarán egy percnél rövidebb idő alatt együtt volt nagyszámú lovas- és gyalogos rendőrség, indulásra készen. Ezután a határrendőrség elméleti vizsgálata következett. A miniszter és az államtitkár a tanári katedrán foglaltak helyet és élénk figyelemmel kísérték a vizsgálatot. A határrendőrök sokat kell tudnia. A vizsgálat anyaga hatvanhárom csoportra oszlik s minden csoportban hat-hét kérdés van. A szociálizmusról is kikérdezték a vizsgáztatókat s olyan feleletre tanították őket, hogy a szociálizmus az a törekvés, amely az egyes osztályok gazdasági és társadalmi helyzetét igyekszik törvényes eszközökkel megjavítani. A megvizsgáztatott legények mind kitűnően megfeleltek a kérdésekre s látszott, hogy amit mondanak, nemcsak megtanulták, hanem meg is értik. A vizsgálat végén Czajlik Alajos osztálytanácsos megköszönte gróf Andrássy Gyula és Hadik Jánosnak, hogy eljöttek s a miniszter megelégedését fejezte ki a vizsga eredményén. A határrendőrség létszámát ezután nagyobb arányban fogják szaporítani, mert a miniszter is, meg az államtitkár is nagyon érdeklődik a nagyjelentőségű intézmény iránt.

— Tüntetések Bécsben. Bécsben az állatorvosi akadémia hallgatói ma reggel tüntetést rendeztek, mert azt követelik, hogy az állatorvosi főiskolát a hadügyminisztérium hatásköréből a közoktatási minisztérium hatásköré alá helyezték. A diákok olyan zenebonát csaptak, hogy végre katonaság avatkozott bele a dologba és a diákokat szétkergette, miközben egy diák megsebesült. — Ma délután két óra tájban megismétlődtek az állatorvosi főiskolán a tüntetések. A mintegy száz főnyi tüntetőket a készenlétben álló katonaság kiszorította az intézetből. A diákok ismét a parlament elé vonultak és küldöttséget menesztettek panaszukkal a törvényhozáshoz, majd az egyetem elé mentek, ahol a rektorhoz küldöttek deputációt. Ezután a diákok csendben szétoszlottak. A tüntetés folyamán senki sem sebesült meg és senkit sem tartóztattak le.

— Házasságok. Blockner Vilma kisasszonyt, Blockner J. hirdetőiroda-tulajdonos bájos leányát tegnap déli 12 órakor vezette oltárhoz a dohány-utcai izr. templomban Hajós Alfréd műépítész. A templom színléte megtelt díszes előkelő közönséggel, köztük a közélet és a sajtó kiválóságai, ugyancsak a budapesti hirdető-irodák tulajdonosai. A boldog ifjú párhoz dr. Fischer főrabbi lélekemelően gyönyörű beszédet intézett. Esküvő után a Royal-szállóban fogadta tisztelőinek százait az új pár. Szekula Gyula királyi tanácsos, a kassa-oderbergi vasút főfelügyelője, törvényhatósági tag és feleségének, Weissperger Julia urasszonynak leányát, Valériát, pénteken, május 8-án délelőtt 10 órakor vezeti oltárhoz a vizvárosi Szent Anna tem-

pomban Walter Richárd gépészmérnök, Walter Ede akadémiai festőnek és feleségének, Krausz Juliának fia.

— **A katonai becsületbírósi eljárás reformja.** Bécsből jelentik, hogy a tisztek és hadapródok számára már elkészült az új becsületbírósi szabályzat. A becsületbírósi eljárás jelenlegi szabályzata még az 1884-ik évből származik és alkalmazása körül sokszor voltak tapasztalható hiányok és hézagok. A szabályzatban most a következő újítások foglaltak: 1. A becsületbírósi eljárás céljának kiegészítésül: a becsületbírósi bizottság határozata által becsületbeli ügyeknek tisztek között lovagias uton és lehetőleg párbaj nélkül való elintézése. 2. A védelem jogának kiterjesztése becsületügyi vizsgálati eljárásoknál és végtárgyalásoknál. 3. Másodfoku becsületbírósi létesítése és ehhez a fórumhoz való felelősségi jog. 4. Anyagi egyenrangúsítása a becsületbírósi határozattal elbocsátott tiszteknek a fizikai okok miatt nyugalmazott tisztekkel.

— **A zágrábi tüntetések.** Nagy zűrzavar uralkodott tegnap Zágráb városában. A rendőrség nem akarta megengedni a tiltakozó gyűlést, melyet a polgárság vasárnap délelőtt akart megtartani Surmin egyetemi professzor nyugdíjaztatása miatt. Ez volt a kiinduló pontja a ribiliónak. A gyűlésen már együtt voltak a tüntetők és semmiképpen sem akartak eltávozni. A rendőrség lépett közbe és szétkergette a tömeget. A tüntetők azután más helyre vonultak, hogy a gyűlést megtartsák. A rendőrség ismét közbelépett és szétzavarta őket. Este hét órakor a Zrinyi-téren újabb tüntetés volt. Nagyobb néptömeg, amely Laibachból érkezett vendégeket kísért vissza a vasutra, tüntetett és nem akart a rendőrség felszólítására szétszórni, mire a rendőrök közbeléptek és az összeütközés folyamán hét embert letartóztattak. Este tíz órakor a rend ismét helyreállt. A zágrábi egyetemnek május havára történt bezárása miatt még mindig nagy a forrongás a diákság között. A zágrábi egyetemi tanács minden fakultásból két-két tanárt választott a memorandum-bizottságba, amely az egyetemi tanárok megrendszabályozásáról memorandumot fog kidolgozni, melyet megküldenek a király kabinet-irodájának és az összes egyetemeknek. A zágrábi egyetemről távozó diákok tiszteletére ma este bankettet rendeznek. Eddig nyolcszáz diák vette ki távozási bizonyítványát. Prágában a horvát diákokat támogató egyesület alakult. Május elsején a prágai bolgár és szerb diákok tiltakozó gyűlést tartottak Raucha-bán ellen és gyűlést is rendeztek horvát kollégáik javára.

— **Betegpénztárak és orvosok.** E hó 3-án az egyetemi orvoskari tanártestület és az országos közegészségügyi tanács számos tagja a budapesti kir. orvosegyesület helyiségében értekezletet tartott, amelynek tárgya volt az Országos Orvos-Szövetség eddigi magatartása a betegpénztári ügyben és annak mérlegelése, vajjon a szövetség részleggel-e arra a megrendszabályozásra, amelyben az utolsó időben része volt. Az értekezlet, amelyen részt vettek Korányi Frigyes és Babarcsi-Schwartz Ottó főrendiházi tagok, Bársony János, Grósz Emil, Korányi Sándor, Árkövy József, Angyán Béla egyetemi tanárok, Györgyi József vm. főorvos, Adler Zsigmond, Hegedüs János dr.-ok és még többen, különösen Schwartz Ottó és Korányi Frigyes hozzászólása után egyhangulag kimondta, hogy az Országos Orvos-Szövetség elnöksége az Országos Munkásbiztosító Pénztárral szemben teljesen alapszabályszerűen és helyesen védelmezte az orvosi rend erkölcsi és anyagi érdekeit. Az értekezlet helyesen találta azt a javaslatot is, amelyet a kereskedelemügyi miniszter által a közvetítésre felkért dr. Schwartz Ottó dolgozott ki annak idején mint alapot a pénztár és a szövetség közti egyezségi tárgyalásra.

— **Az indiai bombavető.** Adtunk hírt arról, hogy Mozuffarpurba egy angol hölgynek, Kennedy-nek a kocsiába bombát dobtak s hogy a bomba Kennedy asszony leányát és a kocsist megölte, míg maga az urhölgy súlyos sérülést szenvedett. Erre vonatkozólag most azt jelentik Allahabadból, hogy a merénylet az angolellenes párt műve és a megindított vizsgálat kiderítette, hogy ott valóságos bomba- és robbantóanyaggyár van. Több, mint 30 embert elfogtak. A ható-

ságok azt hiszik, hogy messze szétágazó és gazdag anyagi eszközökkel rendelkező szervezetnek jöttek nyomára. Az elkobzott bűnjelek mennyisége oly nagy, hogy egész kocsisor szállította ezeket a vasutra. Az elkobzott tárgyak között robbantóanyagok leírását tartalmazó könyvek, bombák és teljesen új szerkezetű villamos elemek voltak. Kingsford kormányzó, akit nemrég helyeztek át Kalkuttából Mozuffarpurba, fenyegető levelet kapott, hogy megölik.

— **Nagyherceg csőd alatt.** Henrik Borwin mecklenburgi herceg vagyonára elrendelték a csődöt. A nagyherceg eleinte kész volt fiának adósságait kifizetni, de nem volt elkészülve olyan nagy összegre, mint amennyi most kiderült s ezért a hitelezők csődöt kértek.

x **XXVI. katonai államsorsjáték.** F. évi május hó 14-én tartják meg a közös katonai jótékony célokra rendezett XXVI. államsorsjáték húzását, melynek kedvező nyereséményesélyeiről (18.390 pénznyeresemény 513.580 K összegben) már lapunk egy előbbi számában említést tettünk. Sorsjegyek a 4 korona dohánytözsdekben, váltóüzletekben, adó- és postahivatalokban stb. kaphatók.

x **Csusz (rheuma) és köszvény villamos hő- és fényfűrdőkkel való kezelése** még oly eseteknél is vezet sikerre, melyek hosszú éveken át minden orvosi kezeléssel dacoltak. E kezelés idegcsatornáknál, főleg ischiásnál is bevált és dr. Hönig Izsó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) kerül alkalmazásba.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Zászlók, czimerek** minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Az utolsó sorsjáték** kilencz legnagyobb nyereséményéből nem kevesebbet, mint négyet Dörge Frigyes bankház (Kossuth Lajos-utca 4.) vevői nyerték meg. Ez valósággal ritka rekord, miután ezen czég az utolsó sorsjátéknál háromszor egymásután a legnagyobb nyereséményeket fizette ki.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az Akadémia diszülése.

Budapest, május 4.

Megnyugtató jelenség, hogy Budapest közönségéből nemcsak a szenzációs botránypörök tárgyalásainak, hanem a magyar tudomány ünnepeinek is jut. Ezt tapasztaltuk a Magyar Tudományos Akadémia tegnapi diszülésén, melyen társadalmunk előkelői oly nagy számmal jelentek meg, hogy a tágas terem szűknek bizonyult.

Berzeviczy megnyitó beszédében tudományos irodalmunk céljairól szövegezt. Panaszkodott, hogy idegen kulturák iránt való szeretetünk egyre növekedik, történelmi érzékünk pedig hanyatlak, elhomályosul. Közönyösekké vagyunk a multtal szemben s a ragaszkodás egyre gyöngébb vonása lesz a jellemünknek. Ezért van, hogy kevés birtok és kevés ház marad három-négy nemzedéknél hosszabb időn át egy család kezén s hogy kevés az olyan főúr, aki régi őseink kastélyában és várában lakik. Régi városaink képe is megváltozott, anélkül, hogy ezzel együtt fejlődtek és készültek volna. Ezekből a szomorú jelenségek közül kiemeltem és a régiségtan irodalmának egyik főbb feladata: hogy a multak megismertetésével fölébressze a nemzetben a hagyományokhoz való ragaszkodását s a mult emlékéhez való hűséget. De elsőrendű tudományos érdekünk és célunk az is, hogy nemzetünket teljesen megismerjük és megismertessük. Ebben a vállalkozásban az Akadémia szívesen elvállalja a vezérszerepet.

Az elnöki megnyitó után Heinrich Gusztáv főtitkár terjesztette elő jelentését.

Harmadiknak Kövesligethy Radó következett a földrendésekről tartott felolvasásával.

Majd Takáts Sándor piarista tanár, levelező tag „Hajdu, haramia, martalócz” című értekezésében azt fejtegette, miféle nép volt, honnét szakadt ide és mivel foglalkozott hajdanában a hajdu, a haramia és a martalócz. Előadásában oda konkludál, hogy mind a három balkán eredetű. A legrettenthetőbb közöttük a hajdu volt.

Befejezésül Herczeg Ferencz levelező tag „A rab-szolgá” című elbeszélését olvasta föl, melynek meséje abban az időben játszódik, amikor a magyarok megjelentek a verezkei szorosban honszerzés végett. A

pompás elbeszélést a közönség zajos tapsokkal hallálta meg.

Ezzel a diszülés véget ért. Délben lakoma volt a Hungária-szállóban.

(*) **A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának megnyitása.** A Nemzeti Szalon grafikai és tavaszi kiállításának ünnepies megnyitása vasárnap ment végbe nagy és díszes közönség jelenlétében. A kultusz kormány képviselőjében Molnár Viktor államtitkár jelent meg dr. K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a művészeti osztály feje társaságában.

(*) **Zeneakadémiai hangverseny.** Kamarai zeneestét rendezett ma az Országos Zeneakadémia Liszt Ferencz-téri palotájának dísztermében. Két kvartett és egy fuvó-hangszeres mű állott a műsoron. Beethoven C-dur (op. 59.) vonós-négyesét Waldbauer Imre, Bárdos Béla, Ipolyi István és Tonházi Ferencz (Tanár Popper Dávid), Mendelssohn H-moll zongora-négyesét pedig Hanák Árpád, Löblovitz Béla, Harmati Sándor és Zupancic Vilmos (Tanár Herzfeld Viktor) adta elő. Mind a két csoport pompásan összetanult és nagyon értelmesen, finom színezéssel játszott. Különösen Waldbauer Imre (hegedű) és Hanák Árpád (zongora) adta kiváló tehetségnek a tanujelét. Érdekes száma volt a műsornak Gounod „Petite symphonie”-je is, amelyet Krusyswyk tanár 9 tanítványa (1 fuvola, 2 oboa, 2 klarinét, 2 fagot és 2 kürt) kifogástalan preczizióval adott elő. a. k.

(*) **Fiumei színészek.** Balla Kálmán társulata már egészen meghódította a fiumei közönséget. Szombaton este zsufolt ház nézte végig a „Doillákirálynő” bemutatóját, amelyben Szentgyörgyi Lenkének volt nagy sikere. Temperamentumos játékért, művészi tánczáért és ügyesen előadott dalaiért sűrűn tapsolták. A jó előadás többi szereplői is tetszettek, így Borbély Lili, Bándy Rózi, Bérczy, Várady, Csöregy, Cseh. Nagy sikere volt a „Bajusz”-nak is, amelyben Szentgyörgyi Márta, a Népszínház szabadságot tagja finoman, bájosan játszotta meg Rosette szerepét.

(*) **Szerződötések.** Szilágyi Dusit, a Népszínház-Vigopera volt tagját, a Király- és Magyar-Színházak igazgatósága szerződötette és a május 16-án bemutatandó „Száz év mulva” című újdonságban már fel is lép a Király-Színház színpadán. — Rónaszéky Irén, a Kecskeméti színház volt tagját a Vigaszínház igazgatósága a színház tagjai közé szerződötte. Rónaszéky Irén, aki Rónaszéky Gusztávnak a Vigaszínház hosszú éveken át volt kiváló tagjának, az Országos Színészegyesület alelnökének leánya, tegnap este már fel is lépett a Vigaszínházban, ahol a „Szatir” Susanne szerepében szép sikert aratott.

6 vislt. Fénykép 1 f. 50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 69

EGYESÜLETEK.

(—) **A Terézvárosi Kaszinó ülése.** A Terézvárosi Kaszinó tegnap este tartotta nagyszámu tagjainak részvételével ezidei közgyűlést, Radocza János elnöklete alatt. A számvizsgáló- és szavazatszedőbizottság kiküldése után dr. Rózsa Félix főtitkár terjesztette elő a választmány jelentését, melynek kapcsán határozatba ment, hogy a Kaszinó új nagyszabású s a modern igényeknek megfelelő klub-helyiséget létesít a Terézvárosban. Végül a választmányi tagokat választották meg.

(—) **A Tanáregyesület ülése.** Az Országos Középiskolai Tanáregyesület vasárnap délelőtt Nagygyessy László elnöklésével választmányi ülést tartott. A napirenden az alapszabályok módosítása, a tisztújítás és közgyűlés előkészítése, a taggyűlés régóta vajudó ügye, a szünidei fürdő, konviktus és egyéb ügyek szerepeltek. A választmány kimondta, hogy az egyesület kebelén belül elismerésreméltó sikerrel működő matematikai szakosztály mintájára magyar szakosztályt és classica-philologiai szakosztályt létesít.

WIKUS TATRAI TEJCSOKOLADÉ

FŐVÁROS.

(Tisztviselők a polgármesternél. Ma délelben a fővárosi tisztviselők nagyszámu küldöttsége jelent meg a polgármester előtt anyagi helyzetük javítása érdekében. A küldöttséget Jankó Béla fogalmazó vezette a polgármester elé. Előterjesztette azt a kérelmet, hogy a Wesselényi-utcai villamos vasut engedélyezésével kapcsolatosan biztosítsa a főváros tisztviselőinek, hogyha nem is ingyenes, de nagyon mérsékelt áru villamos vasuti jegyeket kapjanak. Együttal megnyugtató választ kértek arra, hogy a drágasági pótlék iránt benyújtott kérelmüket nem utasította el véglegesen, hanem csak elodázta a belügyminiszter. Bárczy István polgármester kijelentette, hogy csak technikai okok késleltetik a drágasági pótlék elintézését. Ezt az ügyet együttesen akarják az egész hivatalnok karra nézve elintézni, ezért huzódik ennyire a dolog, de még ezen a héten okvetlenül meg lesz az elintézés. Hangsúlyozta, hogy ő mindig szívén viseli a fővárosi hivatalnokok érdekeit, de elvárja, hogy a hivatalnokok is buzgón lássák el kötelességeiket. Az olcsó villamos vasuti jegyek ügyében hozzáintéztet kérelemre a polgármester nem adott választ.

(A Dunai köpart-szakaszok. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök értesíti a főváros hatóságát, hogy amennyiben a sorsolási kölesönből létesített dunai köpart-szakaszok helyreállító munkálatai költségeinek fedezése kérdésében a főváros és a közmunkák tanácsa közt megállapodás létre nem jött, felkérte a földmívelésügyi minisztert, hogy — amíg a partrészek fentartása kötelezettségének a kérdése eldől — azokat a partrészeket, amelyek sürgős helyreállítást igényelnek, a saját tárczája terhére előlegezve állítsa helyre. A földmívelésügyi miniszter ezt hajlandó teljesíteni.

(A Duna—Tisza-csatorna. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ma leiratot intézett Bárczy István polgármesterhez, amelyben a Duna és Tisza közt czélba vett hajózási-csatorna tervének a megtekintése és elbírálása tárgyában hozzá intézett felterjesztéséből megelégedéssel vette tudomásul, hogy a főváros a szóban lévő csatorna ügyével a maga részéről is foglalkozik. Ez okból készségesen küldi meg mindazt az anyagot, amely a Duna—Tisza-csatorna kérdésének a tanulmányozása tárgyában eddigelé rendelkezésére áll. Értesítette egyúttal a miniszter a polgármestert, hogy a csatornára vonatkozó tárgyalásokba eddigelé a törvényhatóságok — mint ilyenek — azért nem voltak bevonhatók, mert a kérdést eddigelé általános műszaki és közgazdasági szempontokból tárgyalták, úgy, hogy az értekezletekhez országos szaktestületeket és egyes kiváló szakíriakat hívtak meg és az utóbbiak közt a főváros középítési igazgatóját is. Amint azonban kilátás nyílik arra, hogy a Duna—Tisza-csatorna terve meg is lesz valószínű, amidőn már az érdekelt törvényhatóságok észrevételeit is tárgyalni fogják, — nem fog késni, különösen a főváros észrevételeit és utmutatásait kikérni. Ohajait meghallgatni, valamint a legmesszebbmenő módon figyelembe venni.

Nyílt-tér

(E rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapestben

V. Ferencz József-tér 5—6. (saját palotában.)

Köt életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham

kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Köcsönök fedezetére szolgáló kötvényei

azonnal nyújtanak fedezetet
öngyilkosság vagy párbaj
ugyszintén bírói ítélet

folján beállott halál esetében.

A kötvények megtámadhatlanok és el-
évülhetlenek.

Vagyoniállás 1906. december 31-én 229,546,518.48 K
Érvényben lévő biztosítások — 600,000,000. —
Biztosított feleknek kifizetett — 571,800,000. —
Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 25,940,909.10

Ganz és Társa
vasöntőésgépgyár részvénytárs. Budapestben

Folyó évi április 30-iki közgyűlésen hozott határozat értelmében az 1908. május hó 1-én esedékes szelvényt f. évi május hó 1-től kezdve

160.— koronával

váltja be a Magyar Általános Hitelbank.

Az igazgatóság.

OVSZEREK

Gummi és balhólyag, 30% engedmény tucatszámtól 1—10 forintig. Capot-Americain rövid, 2—3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigátor, felszerelve 2—3 frt. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.—, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

TÖRVÉNYSZÉK

A dánosi rablógyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 4.

A dánosi bünpör mai tárgyalási napja is a tanuk kihallgatásával telt el. A terem képe a megszokott: nagy közönség, amely elfoglal minden talpalattnyi helyet én intenzíven résztvesz a tárgyaláson.

Rónay Kamil kilencz óra után kezdte meg a kihallgatásokat és elsőnek Óhát Jánost szólította. Ehhez a pusztavacsi juhászhoz a dánosi eset előtt befértek és szűrt meg revolvert loptak.

Elnök: Mondja el, hogyan emlékszik arra, hogy holmiját ellopták?

Tanu: Szokás szerint elmentem a jószággal és csak este tértem haza. A házamban nagy felfordulás volt. Hiányzott onnét egy hatlövetű revolver, egy beretva, szűr és a csizmám. A csűr meg az ól füstölt. Az elloptott szűrt aztán a vizsgálóbíró ur adta vissza, aki a cigányoktól vette el.

Elnök: Látott akkoriban ott cigányokat?

— Nem láttam az egész vidéken, azért nem is tudtam hamarjában, kiket gyanúsítsak a betöréssel. — Honnét tudja, hogy a csendőrök által átadott szűr a magáé?

— Kiverte az eső. Arról ismerem fel.

Bajkát szembesítik a tanuval.

Elnök (Bajkához): Bajka, ezt a szűrt nálad találták.

Bajka: Csókolom a kezét, lábát, igen, mert az uton vettem.

— A vizsgálóbírónál tagadtad, hogy résztvettél az Óhátnál történt betörésen. Azt vallottad, hogy a szűrt az asszonyoknál találták.

— Most is azt mondom!

— A dánosi gyilkosság előtti napon láttak egy fehér szűrben egy embert a dánosi erdőben s mikor elfogtak, rajta volt a szűr.

Buchwald Ferencz kecskeméti detektív elmondja, hogy július 21-én Pető gazdálkodó jelentette neki, hogy egy közeli tanyán cigányok garázdálkodnak.

— Siettem másodmagammal, ugymond, a cigányok után, később lovasrendőrök is jöttek segítségemre a megugrott cigányok után. Azután a kecskeméti határban ott találtuk az öreg Surányit, Surányi Mártont és egy csomó cigányt. Mikor elindultunk az üldözésre, a kukoriczásban két embert találtunk. Az egyiket fehér szűr volt. Ennél — Bajka volt — revolvert is találtunk. Később a karavánnál mind megtaláltuk a lopott tárgyakat.

A cigányok közt felismeri Dollát és Vranát.
Dolla: A menykő belecsep, mert hazudik!
Vrana: Testestül-lektestül eladta magát az ördögnek.

Lakatos Rózát, aki mára új ruhát öltött, szembesítik a tanuval. A tanu nem emlékszik rá, hogy Rózit a purdék közt látta volna.

Elnök megmutatja a tanunak a Bajkától elvett pisztolyt. (Tanuhoz): Talált valamit Bajkánál?

— Egy pisztolyt, igen.

Elnök (felmutat egy pisztolyt): Ráismer ebben a pisztolyban a meggyilkolt Szarvas tulajdonára?

— Igen.

Elnök (Bajkához): Honnét szerezted ezt a pisztolyt?

— Egy tapasztó cigánytól, kérem alássan.

Deák László 42 éves polgári rendőr Kecskeméten. Elmondja, hogy július 20-án egy társával együtt a kecskeméti határon üldözték a cigányokat. Üldözés közben vagy öt cigányt a kukoriczásba menekült. Ezek közül kettőt lefogtak. Az egyiknél szűrt találtak, a másikonál egy pisztolyt. Ruhadarabokra is akadtak, melyek tele voltak vérfoltokkal.

Surányi Márton közbeszól: Ez a lábam sebéből való, instálom.

Elnök: Kinél találták a szűrt és pisztolyt?

Tanu (Bajkára mutat): Ezen.

— Hát a pisztolyt?

— Szintén nála.

A bünjeleket mind felismeri.

Füvesi Imre, kecskeméti rendőrfőkapitány-helyettes szolgálatot teljesített Kecskemét határában július 21-én. Utközben találkozott a cigányokkal. És mivel mint az öltöbízottság elnöke teljesített szolgálatot a határban, a cigányokat, akikről nem sejtette, hogy a dánosi gyilkosok jutottak kezébe, a törvény értelmében beoltatta. Később értesült aztán az embe-reitől az eseményekről. A bizonyítás érdekében felmutat egy csoportképet, amelyen az egész bandát lefényképeztette 1906-ban. Nyilvánvaló ebből is, hogy a cigányok egy bandába tartoznak.

Elnök: Felismerne a látott cigányokat?

Füvesi: Fel. Illetve csak azokat, aki borotválva van, mert a szakál egész elváltoztatta arcukat. (Kunát, Tutát és Bajkát felismeri.)

Tuta: Én nem voltam ott!

Füvesi: Megismerlek; akkor is ilyen tátott volt a szád!

Rátkay védő ellenzi Füvesi megesketését, mert egyes dologokra nem jól emlékszik vissza és így valószínűsége bizonytalan.

A közönség püsszeg.

Rátkay védő kéri az elnököt, hogy a hallgatóságot utasítsa rendre, amit Rónay elnök ismételtelen megtesz.

Márton György, kecskeméti fogházfelügyelő is felismeri a cigányokat, akik keze alatt voltak. Bizonyosan azonban csak Kuna, Tuta, az öreg Surányira és Luternára emlékszik.

Tar Gergely, kecskeméti fogházmester is felismeri a cigányokat, akik el voltak zárva a kecskeméti fogdóban. Határozottan Kuna, Tuta, az öreg Surányi és Luternára ismer rá, a többire csak homályosan emlékszik. Egy-két napig voltak akkor — július 13-án — ott elzárva, amikor az ügyészség rendelkezése kitolonczolták őket Kecskemét határáról. Hét férfi, 12 nő és 20 gyerekből állt a banda.

Szünet után.

Micskegy József pusztavacsi 23 éves földműves a következő tanu.

Az elnök felmutat neki egy tajtékpipát, amelyet Kolompár Sztóika Bajkánál találtak.

Tanu határozottan felismeri a pipában az ő tulajdonát.

Bajka közbekiált: Nem igaz! Ezt nem én állok találtam!

Deák kecskeméti polgári rendőr megjegyzi, hogy a tajtékpipát nem Bajkától, hanem az öreg Surányitól vették el nyomozás közben.

Kopjás Polgár Mihály, 25 éves, az elmúlt nyáron Matkón találkozott a cigányokkal.

Az elnök felszólítja, mondjon el mindent, amit az esetre vonatkozóan tud.

Tanu sokáig elmélyedve gondolkozik, de nem tud hosszu ideig vallani. (Derűtség.)

Később elmondja, hogy marhalegeltetés közben találkozott a cigányokkal, akik közül egy asszony csizmát adott neki, de azt mondta, hogyha elmondja a csendőröknek, baj lesz.

Elnök: Csak asszonyok voltak ott?

Tanu: Nem, jött egy férfi is. Két szivart hozott, meg dohányt. Gyujts rá, — mondta neki — nekünk van több is. Mászt nem mondott. Később azonban csendőrökkel találkozott, akik elvették tőle a csizmát.

Elnök: Felismeri ezek közt a vádlottak közt azt, aki szivart adott?

Tanu Surányi Mártonban felismeri, akitől dohányt kapott.

Surányi Márton: Nem is tagadom, kérem. Én adtam dohányt...

Elnök megjegyzi, hogy a cigány nem szokott adni a maga dohányából másnak. (Surányi Mártonhoz): Hát miért adtál neki szivart?

Surányi Márton: Kért tőlem. Adtam neki, ha ad tejet a fiának.

Elnök: Melyik asszony adta a csizmát?

Tanu hosszasan szemléli az asszonyokat.

A cigányasszonyok gunyosan a szemé közé névetnek. — Na hát, — kiáltanak feléje — nem tud beszélni!

Hevesi védő ellenzi a tanu megesketését, mert a vallomása gyenge elmebeli képességről tesz tanuságot.

Gál Endre ügyész: Nem csodálja, hogy a tanu nem fejtett ki valami elokvenciát, mert hisz emberektől távol, puszta él állandóan. Azonban lényegileg helyesen vallott, határozottan ráismert a cigányokra. Nem lehet egy polgártársunk ellen gyengeelméjűséget felhozni, mert kényelmetlenül érzi magát a bíróság előtt, a szokatlan helyzetben.

Veigelsberg védő szintén ellenzi a tanu megesketését.

A bíróság megállapítja, hogy a tanu megesketésének semmi perrendszeri akadálya nincsen.

Szórák Józsefné a szentkirályi puszta volt, mikor a csendőrök egy fa alól kiásták a Szarvastól elvett zacskót. A csendőröknek két kis cigányfiu mutatta meg a helyet. Vallomásának többi része jelentéktelen.

A bíróság azután együttesen megesketeti a tanukat. A tárgyalást egy óraker bezárják.

§ A Zeysig-ügy epilógusa. A hírhedt Zeysig-ügy aktái a mai nappal végleg lezáródtak. Több mint két éve már, hogy a nagy pör lezajlott, de volt ennek az ügynek egy szenzációs epizódja, amely még bírói elűntezésre várt. Ennek az epizódnak előzményei abba az időbe vezetnek vissza, amikor megindították a nyomozást a Zeysig-féle broszura szerzőjének kipuhatolására. A hajsza lázasan folyt s bizonyos körökben szeretnék volna a titokzatos szerzőt a nemzeti ellenállás vezéréi között megtalálni. Különösen az akkori kormány által vezetett rendőrség, melynek Rudnay Béla volt a főkapitánya, buzgólkodott azon, hogy a nemzeti vezérek valamelyikét kompromittálja. A nyomozást az azóta elhunyt Bérczi Béla rendőrtanácsos vezette, aki felsőbb utasításra mindenképpen politikai tere terelte a vizsgálatot. Minden áron bizonyítani akarta, hogy báró Bánffy Dezső az értelmi szerzője a röpiratnak. Zigány Árpád letartóztatása után pedig kipattant a nagy szenzáció, hogy Rudnay és Bérczi ajánlatot tettek a fogva levő Zigánynak, hogy: tízezer koronát és szabad szökést biztosítanak neki, ha azt vallja, hogy báró Bánffy Dezső adott neki megbízást a röpirat megírására.

Az egész sajtó izgatott hangon tárgyalta az esetet, amire még különös impulzust adott az a körülmény, hogy a Zeysig-pör tárgyalásánál Lakatos László, mint tanu eskü alatt vallotta, hogy őt a rendőrség csakugyan fel akarta bérelni arra, hogy Zigánynak a kompromittáló vallomás fejében tízezer koronát felajánljon. Ugyanezt mondotta Zigány is kihallgatása alkalmával.

Lukács Gusztáv Jenő, lapunk belső munkatársa, értesülve lévén ezekről a részletekről, még

az esküdtzéki tárgyalás előtt, a rendőri nyomozás idejében nagy cikket írt az Egyetértésben „A Zeysig-ügy bonyodalmai” czimben. E cikkben a rendőrség eljárásával foglalkozott s szenzációs részleteket közölt Zigány vallatásának titkaiból. Terjedésében, a felajánlott 10.000 korona dolgát is szövéttette.

A cikk élénk feltűnést keltett mindenfelé s Rudnay, Bérczi-vel együtt, sajtópört indított Lukács ellen, az ügyészség pedig felhatalmazás folytán vállalta a vád képviselését. Mult év december 13-ára volt kitűzve ez ügyben az esküdtzéki főtárgyalás. Ezt azonban elhalasztotta a bíróság s elrendelte a bizonyítás kiegészítését. Rudnay — a kormányváltozás hatása alatt — már régen vissza akarta vonni panaszát, mert félt a kudarcától. Az ügyészségen mulott, hogy ez az akarata nem érvényesülhetett. Ma végre az ügyészség is kimondta az utolsó szót ez ügyben. Elejtette a vádat Lukács Gusztáv Jenő ellen, mert már az eddigiekből igazolva látja mindazt, ami az inkriminált cikkben meg volt írva. Az ügyészségi végzés alapján a vizsgálóbíró is végleg megszüntette Lukács ellen az eljárást s így a Zeysig-ügy utolsó akkordja is elhangzott.

§ A bajai millió-ügy. Szabadkáról sürgönyzik, hogy Szerdahelyi Sándor törvényszéki elnök ma délután hat óraker hirdette ki a törvényszék ítéletét a bajai milliósi fonyeremény bűnygyében. Előzőleg szombaton dr. Vaisz Sándor, Wagner Lajos könyvelő védője tartotta meg reggel kilencz órától egyig és délután háromtól és hatig nagyhatású védbeszédét, majd Prigly Károly védője szólalt föl. A kir. törvényszék mindkét vádlottat a Btk. 326. §-ának 2. pontja alapján, bizonyítékok hiánya miatt felmentette a vád- és következményei alól. A felmentő ítéletet a közönség szívesen fogadta s zajosan ünnepelte dr. Vaisz Sándor védőt. Wagnert nyomban szabadlábra helyezte a bíróság.

§ A hatásköri bíróság megalakulása. A közigazgatási bíróság Wlassics Gyula elnöklésével szombaton tartotta azt a teljes ülését, melynek napirendjén a hatásköri bíróság tagjainak titkos szavazás után való megválasztása volt. Wlassics Gyula a teljes ülést nagyszabású beszéddel nyitotta meg, amelyben az államjogi fejlődés szempontjából méltatta az új intézmény nagy jelentőségét. A választás megejtetvén, ennek eredménye az, hogy: Telenzky Ferenc tanácselnök, Szilassy Aladár tanácselnök, dr. Moldoványi István, Benedek Sándor, dr. Sári György, dr. Szinyei-Merse József, Nagy János és dr. Gulya itélőbírák lettek a közigazgatási bíróság részéről a hatásköri bíróság tagjai. A többi tagokat a m. kir. kuria választja.

§ Elítelt ügyvéd. A miskolci kir. törvényszék dr. Klein Mór mezőkövesdi ügyvédet a Kiss László mezőkövesdi járásbíró sérelmére elkövetett rágalmozás vétsége miatt 2000 korona fő- és 1000 korona mellékbüntetésre ítélte, előbbi 100 napi fogházra, utóbbi 50 napi fogházra átváltoztatható. Dr. Klein Mór ügyvéd azt állította Kiss László bíróról, hogy egy általa vitt sommás perben a jegyzőkönyvbe hamis tényállásokat vett be s ezáltal a jegyzőkönyvet meghamisította. A törvényszék elrendelte a bizonyítást s miután vádlott semmit sem tudott bizonyítani, marasztaló ítéletet hozott. Bulyovszky Gusztáv kir. ügyész súlyosbírást, vádlott enyhítésért felebezzett.

§ Hlinkát újra elítélték. A pozsonyi esküdtbírósg Hlinka András felüggesztett rózsahegy plébánost nyomtatvány útján elkövetett nemzetiség elleni izgatás és lázítás vétsége miatt másfél évi államfogházra és 200—200 korona mellékbüntetésre ítélte.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Póráktár Budapestben: ÉDESKUTY L.-nél.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Első nap. —

A kora délutáni órákban a városligeti versenyter felé robogó fogatok, bérkocsik szakadatlan sora, zsúfolt villamosok és társaskocsik jelezték a pesti tavasz meeting megnyitó napját. Kint a nagy tribünön az arisztokrácia, a turf előkelőségei teljes számban képviselve voltak, az olcsóbb helyeken pedig szinte életveszélyes tolongás volt a totalizateur-helyiségek körül és roskadozásig megtelt tribünök tártak a nézők szeméi elé. Már-már tartósnak ígérkező eső veszélyeztette az első nap sikerét, azonban mire az első futam megkezdődött, már sütött a nap és mindvégig kellemes szép tavasz idő kedvezett a megnyitó napnak.

A nap főszáma a 20,000 koronával dotált klasszikus futam, a Nemzeti Hazafi-díj volt, melyet régente „Magyar Derby”-nek is nevezték. Az idén 9 lóbol álló mezőny gyűlt startjához, melyek közül mint főkedvenc a Taral vezényletére bizott Fantome indult, míg utána Rentier és a róla keringő jó hírek alapján Bonfini részesültek pártfogásban a fogadók részéről. Ez utóbbi igazolta is a róla elterjedt jó híreket, miután a távoszlopnál elfogva a vezető Fantomet, Taral minden erőlködése dacára, mint könnyű győztes száguldott a cél felé, melyet 1½ hosszal ért el elsőnek Fantome előtt, míg az utolsó pillanatban ruhussal jövő Rentier csak fejhosszal szorult a harmadik helyre. Bonfini két éves kora óta mindenesetre nagy javuláson ment át, győzelmének stílusa imponáló volt és aligha csalódunk, ha néki még több klasszikus bábért is jószolunk. Megemlítendő még az első napról a papírforma fényes diadala, miután 2 futamot kivéve, az összes versenyekben a favoritok győztek a könyvesek nem nagy öröme, akik ily körülmények között az első napra alaposan ráfizettek.

Részletes eredmény a következő:

I. Megnyitó verseny. Díj 3000 korona. Táv 3000 méter. 1. Rohonczy G. 4é stpm Togo 55.5 kg. (Pretzner), 2. Milne F. 4é sm Bisamberg 54 kg. (Gulyás), 3. Geist G. 5é sk Torta 54.5 kg. (Ulrichshoffer). Futott még: Megiehet (Taral). Feltartva két hosszal nyerve, 1 és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:15. 20:46, 50.

II. Horkay-díj. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Báró Springer G. 4é sm Bataver 46.5 kg. (Dyk), 2. Rohonczy G. 3é pk Belle Reine 45 kg. (Taus), 3. gróf Arco-Zinneberg M. 3é stpk Ridolfi 48.5 kg. (Vivian). Könnyen 3 hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. — Tot.: 10:58.

III. Egyesített Nemzeti- és Hazafi-díj. Díj 20,000 korona. Táv 1600 méter. 1. Gróf Pálffy J. pm Bonfini 56 kg. (Pratt), 2. Egyedi L. sm Fantome 56 kg. (Taral), 3. gróf Trautmannsdorff L. sm Rentier 56 kg. (Krouzil). Futottak még: Royal Rose (Birkenruth), Flapdoodle (Boardman), Trombitás (Janek), Hirnök II. (Carlslake), Álnok (Pretzner), Jalouse (Szente). Biztosan 1 és fél hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:57. 40:70, 52, 60.

IV. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Báró Springer G. 5é stpm Walperl 56 kg. (Taral), 2. Lossonczy Gy. 4é pm Palóczkirály 54.5 kg. (Pinka), 3. Egyedi L. 3é sm Forfeit 46.5 kg. (Paul). Futottak még: Ormód (Pretzner), Ito (Szente), Gekrónt (Pamer). Igen könnyen 6 hosszal nyerve, 1 és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:23. 40:64, 170.

V. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Lossonczy E. sk Mi ez 56 kg. (Krouzil), 2. Egyedi A. pk Fruska 53.5 kg. (Miles), 3. gróf Deegenfeld I. sk Girl of Gottenberg 50 kg. (Taus). Futottak még: Inntochter (Carlslake), Patient (Aylin), Fluffy Ruffles (Blades), Barokk (Pretzner), Csobolyó (Szente), Karabély (Birkenruth). Igen könnyen 7 hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:19. 40:56, 116, 118.

VI. Nyeretlenek díja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Trautmannsdorff L. 2é pk Nemesis 50 kg. (Vivian), 2. Mautner V. 3é sk Hohenheim 62 kg. (Birkenruth), 3. gróf Pálffy J. 2é pm Toby 51.5 kg. (Pratt). Futottak még: Schönburg (Vastag), Dongó (Paul), Etoile Filante (Aylin), Wet thee trough (Dyk), Rengeteg (Pretzner). Biztosan 2 hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:20. 40:52, 74, 62.

Gazdák figyelmébe!

SCHLOESING THEOPHIL világhírű franciaországi gazdasági vognász, a francia tudományos akadémia tagja által feltalált és marseillesi Schloesing-gyárakban gyártott védő és irtószereket a szőlőket és más növényeket pusztító élősködők ellen használni bevezettről, kiaduk ismertető füzetünköt és utasításainkat a kártevők elleni védekezésre nézve. Erről szóló tudományos alapon készült ismertetőnk: — 1. Schloesing-ház és feje: Theophil. Schloesing 2. Schloesing bordóli pora. Védekezés a peronospora ellen. 3. Schloesing egyszerű lecsapott kőnpóra, védekezés a lisztharmat ellen. 4. Schloesing vasgátlós lecsapott kőnpóra a sárgaság és rákfénésedés ellen. 5. Schloesing lecsapott részgátlós kőnpóra a fűtróhadás, fűtróhadás, fűtróhadás ellen. 6. Schloesing lecsapott nikotinos kőnpóra. 7. Utasítás a burgonyabetegségek elleni védekezésre. 8. Utasítás a rópák élősködő elleni védekezésre. 9. Utasítás a rózsák, ciszserjék, virágok és konyhakerti növények élősködő elleni védekezésre. 10. Utasítás a hernyók irtására. 11. Schloesing „Pyralion”-ja, védekezés a szőlőmolyok ellen. 12. Utasítás a trágyatelepek, nádk, komlóskerteknek, baromfiaknak és baromfiaknak kőnporrall kezelésére. Ezen füzeteket felszólításra díjmentesen és bérmenten küldik Schloesing testvérek és társai r. t. gyárak Marseille (Franciaország) vezérkivátele a magyar birodalom területére: —

FRANKL ADOLF bankháza

Budapest, Bőtvs-utca 19. sz.

(Saját ház) TELEFON 89-40.

VII. Allamdi. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Zombory R. 56 sm Orphelin 58 kg. (Aylin), 2. gróf Festetich T. 36 pk Kaczér 44 kg. (Baumgartner), 2. Mocsonyi A. 36 sm El Mokhattam 49 kg. (Pretzner). Futottak még: Katz im Sack (Vivian), Izé (Szente). Könnyen 3 hoszzsal nyerve, holtverseny. — Tot.: 10:18, 40:44, 44, 46.

— Második nap.

A budapesti tavaszi meeting holnapi második napjának programja is rendkívül érdekesítő sportélvezettel kecsegtet. A nap két kiemelkedő száma a Batthyány-Hunyady-díj és a Kezdők versenye. Az előbbi rendszerint a Derby-éviárat és idősebb lovaknak legjobb képviselőit szokta startjához gyűíteni, az utóbbi pedig a legfiatalabb éviárat számára kreáltatott. Véleményünk szerint a Batthyány-díj győztese a most legjobb formájában levő Rother Stadl lesz, míg a Kezdők versenyében a Reeves H. istálló kiküldöttjeiben bizunk első sorban, miután ezek most, miként eddig már láthattuk, kondíció tekintetében nagy fölényben vannak.

Jelöltjeink:

- I. Orphelin—Kara Mustafa
- II. Brooker—Pythia
- III. Rother Stadl
- IV. Trautmannsdorff ist.—Regina
- V. Kellner—Talanta
- VI. Royalty—Toga
- VII. Orphelin—Kara Mustafa

( ) A bécsi ügétversenyek első napja vasárnap a következő eredménnyel végződött:

I. Atlantic-verseny. Díj 1700 korona. 1. Indiana, 2. Pandur, 3. Pepsi. Futottak még: First Class, Heckenrose, Mailfuterl, Jelinek, Dillon, Akropolis, Feri, Egeria, Dongó B, Esperanza. — Tot.: 10:27, 20:30, 85, 79.

II. Badeni díj. Díj 2400 korona. 1. Rebeka, 2. Ernstl, 3. Bajazzo. Futottak még: Babám, Lucretia, Éva, Madár P, Robert, Colonel, Admiral, Elemér, Musa. — Tot.: 10:49, 20:39, 33, 116.

III. Párisi díj. Díj 4000 korona. 1. Brigadier, 2. St. Valient Vincent, 3. Virginia Jay. Futottak még: Lord Simon, Tutti-frutti, Top Boy, Rabló P, Aufpasser, Alton, Bluff, Levente. — Tot.: 10:106, 20:54, 34, 103.

IV. Prince Warwick-díj. Díj 5000 korona. 1. Lengyelóti, 2. Fereno, 3. Kontrás S. Futottak még: Eboli, Elyria. — Tot.: 10:15, 20:22, 28.

V. Stadtbahn-díj. Díj 3000 korona. 1. Jubilar, 2. Inn, 3. Hertha. Futottak még: Lion Turner, Daisy, Champion Bourbon, Domino, Fred Warwick, Pepus, Hansi C, Keserves, Carrie Simmons. — Tot.: 10:26, 20:27, 29, 55.

VI. Egyleti verseny. Díj 2000 korona. 1. Bariton, 2. Trick, 3. Cyprienne. Futottak még: Méltóságos, Derby, Busserl, Drache, Szittyta, Wunderbua, Sport, Matador, Phöbe. — Tot.: 10:61, 20:31, 28, 27.

VII. Urkocsis verseny. Díj 4200 korona. 1. Mr. Oskar-fogata, 2. Mr. Dollar-fogata, 3. Mr. Horsefool-fogata. Futott még öt fogat. — Tot.: 10:157, 20:68, 28 és 35.

( ) Labdarugóink külföldi veresége. A cseh szövetségi csapat budapesti veresége után a mi válogatott csapatunk bécsi szereplése elé nagy reményekkel néztünk. Alapos csalódás érte azonban a sportköröket, mert 4:0 arányban csúfos vereséget szenvedtünk. Most már késő afelett vitatkozni, hogy kit kellett volna a csapatból kihagyni és helyébe kit venni. A játékosok se hibáztathatják egymást, mert biz itt nem egyesekről, hanem az egész csapat gyengeségéről lehet beszélni. A híres csatársor goalképtelen volt, védelmünk pedig rossz, mit a beadott 4 goal igazol. A bécsi vereség remélhetőleg ismét csak jó tanulság lesz arra, hogy idényszerű sikereink alapján, ne álmodzunk arról, hogy már angol nyvön áll football-sportunk, mely biz semmivel sem jobb a cseh, osztrák, vagy németnél, sőt talán gyengébb. Prágában is alapos vereséget szenvedtünk, amennyiben a Slavia 6:0 arányban győzte le a Budapesti Torna Clubot.

( ) Két nemzetközi mérkőzés. A Csömöri-úti pályán két osztrák csapat játszott vasárnap délután a B. A. K. és egy válogatott magyar csapat ellen. A csekély élvezetet nyújtó mérkőzések eredményei: Wiener Sport Club—Budapesti Atlétikai Klub 3:0. A B. T. C., M. T. K. és F. T. C. játékosaiól alakult csapat 1:0 arányban győzte le a Grazer Athletik-sport Clubot.

( ) Bainoki birkózó-verseny. A MTK. tegnap egész napon át rendezte országos bainoki birkózó-versenyét a MASz. megbízásából a régi országháza nagytermében. A nagyszámu nevezések miatt nem

lehetett az összes számokat lebonyolítani, úgy, hogy a könnyű súlyu bainoksáért pénteken fogják folytatni a versenyt. A nehéz súlyban bajnok: Weisz Richárd (MTK.) lett. 2. Luntza Sándor (MTK.). A középsúlyban bajnok: Előd József (MTK.) 3 ponttal; 2. Gyapay Árpád (MAC.) 2 ponttal; 3. Gergely István (Postás) 1 ponttal.

Téli sport-czikk

Mű- és versenycsokolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, sveczi-, tiroll-, hallvölgyi- és amerikai rodal sport és gyermek-csokolák, 'oboggan stb. Lilienfeldi ski 50 korona. Norvég-ski, lábszárak, hótalpak. Téli sportöltözékek és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR.

KÖZGAZDASÁG.

Az Iparegyesület közgyűlése.

Budapest, május 4.

Vasárnap délelőtt tartotta ez évi rendes közgyűlést az Országos Iparegyesület tagjainak igen nagy érdeklődése közepette Matlekovits Sándor elnöke alatt. A közgyűlést, mely önmagában véve is nagy figyelmet érdemelne az Iparegyesület nagy súlyú működése révén, ez évben különösen nevezetessé tette az a körülmény, hogy Sztterényi József kereskedelemügyi államtitkár azon egy nagyszabású beszédet mondott, amelyben iparpolitikánk főbb kérdéseiről nyilatkozott. Különösen értékes beszédének az a része, amelyben a komoly előkészületre hívja föl a hazai iparosságot, hogy 1917-ben sikeresen küzdhessünk meg az önálló vámterület fölállításának nehézségeivel. Nagy figyelmet kelt a beszédnek az a része is, amelyben a munkáskérdésekkel foglalkozik s erélyesen állást foglal a hatalmi érdekből történő munkásmozgalmakkal szemben. Beszéde igen nagy hatást tett a jelenvoltagekra, akik perczekig ünnepeleék az államtitkárt.

A közgyűlést Matlekovits Sándor, az egyesület elnöke nyitotta meg a mult év közgazdasági viszonyaira való visszapillantásával. Kiemelte végül, hogy nagy előnyére vált az egyesületnek a Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag kezdeményezése, melyre az egyesület gyáripari szakosztályát új életre keltették, valamint Thék alelnöknek az a buzzalma, hogy az Ipartestületek Szövetsége az Iparegyesület kebelében keres hajlékot, végül Gelléri Mór igazgatónak az a javaslata, hogy a kiállítási állandó központ az egyesület kebelében alakulhat meg.

Az elnöki megnyitó után szólásra emelkedett Sztterényi József államtitkár és nagyhatású beszédet tartott. Köszöntötte az egybegyűlt iparosokat, miniszterre, Kossuth Ferencz nevében is, aztán az önálló vámterület előkészítésére hívja fel az ország iparosait. „A felfogások a kiegyezés kérdésében — ugymond — különbözők lehetnek uraim; egyben azonban nem lehet eltérés és ez az, hogy az a gazdasági meg egyezés a szomszéd Ausztriával kell, hogy alapját képezze a mi jövő gazdasági berendezésünknek oly alapon, amelyre, ha az ország ezt a 10 évi munkaidőt komolyan fogja felhasználni, nyugodtan építhetünk, és biztosak lehetünk abban, hogy senki sem tartóztathat fel bennünket abban, hogy az önálló vámterület állapotába tényleg be is jussunk. De ahhoz, hogy az új állapot, amelyet meg akarunk teremteni, tényleg azzá váljék az ország számára, amit óhajunk, hogy legyen: a gazdasági erőnknek forrásává, ahhoz feltétlenül szükséges, hogy ezt a korszakot, amely a nyugodt munkának ideje lehet, egy a gyáripar, mint a kisipar terén ugy használja fel a kormány és társadalom, hogy ez a munka teremte meg azokat a gyümölcsöket, amelyeket azok fognak élvezni, akik az új állapotba bemeenedenek.” Majd áttér a munkáskérdésre s kijelenti, „hogy a kormánynak nemcsak ideje van, de idejének kell lennie, mert nem képes a magyar ipar fejlődésének alapjait úgy lerakni, amint azt akarja és akarnia kell, ha a munkáskérdést törvény-

hozásí uton meg nem oldja. Éppen az a mostani kormánynak egyik bevallott feladata, hogy a jelen országgyűlés tartama alatt az ipartörvény kapcsán e kérdéseket tényleg rendezze is. Egy dollog világos előttem és azt hiszem az összkormány előtt is; ki kell küszöbölni ha kell a legszigorubb intézkedésekkel is, jobbra is, balra is, a munkaadókra vonatkozólag ugy, mint a munkásokra vonatkozólag, a munkáskérdésből a hatalmi kérdést. Itt hatalmi eszközökkel, kényszer rendszabályokkal dolgozni nem lehet. A munkabéreket törvényesen szabályozni, uraim, örület lenne, a munkaviszonyt, a jogokat és kötelességeket azonban törvényesen szabályozni kötelességünk. Sajnos, ma a munkáskérdés tulnyomóan hatalmi kérdés. Azzá tette a munkások egy része. Pedig ezt az ipartörvényjavaslat második része — amely remélhetőleg még e hónap végén már az önök kezében lesz — ki fogja küszöbölni, gyökeresen ki fogja küszöbölni, ily hatalmi kérdést a törvény teljes szigorával kell büntetni, bármely oldalról származzék is, mert annak, hogy egyik-másik munkás elbocsátása követeltessek azért, mert az egyik-másik szervezetnek nem tagja, mert az egyik-másik munkásnak nem tetszik, hogy a munkaadó korlátoztassék saját jogaiban erőszakos beavatkozásokkal, hogy a dolgozni akaró munkásság terrorizáltassék, ennek nem szabad előfordulnia, ez jogtalanság, amelyet a törvény teljes szigorával kell suítani. A magyar iparosság liberális felfogása, a magyar törvényhozás tradícionális szabadelvűsége biztosítja azt, hogy mi a munkáskérdés megoldásánál reakeziós irányban nem fogunk haladni. Azután áttér az ipartörvény revíziójára s megsürgeti a szakkörök véleménynyilvánítását, hogy a törvényjavaslat még a tél folyamán ennek a Háznak be-terieszthető legyen.

Az államtitkár beszédét hosszantartó, lelkes éljenzés és taps követte. Következett ezután a napi-rend, melynek során az évi jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, hasonlóképen vita nélkül elfogadták az 1907-ik évi zárószámadást. Az 1908-ik évi költségvetés észrevétel nélküli elfogadása után Gelléri Mór kir. tanácsos, igazgató elő-terjesztést tett, hogy tekintettel a felszaporodott teendőkre és arra, hogy újabb iparágak csoportosultak az egyesületbe, az eddigi két alelnök helyett három alelnököt válasszanak. Az igazgatóság nevében azt a proposíciót terjeszti elő, hogy lovag Falk Zsigmondot és Thék Endrét újból válasszák meg alelnököknek, míg a harmadik alelnöki széket Ullmann Adolffal, az egyesület gyáripari szakosztályának elnökével töltsék be. A közgyűlés Gelléri igazgató indítványát magáévá tette. Következett ezután az igazgatósági tagok választása. Az igazgatóság tagjaivá a következők lettek: Alpár Ignác, Boros Soma, Brieifrel János, Breymann de Schwertenberg Gusztáv, Burchard-Bélaváry Konrád, dr. Chorin Ferencz, Cserháti Ferencz, Ghyczy Béla, Gyömrői M. Manó, Hüttl Tivadar, dr. Kornfeld Mór (új), dr. Krausz Izidor, Kunfalvy Nándor, Lakos Lajos, Szende Lajos (új), G. Szontagh Pál, Topics Alajos, Vikár Béla, Weisz Berthold, Zsolnay Miklós és Kollerich Lajos. A számvizsgáló bizottság tagjai lettek: Auer Róbert, Brachfeld Sándor, Brust Dávid, dr. Heteés Antal, Keller Béla, Micsch Endre, Szente Imre és Goldschlaeger Sámuel.

Ezután az egyesületi díszérmék és jutalmak kiosztása került sorra. Az egyesületi aranyérmét a Kollernich Pál és fiai cég kapta. Iparegyesületi ezüst díszérmét a következők kaptak: Bérczi D. Sándor, Blau és Lukács, Egry Ferencz, Franck Henrik és fia, Grünbaum Vilmos, Herger Nándor, Huniáček V., Németh Imre, Schrötter Bernát, Schwartz és Tauber, Simon Ferencz, Szegedi Kenderfonó-gyár, Szultsberger József, Tamási István, Varga Ignác, Virágh József.

A munkások jutalmainak kiosztása után a közgyűlés Sztterényi államtitkár lelkes ünneplése közben véget ért.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és ételszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

Molnárok kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 4.

Az ország minden részéből mintegy nyolczszáz molnár, malomtulajdonos és bérlő jött fel hétfőn Budapestre, hogy sérelmeiket megbeszéljék és kívánásaikat kérvénybe foglalva a kormányhoz terjesszék. A kongresszus mindvégig impozáns lefolyású volt. Az egybegyűlték zsufolásig megtöltötték az Országos Iparegyesület dísztermét, sőt számosan a folyosón is szorongtak, amikor az egybehívók nevében Jutassy Ödön megnyitotta a kongresszust és ajánlotta, hogy annak vezetésére Gelléri Mór királyi tanácsost, az Országos Iparegyesület igazgatóját kérjék fel. Az élénk éljenzés lecsillapulása után

Gelléri Mór hangsúlyozta, hogy a második molnárkongresszusnak célja az, hogy az érdekeltséget szervezkedésre hívja fel. Legnagyobb konkurrenciánk folyton szitják Ausztriában az érdekeltséget a szervezkedésre, nálunk is elérkezett az ideje, hogy a szervezkedést a legnagyobb eréllyel folytassák. Ha a molnárok szervezkednek és érdekeiket előmozdítják, ezzel nemcsak maguknak, hanem a mezőgazdaságnak, ezzel az egész ország közgazdasági haladásának tesznek szolgálatot. Bejelenti, hogy a kereskedelmi minisztert Téglássy István min. tanácsos, a pénzügyminisztert pedig Marschalkó József miniszteri osztálytanácsos képviseli. Meleg szavakban üdvözlő a kormány képviselőit, kiknek támogatását kéri.

Téglássy István miniszteri tanácsos köszönetet mondva a személyes üdvözlőért, biztosítja a kongresszus tagjait arról, hogy az illető kormányzati ágak a jogosult és megvalósítható kérelmek teljesítése elől semmiesetre sem fognak elzárkózni.

A kongresszus áttért a napirend további pontjainak tárgyalására. Az urbéri természetű malombér (vibder) tárgyában a kongresszus egyhangulag kimondta, hogy arra kéri az igazságügyminisztert, miszerint tekintettel arra, hogy a malombér oly urbéri szolgáltatás, mely teljesen azonos a már megszüntetett jobbgyi terhekkel, az általános polgári törvénykönyv tervezetében oly intézkedést vegyen fel a miniszter, mely szerint a malombérszedési jog megszüntetettik.

A napirend harmadik pontja a vízhasználati jogosítványok esetleges állami kisajátítása és a malomipar védelme. Jutassy Ödön indítványára elhatározta a kongresszus, hogy arra kéri a földmívelésügyi minisztert, hogy csak az elkerülhetlenül szükséges vízi művek kerüljenek állami kisajátítás alá s a megváltáskor mindig azon üzemi költség egyenértékű szolgáljon alapul, mely az illető vidék helyzetének legjobban megfelel.

Elhatározta ezután a kongresszus, hogy az alkalmazottak megvesztegetésének eltiltását célzó törvényjavaslatnak mielőbbi benyújtására kéri fel a kormányt.

Jutassy Ödön titkár előterjesztette a molnárok kívánásait az új adótörvényvel szemben. Kéri, hogy a mai válságos helyzetben a kormány ne hagyja elpusztulni a magyar malomipart, hanem felebbezések folytán indokolt esetekben könnyítsen az adóterheken.

Az egyöntetű vámolás módozatai tárgyában díjtáblázatot terjeszt a kongresszus elé, kiemelve, hogy e kérdésben hatósági beavatkozást kicsikarni nem lehet. Elhatározta a kongresszus még azt is, hogy kéri a malomipar gyakorlását a képesítéshez kötött iparágak közé felvenni.

A napirend lényeges pontja a belföldi verseny mentesítése szempontjából a Fiumén át való lisztkivitel nagyarányú elősegítéséről és az Ausztriába irányuló kivitelünk megvédéséről, szól továbbá az egyenlő elbánás elvének követeléséről a lisztre és gabonára, végül pedig tiltakozás az osztrák malmok hamisításai és a magyar malmok meggyanusításai ellen. Jutassy Ödön titkár terjesztette elő az erre vonatkozó határozatokat, illetve a kormányhoz nyújtandó felterjesztéseket.

Az utolsó határozati javaslat az országos Molnár Egyesület regenerálásáról szólt.

A kongresszus befejezése után a küldöttség tagjai testületileg a képviselőházba vonultak, hogy tiszteljenek Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszternél. A miniszterelnök a kupolacsarnokban fogadta a küldöttség tagjait, akiknek nevében Gelléri Mór hangsúlyozta, hogy nemcsak mint miniszter előtt jelennek meg, hanem mint a magyar

ipar egyik lelkes barátja előtt is. Kéri a kongresszus határozatait iránt való jóindulatát, nevezetesen a tekintetben, hogy a molnárok adóterheik lehetőleg könnyítsenek s kívánásaikat az adóreform javaslatnál a progresszivitás szigorú keresztülvitelével figyelembe véssenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy teljes tudatában van annak a nagy fontosságnak, mely a molnáriparhoz fűződik. Biztosítja a küldöttség tagjait, hogy lelkiismeretes tanulmány tárgyává fogja tenni kívánásaikat. (Élénk éljenzés.)

Ezután a küldöttség a földmívelésügyi miniszteriumba ment, ahol Darányi Ignác nevében Mezőssy Béla államtitkár fogadta a küldöttséget. A küldöttség vezetőjének beszédjére az államtitkár többek között a következőket mondotta:

Ha van iparág, amelynek érdekei a magyar földmívelés fejlődésével elválaszthatatlan kapcsolatban vannak, úgy az bizonyára a magyar malomipar. Nagyon is jól tudjuk mi magyar gazdák, hogy terményeink egy tekintélyes részének értékesítésével a külföldi fogyasztási piacokra vagyunk utalva és így természetesen, hogy készséggel támogatunk minden oly intézkedést, amely a magyar malomipar versenyképességét lesz hivatva előmozdítani. Ezen célból is teljesen méltányolom azt a főrekvést, amely főleg a kisebb malmok üzemenek fejlődését kívánja megkönnyíteni. Legyenek meggyőződve arról, hogy ezen fáradozásukban részünkről kész segítségre fognak találni. Az államtitkár beszédét nagy éljenzéssel fogadták.

Innen a küldöttség tagjai a kereskedelmi miniszteriumba vonultak, ahol először Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter előtt ismertette Gelléri Mór a küldöttség kéréseit.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a kérelmek tárgyában már készül is törvényjavaslat, amelynek tárgyalására meg fogják hívni a molnárok érdekképviselőit is. A magyar liszt védelme Ausztriában feltétlenül gondozás tárgyát képezi a miniszteriumnak. Nagyon sokat küzdöttünk már ezért és most is, valahányszor alkalma van, mindig a legerélyesebben fellép a magyar liszt érdekében. (Zajos éljenzés.)

Ezután Sztéryny József államtitkár előtt tisztelt a küldöttség. Az államtitkár Gelléri Mór kir. tanácsos üdvözlő beszédére rendkívül hosszú és kimerítő beszédben válaszolt, amelyet a küldöttség tagjai zajos éljenzéssel fogadtak.

Sztéryny államtitkár a képesítés kérdésénél hangsúlyozta, hogy a molnáriparnak a képesítéshez való kötése a legnehezebb kérdések egyike, mert a malomipar, ha mindjárt kisszerűen is jelentkezik, a gyáripar minden kritériumával bir, már pedig a gyáripart képesítéshez kötni lehetetlenség. Erre vonatkozólag észrevételeiket a molnárok mindazonáltal majd kifejezhetik az ipartörvénytervezet megvitatására egybehívandó ankétén. Sokkal könnyebb a csuvarozás kérdésében a molnárok kérésének teljesítése, mert ez véleménye szerint a tisztességes verseny bizonyos formáját képezi, amely iránt védelmet keresni köteleesség. A molnáriskola felállítására vonatkozólag igéri, hogy rajta lesz azon, hogy az a legrövidebb idő alatt felállítsák és a kormány az ország néhány helyén rendezzen néhány hónapra terjedő tanfolyamot. Felhívja az iparosságot, hogy buzgón és serényen látogassák is a tanfolyamokat. A magyar liszt védelméről Ausztriában illetőleg az a véleménye, hogy amióta megkötötték a kereskedelmi szerződést, nem jutott tudomásukra egyetlen konkrét eset sem, amelyben osztrák részről a magyar malomipar ellen agresszív intézkedés történt volna. Ha ilyen történné, a kereskedelmi miniszter és a magyar kormány meg fogja védeni a magyar gazdasági érdekeket.

Az államtitkár zajos éljenzéssel fogadott beszéde után a küldöttség tagjai eltávoztak.

A Kassa—Oderbergi Vasut beruházási kölcsöne. Ismételten megemlékeztünk már arról, hogy a Kassa—Oderbergi Vasut R.-T. egy nagy beruházási kölcsönt vesz föl. Az április 30-án tartott közgyűlés határozatából, mint megtört, a kölcsön pontosan 46.500.000 koronát tesz ki s forgalmi eszközök beszerzésére, átlomások bővítésére, block- és biztonsági berendezések létesítésére, hidak megerősítésére, Zsolna—Csacza között a második vágány lefektetésére, a ruttkai főműhely kibővítésére és a még szükséges egyéb beruházások fedezésére szolgál. Azonkívül a mintegy 20.000.000 koronát kitevő függő kölcsönt is ebből a 46.5 millió koronából fizeti vissza a társaság. Mint

ebből látható, a Kassa—Oderbergi Vasut oly hatalmas beruházásokat eszközöl, hogy azok nemcsak a rendkívül fontos vonal teljesítőképességét fokozzák, hanem egyuttal értékes munkát adnak építőiparunknak is és évekre menő kereseti forráshoz juttatják a Felvidék szegény népét is. Magára a kölcsön pénzügyi részére nézve a kormány a következőket tervezte: 1. A m. kir. államkincstár elvállalja az állami biztosítást a kibocsátandó és a vasut még hátralevő engedélyideje alatt, vagyis 54 éven belül törlesztendő 4%-os elsőbbségi kötvényekre, azok kamataira és tőketörlesztésére. 2. A fő- és részletkötvények, a jelzálogi telekkönyvi bekebelezés, az e kölcsönre vonatkozólag a m. kir. pénzügyminiszter és a társaság között kötendő jegyzőkönyvi megállapodásra nézve bélyeg- és illetékmentesség, a kiadandó elsőbbségi kötvények és azok szelvényei részére a teljes adó-, bélyeg- és illetékmentesség biztosítatik. 3. Az elsőbbségi kölcsön évi kamatoztatásának és törlesztésének fedezésére igénybe vett állami előlegek 4%-al kamatoztatandók és az előlegek és 4%-os kamataik törlesztésére nézve az 1888:XVII. t.-cz. 3. §-ának határozományaival mérvadó.

A tojáskereskedők ülése. A Budapesti Tojáskereskedők Egyesülete tegnap tartotta közgyűlését. A gyűlés célja volt megszüntetni a visszaéléseket, amit rossz, selejtes áruval a hálólok elkövetnek, vidékről érkező tojásküldemények részére a vasuti kedvezmények megadása, továbbá fedett tojás-vásárcsarnok létesítése, az egyesületnek, mint testületnek, a hatóság által való elismerése, Budapestnek, mint tojáskereskedelemnek a központjává, illetőleg a tojásfelhozatalokat fővárosunkba terelni Bécs helyett.

Érdekes arányjog-per. A Libáni Faipar R.-T., — amint ismeretes — 1906-ban 3.6 millió korona alap-tőkével alakult, nem önálló birtokterület, hanem egy 7000 holdnyi közös, osztatlan erdőbirtok arányjogait vásárolta meg. Ezen arányjog-vétel megtámadták, azonban az elsőfoku bíróság az ügylet jogérvényességét megállapította, egyben az erdőbirtok egy részének kiválasztását határozván el. Felebbezés folytán az ügy a marosvásárhelyi kir. Táblához került, amely az elsőfoku ítéletet megsemmisítette és kimondta, hogy a 7000 holdnyi erdőnek a közösségben kell megmaradnia. Ez az ítélet a Libáni Faipar Részvénytársaság fennállását kétségessé tette volna. A Kuria, mint harmadik és legfelsőbb foku bíróság, megerősítette az elsőfoku bíróság ítéletét, mely szerint a 7000 holdnyi erdő a közösségből kiválasztandó és a Libáni Faipar Részvénytársaságnak átadandó.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegylet ma a következő fizetésektelenségeket közli: Berner Adolf kereskedő Beregszász, Konka Ferencz kereskedő Kolozsvár, Spieler Márton kereskedő Budapest, Sipos Ferencz és Miklós kereskedő-cég Kecskemét, Bojer Frankó kereskedő Versecz, Berényi Frigyes kereskedő Kunhegyes, Isak Antal kereskedő Hajdudorogh.

Biharvármegye egymillió kölcsöne. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága még a télen tartott közgyűlésén elhatározta, hogy beruházási célokra első sorban utak kiépítésére egymillió korona törlesztéses kölcsönt vesz fel. A törvényhatóság határozata értelmében Miskolczy Ferencz alispán érintkezésbe lépett a Pesti Hazai Első Takarékpénztárral, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal és a Magyar Jelzáloghitelbankkal. Az első két intézet — amint értesülünk — hajlandó a kölcsönt 50 éves törlesztésre 5.45 annuitással megadni, a Jelzálogbank pedig 5.40 annuitással folyósítaná az összeget. A megye azonban nem találta elég kedvezőnek az ajánlatokat, miert is kísérletet tett az ottani (nagyváradi) intézeteknél folyószámlára megszerezni a kölcsönt, addig is, míg a viszonyok javulni fognak. A nagyváradi intézetek erre hajlandóságot is mutattak. Most dönteni fognak az ajánlatok felett s ebből a célból Miskolczy alispán intézkedett, hogy a főispán május második felében rendkívüli közgyűlést hívjon össze, mely aztán hivatva lesz a budapesti és az ottani intézetek ajánlatai között választani. A beruhá-

Eddig kin volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendő

Sebők Gyula divatáruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó, Nagy választékban szebbnél szebb mintákban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most olvassa!

zásokat tíz év alatt szándékozik a megye keresztülvinni.

Osztatlan munkaidő a pénzügyintézetnél. Szombati számunkban megemlítettük, hogy a Pénzügyintézet Tisztviselők Országos Egyesülete az nap tartott választmányi ülését, melyen az osztatlan munkaidő kérdését tárgyalták, mára halasztották. A mai ülésen Leitner Zsigmond alelnök, a Magyar Takarékpénztárak Jelzálóbankjának vezérigazgatója elnökölt. Elhatározták, hogy a választmány a nagygyűlés napjáig, tehát vasárnapig permanenciában marad, hogy az ügy fontosságára való tekintettel, mindenkinek, mindenben felvilágosítással szolgálhasson. Ezután dr. Róz titkár olvasta fel a nagygyűlésre szóló meghívót, melyet egyhangulag elfogadtak. A meghívót az elnökség bocsátja közre és kivétel nélkül minden tisztviselőnek megküldik. A nagygyűlést, — mint már megírtuk — május 10-én, délelőtt 11 órakor a régi országház (Sándor-utca) üléstermében fogják megtartani. Az elnök lelkes éljenzése közepette ért véget az ülés.

Itt említjük meg, hogy az előkelő bankok vezetői máris behatóan foglalkoznak a minden tekintetben oly fontos reform keresztülvitelével.

Magyar magánvasutak együttes értekezlete. A magyar magánvasutak közös ügyeik megbeszélése és az ügyvitel körül előforduló kérdések kölcsönös megismertetése, tapasztalataiknak egymással való közlése, avagy érdekeik előmozdítás céljából „Magyar magánvasutak együttes értekezlete” címen egymással kapcsolatba léptek és az ügyvezetéssel három év tartamára az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatóságát bízták meg.

Az Unió Erdőipar R.-T. nem fizet osztalékot. Az Unió Erdőipar Részvénytársaság, úgy látszik, csak nem bír boldogulni a múlt évihez hasonlóan az évben sem fogja boldogítani a részvényeseket: azaz az évben sem fizet osztalékot. A társaság ugyanis ma tette közzé 1907. évi mérlegét, mely 211.488 korona 37 fillér nyereséggel záródott az 1906. évi 137.877 és az 1905. évi 114.838 koronával szemben. A május 20-án tartandó közgyűlésnek az igazgatóság azt fogja javasolni, hogy a tiszta nyereség az 1907—1908. üzleti évi számlájára vitessék át. A társaság részvénytőkéje 4.700.000 korona s hitelezőinek 3.573.822 koronával tartozik.

Szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete választmányi ülést tartott, amelyen határozatba ment, hogy az egyesület a folyó évben is egyes vidéki bortermelő góczpontokon fogatos szőlőmivelő és permeterző gépbemutatókat fog rendezni s hogy egy irodalmi pályázatot tűz ki 1600 korona erejéig egy nevesebb hazai borvidék beható ismertetésére.

A Standard Műszaki R.-T. új igazgatója. A Standard Műszaki Kereskedelmi Részvénytársaság, ezelőtt Pick és Winterstein és Kurschintzky és Grünhut cég új igazgatót választott. Az új igazgató Láng Lajos mérnök, aki a Magyar Gőzhajózási Társaság és a Budapesti Szivattyu- és Gépgyár R.-T.-nak volt az igazgatója. Láng mint „műszaki tanácsadó” lépett be a vállalatba, de beválasztották az igazgatóságba is.

A verseczi szőlők veszedelme. A verseczi szőlőkben gondot okozó mértékben fellépett a bagolyféle hernyója s egyes szőlőkben teljesen elpusztította a hajtásokat. A Verseczi Gazdasági Egyesület táviratilag kért Darányi földművelésügyi minisztertől tanácsot és segítséget, aki haladéktalanul intézkedett, hogy a verseczi szőlőktől a veszedelem elháríttassék.

A Pestvidéki Takarékpénztár R.-T. felszámolása. A napokban letartóztatott Richtmann Vilmos „bankigazgató” bankja, a Pestvidéki Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága (VIII., Rákóczi-ut 17) mint ismeretes, már régebben elhatározta az intézet felszámolását és ez irányban — amint megírtuk — április 29-ére közgyűlést is hívott egybe. Ez a közgyűlés azonban határozatképtelenség miatt megtartható nem volt, ezért a társaság igazgatósága most május 13-ára újabb közgyűlést hívott egybe, amelyen minden körülmények között ki fogják mondani a társaság felszámolását s egyben megválasztják a felszámolókat is.

Egy téglagyár eladása. Bloch és Holtscher építési vállalkozók Koch Károly építésszel karöltve megvették Balla Henrik budapesti téglagyárát 400.000 koronáért. Az üzemet az új tulajdonosok „Budavideki Ösztéglagyár, Bloch, Holtscher és Koch” céggel fogják tovább vezetni. Itt említjük meg, hogy a közönséges agyagtéglát árusító r. t. e. hó 7-én tartandó rendkívüli közgyűlésén Koch Károlyt beválasztják az igazgatóságba.

A temesvári kamara a Vacuum Oil ellen. Egyre nagyobb hullámokat ver a Vacuum Oil ügye. A kereskedelmi és iparkamarák rendre nyilatkoznak a Vacuum kereskedelemellenes tevékenysége ellen s így tegnap — jelentik lapunknak — a temesvári kereskedelmi és iparkamara teljes ülése foglalt állást a Vacuum ellen. A kamara szintén abban a véleményben van, hogy a társaság nagy kárára van a hazai petróleumkereskedelemnek. Ezért feliratilag arra fogja a kamara kérni a kormányt, hogy a társaságnak az egyes városokban ne engedélyezzen szabadraktárt és kötelezze arra, hogy az egyes városokban iparigazolványt váltson.

A balatonparti vasút. A balatonparti vasút megnyitásának határidejét eredetileg 1909 évi május hónap elsejére tűzték ki. Ez a határidő azonban előreláthatólag változást fog szenvedni, mert az építővállalkozóknak a kereskedelmi miniszter — a munkásmozgalmakra való tekintettel — három hónapi halasztást adott, egyszersmind kimondta, hogy sztrájk esetén még hat hónapi halasztást vehetnek igénybe.

Szomoru statisztika. A központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak március havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 346.1 millió koronával szemben ez év január—március havában 365.0 millió korona volt s ebből 281.7 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1907. évi 322.5 millió koronához képest 7 millió koronával csökkent és értéke az 1908. év első három havában 315.1 millió korona volt, amely összeghez Ausztria 226.2 millió koronával járult. Az 1908. év három első hónapjában árumérlegünk összesen 49.9 millió, Ausztriával szemben pedig 55.6 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatainkban legnagyobb értékűvel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Legfontosabb kiviteli cikkek ezuttal is a gabonaművek és a liszt. A vágó- és ígásállatok kivitele az előző év három első havának eredményéhez képest emelkedett s 38.0 millió koronára szállott föl.

Egy szövőgyár kibővítése. Id. Haltenberger Rezső iglói szövőgyáros elhatározta, hogy mostani üzeme mellett egy fehéritő és kikészítő gyárat (appreturát) létesít. Vállalkozásában a kassai kereskedelmi és iparkamara támogatja. Az új gyár berendezése építkezési költségekkel együtt háromszázezer koronára kerül és gyártási képessége két millió méter vászon előállítására lesz. Haltenberger iglói városától segélyképen a befektetendő tőke szokásos 10 százalékkal és az építkezésekhez szükséges 2500 négyzetméter telek ingyen átengedésével a tervbe vett új vállalat létesítésének elősegítését kéri. Ha azonban a város ezuttal eltérne a szokástól, úgy kéri a vállalkozó, hogy szövőgyára alapításakor annak idején szerződésileg 50 évre engedélyezett telket, valamint a jelenlegi szövőgyári és az ehhez tartozó melléképületeket végleg az új vállalat céljaira adományozzák.

Magánzébgépjár — részvénytársaság. Thiel Konrád és társai futtatói kenderfonó és kötélárugyár „Bácskai Kender- és Lenipar Részvénytársaság” cég alatt 180.000 korona tőkével részvénytársasággá alakult át. Thiel Konrád és társai betéti társaság 100.000 koronás betéte a részvénytársaság megalapításánál 50.000 koronára szállítottott le újabb 130.000 korona részvényt jegyzett pedig a „Kender- és Jutaipar Részvénytársaság” Budapest, illetve Fuchs Leó vezérigazgató és a Wiener Bankverein budapesti fiókja. A gyár igazgatója Thiel Konrád. A gyár len- és kőcsonalak, továbbá mindenféle kenderfonóból készített diszmiárakra lesz berendezve.

Hivatalos jelentés a vetésekről. A földművelésügyi miniszter ma teszi közzé a vetések állásáról és az ország mezőgazdaságának állapotáról a gazdasági tudósítókól április hónap utolsó napjáig beérkezett tudósítások alapján összeállított hivatalos jelentést. A tavaszi vetések fejlődése — a jelentés szerint — a rossz időjárás mellett természetes, hogy nem lehetett normális, bárha az utóbbiak mintha jobban daczoltak volna az abnormális időjárással, amely a gyümölcsfák szép virágzásának is eléggé ártott. A tavaszi vetéseken látható sárgás szín is a hűvös időt igazolja, bizonyos azonban az, hogy a tavasziak legalább szép sűrűen keltek és nagyobbára egyenletesek. Ez utóbbiakra csak enyhe időre volna szükség, hogy teljesen normális fejlődésbe kerüljenek, holott az őszi buzára nemcsak enyhe időre, hanem bő csapadékra is szükség volna, ugyszintén a rozs is azt kívánja, mert ez is elég sok helyen túlrítka és vékony száru, akárcsak a késői buza, amely utóbbi alig is borítja még a talajt, noha már szárbá hajtásának az ideje rég itt volna. Az őszi buza és részben a rozs, bár a homokos részekben a rozs nem-

csak szárbá, hanem kalászbá is hajt, a kötöttebb talajon, a normális évszámú évekhez képest legalább két héttel maradt vissza fejlődésében és mivel az utóbbi napokban több gazda vagy kiszántotta a nagyon ritkán álló, leginkább késői ősziakat, a learatásra váró őszi gabonaterület némi csökkenése még mindig várható.

Őszi buza: A Duna balpartján különbözően áll, néhol jól, néhol közepesen és helyenkint silányan, mert az utóbbi hetek időjárása legkevésbé se volt alkalmas megfelelő fejlesztésére. Jó idő és enyhe eső azonban sokat javíthatna még rajta, mert még elég sok helyen bokrosodni jóformán csak most kezd. Ahol bokrosodott, ott viszont erőteljesebbé tenné a jó eső és melegebb idő. A tavaszi buza kielégítően áll.

Őszi rozs: A Duna balpartján nagyobbára kielégítő. A Duna jobbpartján a hűvös szeles idő miatt nem bokrosodott eléggé jól. A Duna—Tisza között éppen úgy, mint a buza, a rozs sem fejlődhetett rendszeresen. A Tisza jobbpartján a koraiak általában jól, sőt néhol kitünően állnak. A Tisza balpartján általában eléggé jól telelt. A Tisza—Maros szögén általában kielégítően bokrosodott. A Királyhágón túli vármegyékben a késői vetésekben a folytonos hűvös és szeles idő legjobban ártott, foltos és ritka vetés mindenfelé látható.

Árpa: A Duna balpartján a hegyi vidékeken csak most vetették el, másutt szépen kel. A Duna jobbpartján az őszi árpa részben kielégítő, részben gyenge és silány. A tavaszi árpa is megsínylette a hűvös időt. A Duna—Tisza között az őszi jobbára gyenge, itt-ott kiszántották, ellenben a tavaszi kielégítően áll. A Tisza jobbpartján a tavaszi részben szép, helyenkint azonban a hideg időt sínyli. A Tisza—Maros szögén az őszi árpa legtöbb helyen ritka, sokan kiszántották belőle. A tavaszi árpa jóformán kivétel nélkül jól fejlődik.

Zab: A Duna balpartján jó fejlődésére számíthatni. A Duna jobbpartján bár jobb időt kíván, szépen áll, egyenletes és üde zöld színű. A Duna—Tisza között itt-ott gazos, mindazonáltal nagyobbára kielégítő és jó. A Tisza jobbpartján, a Tisza balpartján kielégítően, sőt a legtöbb helyen igen jól kelt, üde zöld színét csak az utóbbi hideg időjárás változtatta meg. A Tisza—Maros szögén szépen kelt és mivel a hideg időt kevésbé sínyli, jó reményekre jogosít, ehhez hasonló állapot áll a Királyhágóntúli vármegyékben.

Felszámoló cég. Vasárnapi számunkban hírt adtunk a váltóüzletek és magánbankárok helyzetéről. Fuchs H. váltóháza felkért bennünket annak közlésére, hogy cége nem számol fel, hanem eszközli Dirnfeld testvérek cég felszámolását.

A dinnyetermelés javítása. Darányi földművelésügyi miniszternek a kiszagadókhoz intézett fölhívását, hogy az elfajzott dinnyevetőmag helyett használják föl az állam által ingyen adott és jobb fajta vetőmagot, — igen szép siker kísérte. Ezerre megy azoknak a termelőknek száma, akik ez évben az állami telepeken összegyűjtött vetőmagot használják föl s érdekes tünet, hogy a kiszagadók nagyobb területeket vetnek s szövetkezés után igyekeznek terményeiknek a külföldön is piacot szerezni.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektroterapeutikai és Röntgen-
Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.

Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).

Kék fényvel való kezelés.

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos massage (Vibratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).

— Rendelés d. e. 3—11-ig, d. u. 2—6-ig.

Kezelés egész napon át. — Kivételre prospektum

Idégyengeségi állapotok

Almatlanság.

Hűdések (Paralysis).

Idegfájdalmak, Idegzsábak (Neuralgiák, Ischias).

Gerincvelősorvadás (Tabes).

Szívbetegségek.

Véredényelmeszesedés.

Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).

Székrekedés.

Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegségek).

Bőr-bajok. Bőrvészketeg

Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).

Aranyeres csomók.

Kedd,

H

A CUD

Az am

3 czenttel,

tengerentú

áremelked

októberi b

leg időjár

rohamosan

magasabb

készárupia

felé hajlott

mét csak

csak kellett

15.000 má

15 fillérrel

galom nél

Etaca

Buza.

rona, 300

24.70 koron

Makói

Pestvi

mm. 76.5

korona.

Fejér

mm. 78 kg

rona.

Szent

Palánk

Bácska

76 kg. 24.

Mohác

Rozs:

kp. par.

Zab: 1

Tenge

A ha

Előc

Buza 190

Buza 1908

Rozs 1908

Zab 1908

Tengeri 1

Tengeri 1

Délu

sek állás

mai állap

fillérrel f

szilárd.

SZ

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALATA-TÁP-SOR -különlegességet.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, május 4.

Az amerikai tőzsdében szombaton a májusi buza 3 centtel, az őszi buza 1/4 centtel emelkedett. Ezen tengerentuli hausse nálunk az üzlet kezdetén nagy áremelkedést okozott és a májusi buza 11.20-ig, az októberi buza 10.40-ig volt forgalomban. A szép, meleg időjárás azonban sok eladót hozott és az árak rohamosan indultak lefelé, úgy, hogy délig a legmagasabb kurzusokból 20 fillért kellett leadni. A készáru-piaczon az irány határozottan a lanyhaság felé hajlott, malmaink a megdrágult árak mellett ismét csak veszteséggel tudnának dolgozni és ezért csak kelleetlenül veszik a búzát. A forgalomba került 15.000 mázsa buza csak nehezen talált 50 kilóként 15 fillérről olcsóbban elhelyezést. Rozs csendes, forgalom nélkül tengeri néhány fillérről olcsóbb.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 77 kg. 24.70 korona, 300 mm. 76 kg. 24.70 korona, 100 mm. 76 kg. 24.70 korona, 100 mm. 76 kg. 24.50 korona.
Makói: 6000 mm. 76.5 kg. 24.80 korona.
Pestvidéki: 150 mm. 77 kg. 24.50 korona, 370 mm. 76.5 kg. 24.50 korona, 210 mm. 76.5 kg. 24.50 korona.
Fejérmegyei: 150 mm. 79 kg. 24.70 korona, 500 mm. 78 kg. 24.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24.50 korona.
Szenttamási: 1680 mm. 76.3 kg. 24.80 korona.
Palánkai: 500 mm. 75.8 kg. 24.60 korona.
Bácskai: 900 mm. 76 kg. 24.60 korona, 700 mm. 76 kg. 24.55 korona, 100 mm. 76 kg. 24.40 korona.
Mohácsi: 2600 mm. 76.3 kg. 24.55 korona.
Rozs: 100 mm. 20.50 kor., 150 mm. 20.50 korona, kp. par.
Zab: 100 mm. 14.80 kor., 100 mm. 14.60 kor. kp.
Tengeri: 500 mm. 13.70 korona, kp.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 1-től május 1-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	6746	—
Rozs	178	—
Arpa	1166	—
Zab	1353	9790
Tengeri	516	13141
Liszt	—	14413
Korpa	—	3015

A határidőpiacra költetett:

Délre:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. májusra 12.20, 12.21, 12.—, 12.08, 11.99, 11.95.
Buza 1908. októberre 10.40, 10.41, 10.22, 10.29, 10.40
Rozs 1908. októberre 9.13, 9.01, 9.10, 8.99, 9.06.
Zab 1908. októberre 6.68, 6.59.
Tengeri 1908. májusra 6.57, 6.50.
Tengeri 1908. júliusra 6.65, 6.59.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

májusra buza	11.93 — 11.94
októberi buza	10.22 — 10.23
októberi rozs	8.98 — 8.99
októberi zab	6.60 — 6.61
májusi tengeri	6.49 — 6.50
júliusi tengeri	6.60 — 6.61

Déli tőzsde.

Délután megjelent a hivatalos jelentés a vetések állásáról, mely nem jó színben tünteti fel a mai állapotot. Ennek folytán a kurzusok 8-10 fillérről felszöktek ugyan, de az irány nem lett szilárd.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	11.93 — 11.94
Buza októberre	10.26 — 10.27
Rozs 1908. májusra	10.35 — 10.40
Rozs új októberi	8.97 — 9.98
Zab 1908. májusra	7.10 — 7.12
Zab októberre	6.59 — 6.60
Tengeri 1908. májusra	6.48 — 6.49
Tengeri júliusra	6.58 — 6.59

Értéktőzsde.

Kedvezőbb külföldi jelentésekre és megnyugtató politikai hírekre ma az értéktőzsde kedvező hangulattal nyílt meg. Az árfolyamok hamarosan javulást mutattak és némi forgalom is fejlődött. A déli tőzsdén azonban kedvezőtlen fordulat állt be. Részben a berlini kedvezőtlen hírek, másrészt a felsége egészségi állapotáról szóló hírek nagy kedvetlenséget teremtettek, lanyhult az irányzat és az árfolyamok csökkentek. A járadékok tartották árfolyamaikat, üzlet alig volt bennük. Az utótőzsdén kevés forgalom mellett gyenge irányzat jutott érvényre. A helyi értékek piacán a Közuti élénk érdeklődés tárgyat képezte; igen jó vételkedvre emez érték emelkedő irányt követett és 544.50 koronás kezdő árfolyamát 548-ig javította, amelyet a későbbi lanyhulás dacára is fentartotta a déli tőzsde zárlatáig. Az Osztrák hitel az előtőzsdén 630.75-ről 632.25-ig javult, a déli tőzsdén pedig 629.75-ig csökkent. A Magyar hitel 740.75-ről 742.75-ig emelkedett, a déli tőzsdén pedig 740.25-re csökkent. Az Államvasut 694-ről 695.50-ig javult, majd pedig 692.75-ig hanyatlott. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 429-428 koronán, Rima 547.50-547 koronán, Városi villamos vasut 266.50-267-50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 630.75-632.25. Magyar hitelrészvény 740.75-742.75. Osztrák-magyar államvasut 694.—695.50. Rimamurányi vasut 547.50. Jelzálogbank 429.—. Közuti vaspálya 544.50-547.50. Városi villamosvasut 266.50-267.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 631.25-629.75. Magyar hitelrészvény 742.25-740.—. Osztrák-magyar államvasut 694.50-692.75. Rimamurányi vasut 548.—547.—. Jelzálogbank 429 —428.25. Közuti vaspálya 548.—545.—. Magyar koronajáradék 93.15-93.20. Hazai sorsjegy 100.50. Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság 577.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.50.
Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. május hó végére 22-24 K.

Utótőzsde.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 629.75.—629.50. Magyar hitelrészvény 740.—. Rimamurányi vasut 546.50. Államvasut 693.—692.50. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 629.50. Államvasut 692.50.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 5. (Saját tudósítónk jelentése.) Az északamerikai piacok jelentékeny emelkedést mutattak, itt azonban a hangulat valamivel nyugodtabb, mert az időjárás a vetések fejlődése felé kedvező. A konzul szigorú tartózkodása miatt bizalmatlanság uralkodott s az irányzat annyiban gyöngült, hogy buza és zab 5, tengeri 10 fillérről olcsóbb lett, rozs ellenben megtartotta a szombati árakat.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.60-13.— korona, mosoni 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 11.95-12.55 kor., déli vasut 11.95-12.35 korona, marchfeldi 11.75-12.05.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.70-11.— korona, csepeli 10.60-10.90 kor., pestmegyei 10.75-11.—, déli vasut 10.65-10.85 korona, különféle magyar 10.65-10.90 kor., osztrák 10.80-11.— korona.

Arpa: morvaországi 7.40-7.90 kor., marchfeldi — kor., bécsvidéki 7.50-8.20 kor., tótfelvidéki 6.75-8.30 kor., csepeli — kor., győri 7.10-7.70 kor., déli vasut — kor., tiszavidéki — kor.

Magyar tengeri: régi 7.50-8.20, új — kor., — korona, cinquantin 8.—8.55, új — kor.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 7.60-7.90 korona, elsőrendű 7.85-8.20 kor., válogatott 8.10-8.45 korona

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 4. A mai előtőzsdén ismét barátságos volt a hangulat, de az üzleti tevékenység szűk körben mozgott. Államvasuti részvények élénkebb keresletnek örvendeztek. A többi értékek nyugodtak voltak, de ezeknek az irányzata is barátságos volt. Az irányzat az előtőzsde zárlatáig megtartotta barátságos jellegét, csak vasértékek voltak gyengébbek. A déli tőzsde nyugodtan, változatlan árfolyamokkal indult.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 631.50, Magyar hitel. 741.—, Länderbank —, Államvasut 695.25 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut —, Alpesi bányatársulat 656.50. Rimamurányi 548.50, Májusi járadék 97.35, Magyar koronajár. 93.20, Orosz érték 94.70, Török sorsjegy 187.75, Német márka 117.58.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 631.25, Magyar hitel 741.—, Länderbank 436.—, Unio-bank —, Államvasut 695.25, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut —, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 657.—, Májusi járadék —, Magyar koronajáradék —, Török sorsjegy 187.75, Német márka 117.57, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 548.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, május 5. (Osztrák értékek zárlata. 4-2 százalékos papír-járadék 97.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.90, 1860-as sorsjegy 150.50 Osztrák hitelsorsjegy 451.— Angol osztrák bankrészvény 297.25, Bécsi Bankverein 522.25 Osztrák-magyar bank 1733.— Déli vasut 135.60 Dunagőzhajózási társ. 1022.— Dohány rész. 406.— Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankk. 117.58 Osztr. Lloyd 423.— 4.2 sz. ezüst. jár 91.15-90.05, Osztr. koronajáradék 97.30, 1864-es sorsjegy 263.25, Osztrák hitelintézeti részvény 629.75, Union-Bank 534.—, Osztrák Länderbank 437.—, Osztrák-magyar államvasut 692.50, Elbavölgyi vasut 444.—, Alpesi részvény 654.25, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 240.30, Lipótkohó 448.—, Töröksorsjegy 184.45, Gyengült.

Bécs, május 5. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 147.—, Magyar hitelbank részvény 740.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 469.—, Rimamurányi 545.—, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 93.05, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 93.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 427.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, május 4. (Tőzsdéi jelentés.) A hét eleje igen nyugodt irányzatot talált a tőzsdén, mivel egyáltalában nem mutatkozott hajlandóság üzletek kötésére. Az árfolyamok a későbbi folyamatban majdnem kivétel nélkül némileg visszamentek, bár a forgalom csak szűk határok között mozgott. Kedvezőtlen körülményeknek tekintették az ind-afgán határon végbemenő eseményeket. Kanada részvények estek, miután a bevételek híre szerint kedvezőtlenek. Gőzhajós részvények az általános irányzattal egyhangzóan szintén gyengébb irányzatúak. Csak államvasuti részvények emelkedtek némileg, miután Bécsből kedvező jelentések érkeztek az államosítás kérdéséről. A 3%-os birodalmi kölcsön szintén 10%-ot vesztett és a készpénzpiac iparértékei eladásoként szintén visszamentek. Napi pénz 4 1/2%, magánleszámitolási kamatláb 4 1/8%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 197.25, Déli vasut 23.30, orosz bankjegyek 214.15, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 174.50, Dinamit-truszt 163.40, Harpen 199.75, Unifikált török járadék 95.70, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Magyar koronajáradék 93.10, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Bécsi váltóár 85.—, Olasz

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78: szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Járadék 104.—, Alt. villamosági Edison 215.80, Gelsenkircheni 193.75, Laurakohó 208.75. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) május 4. 4.2 százalékos papíráradék 98.95, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.95, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Osztrák hitelintézeti részvény 197.40, Osztrák-magyar államvasut 148.60, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.15, Bécsi Bankvein 131.80, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.85, Osztrák koronajáradék 95.10, Magyar koronajáradék 93.10, Osztrák-magyar bank 124.25, Déli vasut részvény 23.30, Elbevélyi vasut —, Bécsi váltóár 849.75, Párisi váltóár 81.30, Union bankrészvény 136.40, Alpesi bányarészvény 330.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) május 4. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.75, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 23.—, 4 százalékos aranyjáradék 98.30, Osztrák hitelrészvény 197.40, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 103.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.— Nyugodt.

London, május 4. Angol consol 85 1/4.

Páris, május 4. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék —, Osztr. aranyjáradék —, Magyar aranyjáradék 94.15, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495.—, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 313.—, 5 százalékos marokkói járadék 515.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. —, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 93.75, 4 százalékos unifikált török jár. 94.67, Török sorsjegy 179.25, Török dohányrészvény 425.—, Osztrák földhitelintézet 1117.—, Osztr. Länderbank 461.—, Magyar jelzálogbank 452.—, Banque de Paris 1371, Banque Ottomane 721.—, Osztr. magyar államvasut 748.—, Déli vasut 143.—, Meridional vasut 680, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 470.—, Rio Tinto 15.31, Sucerie d'Égypte 30.—, Tula 219.—, Thomson Houston —, Urikányi köszén 150, Chartered 18.—, De Beers 239.—, East Rand 82.25, Jagersfontein 77.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 43.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.43, Váltó német piacokra

(rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/32. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 7/32, Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 2 1/16. Bágyadt.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásár.

Budapest, május 4. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 260 darab sertés, 33 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 897 darab sertés, 14 darab süldő, — darab malacz, összesen 1157 darab sertés, 47 darab süldő — darab malacz. Eladott 1116 darab sertés, 15 darab süldő, — darab malacz. Eladatlannul visszamaradt 41 drb sertés, 32 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 106-108 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 106-108 fillérig, életsúlylevonással 132-142 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 130-144 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 130-144 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140-300 kgr.-ig — 96 fillérig, életsúlylevonással 143-147 fillérig. Belföldi süldő 84-96 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak 2-4 fillérrel emelkedtek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, május 4-én. (Hivatalos tudósítás). Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér, közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 130-131 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 132-134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 134-136 fillér. Szerbiai

nehéz (páronként 260 kg fölüli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi május 1. napján volt készlet 33751 drb., 1908. május hó 2-án felhajtott 1047 darab, 1908. május 2-án elszállított 205 darab, 1908 május 4. napjára maradt készletben 34593 drb. A hízott sertésfelhajtás irányzata: változatlan.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, május 4. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3701 darab magyar, 586 drb galicziai, — drb bukovinai, 1286 németországi, összesen 5543 darab szarvasmarha. Jegyzéskilogrammonként élő súlyban: Magyar hízóökor I-ső minőségű 76-80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 64-79 fillér, III. min. 48-62 fillér, kivét. — fillér, galicziai hízóökor I-ső minőségű 80-84 fillér, II. minőségű 70-79 fillér, III. minőségű 64-69 német hízóökor I. min. 82-91 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 73-81 fillér, III. minőségű 64-72 fillér, legelő ökor 48-58 fillér, paraszt ökor — fill., bika 50-65 korona, kivétel. — korona, tehén 50-82 korona, bivaly 44-62 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 3.

Kinevezések. A belügyminiszter Suciu Silvius miniszteri titkári címmel és jeleggel felruházott belügyminiszteri fordított, jelen állásban, a VII. fizetési osztályba, a belügyminiszteri számvevőszékhöz Heidle Imre számvizsgálói címmel és jeleggel felruházott belügyminiszteri számenlőrt számvizsgálóvá, Dévay Leó belügyminiszteri számtisztviselő számenlőrt és Rákosi Sándor belügyminiszteri díjtalan számgyakornokot számtisztviselő, az igazságügyminiszter Fallér Gyula sátoraljai helyi törvényszéki írodatisztet a sátoraljai helyi törvényszékhez írodajogzatóvá, Vukov Mátyás zentai járásbíróági díjnokot a zombori törvényszékhez írnokká, dr. Csipkay Emil Andor budapesti VI. kerületi járásbíróági joggyakornokot a

Table with columns: Buza, Egyéb gabonaneműk, Burgonya, Különb. termény. Rows include various grain types and prices per unit.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various bank shares and interest rates.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various commodity prices and exchange rates.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Kedd', 'balassagyarási', and other fragments.

balassagyarmati törvényszékhez jegyzővé, Budák György ócsai járásbírói díjakat a selmecbányai járásbíróhoz végrehajtóvá; a vallás- és közoktatásiügyi miniszter Moldován Irma okleveles tanítónő a szásmatéai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szörcei Anna okleveles tanítónő a bereczki állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki, Szentgyörgyi Géza gyulai lakost a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi I. t.cikk értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. tanfelügyelő-ségi tolnokká nevezte ki és szolgálattételre Békés vármegye tanfelügyelőségéhez rendelte, Bugél Jenő végzettségű joghallgatót a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába, az 1904. évi I. t.-cz. értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. tanfelügyelő-ségi tolnokká nevezte ki és szolgálattételre Liptó vármegye tanfelügyelőségéhez rendelte, Szikszay Gábor horgás-jásóhegyi állami elemi iskola tanítót az országos gyermekvédelő ligának a szegedi „Árpád Otthon"-nal kapcsolatos iskolájához szolgálattételre rendelte; a budapesti törvényszék elnöke dr. Graber Károly budapesti lakos, ügyvédet a törvényszék területére állandó hites német tolmácsná; a nagyváradai főügyész az aradi törvényszéki fogházhoz fogházórré Gnérán János mieskepusztai lakost nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Weisz Rezső varasdi lakos Fehérre, Sisman Demeter rákosligeti lakos saját, valamint Sándor nevű kiskoru gyermeke Simorra, Rosenberger József sárvári lakos Radóra, kiskoru Immerblum Árpád szegedi lakos Inczédire, kiskoru Grünfeld Lajos szabadkai lakos Bárdosra, Fischer Farkas sátoraljai helyi lakos Földesre, kiskoru Weisz Imre és Sándor gyulai lakosok Vámosra, Kohn Vilmos budapesti lakos Szegőre, kiskoru Liebermann Márton nagyszőlősi lakos Ligetire, kiskoru Kohn Emil és Dezső kassai lakosok Kólosra, Bili Mihály nyiregyházi lakos saját, valamint Bili Mihály, Erzsébet, Anna és Beló András nevű kiskoru gyermekei Fehérre, Zwerina Mária schönbergi lakos Császárra, Klein Emánuel (Manó) budapesti lakos Komlóra, Hrk Pál zólyomi lakos saját, valamint kiskoru Pál és György nevű gyermekei Horkaira, Lövi Alron (Armin) budapesti lakos Lukácsra, Kraus Béla pozsonyi lakos saját, valamint Elemér, Imre és László nevű kiskoru gyermekei Huszárra, Kellner Károly Lajos prónaifalvi lakos saját, valamint kiskoru Zoltán nevű fia Közsegire, kiskoru Jaitesz Vilmos egrí lakos Illésre, Bradian József aradi lakos Borosra, kiskoru Graff Ferencz és Mátyás aradi lakosok Szépfalusra, kiskoru Probszt Károly aradi lakos Jászaira, kiskoru Czéletka Anna és Gyula budapesti lakosok Rónaira, kiskoru Krausz István losonczyi lakos Kertészre, kiskoru Singer István gyóni lakos Sugárra, dr. Goldstein Zsiga (Zsigmond) budapesti lakos Horvátra, kiskoru Fleischmann Berta és Margit aradi lakosok Fenyőre, kiskoru Schwarcz Adolf nagykárolyi lakos Szilágyira, kiskoru Roskosinszky Anna aradi lakos Szabóra és Katz Sámuel nagyváradai lakos, valamint Veronka és Endre nevű kiskoru gyermekei családi nevének Kabosra kért átváltoztatását megengedte.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Lovass Gyula pécsi és Varga József nagykanizsai törvényszéki jegyzőket kölesönösen, Gruman Dezső komá-

romi törvényszéki segédtelevényvezetőt az ógyallai kir. járásbíróshoz helyezte át.
Pályázatok. A bácsalmási járásbírósnál jegyzői, a szegedi II. sz. kataszteri helyszínelési felügyelőségénél két becsülőbiztos-gyakornoki, a békési járásbírósnál televényvezetői állásra 2 hét; Dézsánfalván (Temes várm.) postai ügynői állásra 3 hét; a debreczeni V. sz. és a budapesti III. sz. kataszteri helyszínelési felügyelőségénél becsülőbiztos-gyakornoki, az ignádi járásbírósnál irnoki, a marosvásárhelyi törvényszéknél fogházórmesteri, a tabi járásbírósnál hivatalszolgái állásra 4 hét és a hajmáskéri tüzérségi lövészkola központi erdőtelepénél gépészi állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. május 4-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban változóan felhős és enyhe idő uralkodik. Kisebb mennyiségű eső tegnap számos helyen volt és itt-ott zivatar fordult elő. A hőmérséklet a normális körül ingadozik; maximuma: Csáktornya, meg Verseczen 21 C°, minimuma: Tátrafüreden 1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvélte eső, vagy zivatar várható.

Allomás	Lágyulás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet		
					max.	min.	max.	min.	
A-Szalón	62.8	8.0	NW	2	4	8	17	6	17
Ungvár	62.8	8.7	NW	2	3	1	19	6	19
Kőszár	63.3	5.6	NSW	1	4	1	15	4	15
Losonc	62.3	10.8	W NW	1	0	1	18	1	18
Ógyalla	61.7	12.0		4	ny	1	18	1	18
Budapest	62.1	11.9	NW	1	2	1	18	11	18
Hörny	61.9	12.0		3	2	2	20	1	20
Köszthely	62.1	12.2		4	1	1	16	1	16
Pécs	62.4	12.0		4	1	1	19	6	19
Ságráb	61.8	14.0		4	1	1	20	1	20
Püme	62.2	13.1		4	1	1	19	10	19
Szeged	62.2	12.2	N	1	4	ny	19	11	19
Temesvár	62.2	10.2		4	2	2	19	6	19
Nagyvárad	61.8	11.1	NE	1	4	ny	18	8	18
Kölcsevár	62.8	10.2		2	2	2	17	6	17
Nagyszob	61.8	13.5	SE	1	4	1	16	6	16
Szatmár	0	0		1	1	1	19	4	19
Eger	61.8	9.8	SW	1	1	1	19	4	19
Aradvár	61.9	4.6	NW	1	0	2	12	12	12
Solymosbánya	61.8	8.0	NE	1	0	1	18	11	18
Komárom	61.8	15.4	N	1	3	4	19	11	19
Magyar-Ovár	61.8	11.4	NW	1	4	1	17	10	17
Sopron	61.8	10.4	SSW	1	4	6	15	10	15
Észak	61.8	12.1		3	3	3	21	1	21
Likvenica	61.8	13.1		4	4	4	18	10	18
Debreczen	61.8	9.0	NE	2	4	4	19	7	19
Kocsomóló	61.8	10.0	NE	2	3	3	19	10	19
Oroszláza	61.8	9.7	N	2	2	1	19	8	19
Arad	61.8	14.7	NW	3	4	4	19	8	19
Szombolya	61.8	10.8	N	3	3	ny	19	8	19
Versec	61.8	11.2	SSE	1	4	ny	21	1	21
Orsova	61.8	13.0		4	ny	ny	21	7	21

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
máj. 2. máj. 4.		máj. 2. máj. 4.	
Inn	Sharding 1.49 2.74	Tisza	M.-Szilp. 0.80 0.70
Duna	Passau 3.00 3.92	Tekoháza	1.10 0.92
	Linz 0.28 1.21	V.-Namöny	3.86 2.66
	Bécs 0.53 1.16	Tokaj	4.01 4.05
	Pozsony 2.25 2.54	Tiszafüred	4.46 4.50
	Komárom 8.08 3.34	Szolnok	4.94 4.84
	Budapest 2.24 2.24	Csongrád	5.06 4.90
	Paks 1.92 2.08	Szeged	5.85 5.18
	Mohács 2.77 2.82	T.-Bocse	4.80 4.25
	Gombos 2.84 3.67	Títol	4.80 4.54
	Ujvidék 8.45 8.68	Ondava	Hódr 0.72 0.74
	Pancsova 4.77 4.66	Tapoly	Bártfa 3.85 3.59
	Orsova 4.42 4.98	Bodrog	Ladócz 2.00 1.98
Morva	Morvafalu 1.85 1.45	Sáto	Zsolca 0.80 0.59
Vág	Zsolna 1.06 0.98	Hernád	H.-Námeti 0.04 0.08
	Troncsán 0.76 0.70	Berettyó	Margitta 0.18 0.10
	Szerec 1.18 1.06	R.-Ujfalu	R.-Ujfalu 0.04 0.08
Rába	Szt.-Gothárd 0.00 0.00	Kőrös	Csucs 0.00 0.52
	Sárvár 0.40 0.32	N.-Vár	N.-Vár 0.34 0.27
Dráva	Győr 2.82 0.00	Balonyos	Balonyos 0.72 0.52
	Várasd 1.08 2.04	Tenke	Tenke 0.12 0.28
	Zákány 0.56 0.52	Gurahony	Gurahony 0.58 0.48
	Baros 1.28 1.28	Borosjenő	Borosjenő 0.10 0.10
	Eszék 2.24 2.26	Békés	Békés 2.00 1.86
Mara	M.-Szardán 1.40 1.66	Gyoma	Gyoma 3.85 3.10
Száva	Zágráb 0.78 0.74	Gy.-Fehérvár	Gy.-Fehérvár 1.10 1.16
	Sziszek 3.57 3.16	Maros	Branyicska 0.00 0.00
	Mitrovicza 5.90 5.88	Soborsin	Soborsin 0.00 0.00
Szamos	Décs 0.84 0.82	Arad	Arad 0.14 0.80
	Szatmár 1.68 1.66	Makó	Makó 1.82 1.61
Kraszna	N.-Majtény 0.52 0.00	Temes	K.-Kostély 1.86 1.18
Latorca	Munkács 0.44 0.88	Béga	Kisveto 1.00 0.98
Latorca	Homonna 0.22 0.85	Temesvár	Temesvár 0.04 0.10
Ung	Perecseny 0.00 0.34	Bécskerék	Bécskerék 1.27 0.91

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

közpénzüri, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor

Ehrentreu és Fuchs
testvérekéül
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 83-59.

Csipke kelmek,

hímzett batistok bluzokra, svájci gyármanly. Aplikáltak, legdivatosabb és legfinomabb minőség, rendkívül olcsó árban eladotnak. Hímzett batist, és vászonruhák 6 firt. és feljebb.

Budapest-szálloda

Becsi-utca 2. 1. em. 5. szám.

HATSCHEK ADOLF.

Ezen specialista legjobban ajánlható szűreletti garda lapasztatall alapján, melyeket a kórház higyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerezett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(hugyosöfolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytat a honorarium utólag is fizethető. Levélre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerék.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 8-8-ig.

Budapestben, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállodával szemben.)
Átjáró ház. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön városbát.

3 MILLIÓ KORONA nyerhető évenként

1 darab Konv. Jelzálog-sorsjeggyel
Évenként: 6 huzás 2.645.500 kor. Össznyereményyel.

2 drb Olaszvöröskereszt-sorsjeggyel
Évenként: 4 huzás 300.000 kor. Össznyereményyel.

Főnyeremények: 100.000, 200.000, 300.000
1.500.000 és egy millió kor.

Főnyeremények: 15.000, 30.000, 15.000
80.000 lira aranyban.

Főnyeremény 300.000 korona
Főnyeremény 30.000 Lira.

E SORSJEGYEKET ELADJUK:

Részletfizetésre } 25 30 havi
2 darabonként } 6.- kor. 5.- korona.
részletfizetés mellett.

Részletfizetésre } 25, 30 havi
2 darabot } 4.40 kor. 3.70 koronás
részletfizetés mellett.

Lotóre } 123 koronáért 13 korona foglaló
2 darabot } 88 koronáért 14 korona foglaló

Már az első részlet, illetve foglaló beküldése ellenében kiadjuk az eredeti sorsjegyek sorozata és számmal ellátott törvényes okmányokat, melyeknek birtokában vevo az összes huzásokon az egyedüli játékjogot élvezi. Minden sorsjegy okvetlen nyer. Belfizetési lapokat és huzási jegyzékeket díjmentesen küldjük. — Megrendeléseket utánvétellel nem intézünk el.

BUDAPESTI BANK R.-T. Király-utcai fiokja
Bpest, VI., Király.u. 20/32.

HETI MŰSOR.

Május	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Hagyar Színház	Föv. nyári színház	Jránia színház
6 Szerda	A hálás utókor	Nemo	A szatyr	A dollárkirálynő	Három feleség	A császár katonái	Az anya miatt	A mai Róma
7 Csütörtök	Megjött a papa Alfonz ur	Eliana	Tatárjárás	A drótostót	A nagymama	Sasfiók	Az anya miatt	A mai Róma
8 Péntek	Makrancos hölgy	Mignon	A tanítónő	Drótostót	Ezeregy éj	A Sasfiók	A mikádó vagy Titípu városa	Felolvasás
9 Szombat	A biboros	A nürnbergi baba A csoda váza Parasztbecsület	Félszereltem	A dollárkirálynő	Ezeregy éj	Sasfiók	Fatinicza	Vizsgaeloadás
10 Vasárnap d.u. este	A biboros	Téli rego	Az ördög	A dollárkirálynő	A nagymama	A császár katonái	A napratorgó	Marokkó
			Félszereltem	Drótostót	Ezeregy éj	A Sasfiók	A vig özvegy	A mai Róma

S Z I N H Á Z A K
Kedden, 1908. május 5-én.

Nemzeti Színház
A félisten.
Dráma 3 felvonásban. Irta Gosdu Elek.
Giorgione Odry
Leonardo Loredano Gál
Tiziano Pethes
Del Piombo Mihályfi
Aretimo Rózsahegy
Lorenzo Lotto Horvath
Wolfram Szacsavay
Márko Bartos
Van Boyer Hajdu
Egy pap Molnar
Insegilla Márkus E
Kezdeté fél 8 órakor

III. Kir. Operaház
Az eladott menyasszony
Víg dalmű 3 felvonás Irta Sabina K. Fordította Abonyi Kornél, Zenéjét szerzte Smetana Frigyes. y Személyek
Krisztina Váradi V.
Kalinka, felesége Valont
Mari, leányuk Szócs
Mikola, földbírtokos Ney B.
Agnes második neje Fedorné
Vencel, fiuk Gábor
Hans Arányi
Kezdeté 7 órakor.

Király színház
A drótostót.
Operett 2 felv. és előjátékkal. Zenéjét szerzte Lehár Ferencz. Gúntner Badogos Boross
Mizi, leánya Szegegy E.
Pfefferkorn Siki
Zsuzka Pálrass S.
Ankó Raskó
Milos Csapó
Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház
Zárva

Apollo Projektograf
(Telefon 68-39.)
Davos télen.
Róma látkepe. Az óriás. A kecskepásztor szerencsése.
Megszökött feyencz.
Konstantinápoly. Pénz és szerelem. Szicília. Téli élet St. Moritzban. 100: 1 vagy a szerencsés lövészony játékos.
Az előadások d. u. 6 órakor kezdődnek.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma
HANAKO
a hírneves japáni színművész
továbbá
18 új attrakció.
Az előadások kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.
A téliertben reggeltől 5 óráig VORÓE ELEK ezüstanzenekara hangversenyez.

A Felső Margitszigeti
nagyvendéglőben
Csóka Józsi
és zenekara naponta déli 12-2 és esti 5-10 óráig hangversenyez.

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszesz-t.**
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Készítőküldési hely
Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 78. Tassák árjegyzékét kérl.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Ma este 8/8 órakor.
Nagy fényes sport előadás
az egész nagy művészet fellépte.

Wampetics vendéglőjében
Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is
katona zene

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ
Tennis-pálya-készítő s főszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — **MACHER REZSO** sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám (Az udvarban)

TATRA-MULATO
VII., KIRÁLY-UTCA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb családi mulatója.
Ma és mindennap
Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul
Nemzetközi Cabaret előadás.
Nemes Lessenn Melia Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné ecottadok (harrakisérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sugár Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.
Penzlarnytás 5 órakor. Kezdeté 8 órakor.
Telefon 15-10.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitelosztály megnyit
a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törleszthető részletre.
A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.
Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.
Budapest, Király-utca 58. szám.
Prospektus és árjegyzék minden hangszerről külön díjmentesen.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látószövek is legolcsóbban kaphatók ingyen árlenyézék bérmentve.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintataltalmat megszerő Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
FASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRÚT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Butorok művészi javítása
Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát politurez, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat
RÉTI JAKAB műasztalos
BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

„PÁLMAIGET” NAGYVENDÉGLŐ
ARÉNA-UT 74. SZÁM.
Esterkint TOLL ÁRPAD és KÁROLY zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elsőrendű konyha, kitűnő ménes-györöki és különleges borok. — Számos látogatást kér tisztelettel
EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérloje.

300.000 korona nyerhető
1 dró Pesti Hazai Takarékp. sorsjeggyel
Huzás már június 5-én.
Kapható:
36 havi részletfizetésre: havi befizet 4.— K
24 „ „ „ 5.50 K.
Már az első részlet és 35 fillér portó beiktatása ellenében megküldöm a törvényesen kiállított sorsjegyet sorozat és számát tartalmazó részletvet, melynek birtokában vevő az összes huzásokon az egyedüli jätéjogot élvezi.
FLEISSIG bankháza BUDAPEST, Erzsébet-körút 2. sz.

Butor
készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerocsen-utca sarok.)

Lawn-teniszjátékaink
fiuknak, leányoknak és felnőtteknek
legégszűségesebb és érdekes társas sportjátékot nyujt.
Tennis-raketok:
Kezdőknek 2,25, 3,25 frt.
Haladóknak 4,50 €
Jó játékosoknak 7.— frt.
Versenyzőknek 9—12.— €
Bajnokoknak 15—19.— €
Pályakerítő-háló (8 m. magas) méterje . . 16 kr.
Fehérposztó-teniszlap da tuczatja 5, 6, 7, 8, 9 frt.
Tennisárjegyzék és pályaterv ingyen.
Ploki és Haas lawn-tenisz-üzlete, Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.
A legtöbb tennis-klub szállítója. Külön raketjavítás-tarifa ingyen.

Nászajándékok
jubileumra díszárgyak, evőeszközök, műtári cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
műórák ékszertelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. l.em.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Kedd,
Oriás
vagy szállító
Magyarország
árulása, a
világhatár
Gol.
Arjegyzék
ömeze
Fla
Havas
IV. ke.
GAZ
vasá
meze
Negyedik k
A JUH
A kis
M
Második b
(
Lamp
Budap
és
B
Sok ez
ndia vissza m
és lelkerjét
reket éri el a
zet hitelen írt
lőshoz tartozó
ságo, valamint
gondos figyelem
mind hozzá je
részünk oly ny
vizsgálása utá
kiket biztosan
Ha val
Irta le azonnk
uten megkapja
szereket is —
válaszbélyeg
a leveleket elő
szeket. A min
tos sikkrel,
óia dr. Pálóc
elhanyagoltabb
os/, holg.,
rortórs és sz
erét (impotent
kat, borbetez
ségelt, valamin
beteg-éjeket,
vároterem és l
önnaga és e
dóltán 6 órák
Calm
Budapest. VII

Kivándorlás fölösleges
 Kerestet mindenki részére
 a legújabb gyorskötőgépeken
 való kötéssel. Arjegyzéket küld:
Első Magyar Kötőgépgyár
 vezérképviselője,
 Bpest, Hegedűs Sándor-u. 24. II/35
 (ezelőtt: Kemnitzer-utca) Minden
 háztartásban nélkülözhetetlen!
 Képviselek minde
 nütt kerestetnek.

Oriási gramofont adok 16 forint
 készpénzért

vagy szállítok utánvétellel, melynek árárszétfizetésére
 70 forint.

Magyarország legnagyobb fonográf-
 árúháza. Rendkívül nagy választék a
 világhírű párisi „Pathé” és londoni
 „Columbia” hengerekből.
 Arjegyzék gramofonokról, fonográfokról,
 szemek és hengerekről ingyen.

Fisza Gyula utóda
Havas Simon, Bpest,
 IV. ke. Ferenztelek-tere 3.
 (Az udvarban jobbra.)

Legújabban megjelent

GAZDASÁGI MŰVEK

Nádudvari uram
 vasárnapi beszélgetései
 mezőgazdasági dolgokról.

Közrebocsátotta
TORMAY BÉLA.

Negyedik bővített kiadás. Száztízötven ábrával.
 Ára 7 korona 50 fillér.

A JUHTENYÉSZTÉS ALAPVONALAI.

A kisgazdák szükségleteihez mérve

írta
MONOSTORI KÁROLY.

Második bővített kiadás. Nyolcvennyolc ábrával.
 (A Falsi Könyvtár 52. füzeté.)
 Ára 1 korona.

Kaphatók:

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapesten, VI., Andrassy-út 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

BETEGEK FIGYELMÉBE

Sok ezer reményvesztett beteg férfinak és nőknek
 adta vissza megrongált egészségét és állította helyre testi
 és lelki állapotát — speciális gyógyódmunkák. Olysi siker-
 reket ért el gyógyódmunkák egész Európában, amit az inté-
 zet híres orvosai bármikor bebizonyíthat. A gyógykeze-
 léshez tartozó speciális szerek és alkalmazások: (Különös-
 sége, valamint a betegnek iránt tanúsított lelkiismeretesség,
 gondos figyelem és a legelőszelhető vizsgálati módszerek,
 mind hozzá járultak az adott kiváló eredményekhez. Eljá-
 rásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos meg-
 vizsgálása után csak azokat fogadjuk el gyógykezelésre,
 akiket biztosan meggyógyíthatunk.

Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak
 írja le azonnal baját, amelynek pontos áttekintésére
 után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógy-
 szereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levelebe
 válaszbelépet mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után
 a levelet eldőltek, vagy kívánata mindenki visszakapja
 azokat. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biz-
 tos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év
 óta dr. Paldos az ő speciális gyógyódmunkájával még a leg-
 elhanyagoltabb esetekben is, a bujkoros sebeket, huly-
 osít- hólyag-, ideg és hátrajáró-bajokat, sérveket az ön-
 zertőzés és szűrés utóbjait, magómlést, elgyanult feld-
 erőt (impotentiát), kezdődő elmeavart, aranyeret, vörbaj-
 ket, borbetegségeket és a női nemű szervek minden beteg-
 ségét, valamint minden felsorolt bajokkal összekapcsol-
 betegségeket. Nők részére külön intéselet, külön
 váróterem és külön kijárat van. A rendelést dr. Paldos
 önmaga és egyedül végel naponta délelőtt 10 óráig
 délután 5 óráig, (vasárnap déltől 12 óráig.)

Cím: Dr. Paldos posztalista volt kórházi orvos
 Budapest, VII., Rákosszi-útcán 10.

Sorsjegyárak:
 1/4 - 12 k.
 1/2 - 6 k.

Sorsjegyárak:
 1/4 - 3 k.
 1/8 - 1.50 k.

FÖNYEREMÉNY.
SZERENCSES ESETBEN,
EGY MILLIO
KORONA.
KILÉSZ SORSOLVA

1 NYER 600,000 K. 1 NYER 400,000
 1 NYER 200,000 K. 2 „ 100,000
 2 „ 90,000 K. 2 „ 80,000 K.
 2 „ 70,000 K. 2 „ 60,000
 1 NYER 50,000 K. STB.

HUZÁS
MÁJUS HÓ
21 ÉS 23 AN

DÖRGE FRIGYES
BUDAPEST KOSSUTH LAJOS U. 4.

BUTOR
 DUS VÁLASZTEKBAK...
 EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-ÚT) TEL: 2222
 EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-ÚT) TEL: 2222

„VALUTA” erszöny
 egy darab hóról készltve ára
 1 korona kizárólag
„Székely” hóröndösmél
 VII., 9. Rákóól-út 4.
 Arjegyzék ingyen.

Fenyőhorovicska
 (Jantperus) BARTA-téle,
 3 Uter k 7.50, 4 Uter
 k 9.- bermentve.
PEKAI KONZERVGYÁR
 Fölka, Szepes 26973

FRIED J.
 műbutorraktár, kárpitos és
 díszlő
 Bpest, V., Náder-u. 14
 Elfogad teljes lakberende-
 zéseket, valamint minden-
 nemű kárpitos- és díszíté-
 munkákat. 27841
 Mintaraktár művészi kivé-
 telő butorokból, franczia
 és angol szövetekből
 ; Köllségvétel díjmentes.

Legjobb minőségű
KONTÓFÉK
 bírályesont, kartsuk, békaféle és
 ebfélefontból dug választék.

MÜLLER J. L-féle
BRISE DE VIOLETTES
 a legjobb, legkiválóbb illóolaj-
 a frissen szedett thoyának illatával egyenlő kelte-
 mesége, ha letege és finomságára nézve felle-
 mulhatatlan, ezen kívül thoyáit felitmul mint
 den vázalkozást kiváló illó és kellemes illata által.

Üzveje 3, 5 és 9 kor.
 Angol és francia illatszerek dug választékban.
Müller J. L. Cs. és Vir. Udv. Szállás
 Illatsz. és piporoznappal-gyármal Buda-
 Kormánó-útcá 2. // Rottenhiller-útcá 6. sz.
 Gyár-
 Haj-, fog- és körömfelek
 díszes készletekben
 Körömlapát-szerek.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA-FLUID
Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
Régóta kitérőnek elismert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőmegtartás czéljából használják az összes turisták, körékpárosok és lovagló turák után.
Ára I egész kor. 2.—, fél üveg kor. 1.20.

KWIZDA-flu FLUID
VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
Képes árjegyzék ingyen és bérment. küldetik.
Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26

Bad Hall felső-Ausztria
Legrégibb elsőrangú jód-lápfürdő.
Idény május 15-től szeptember 30-ig.

Fényüzéses fürdők és legmodernebb gyógyhatányok, masszázs, hidegvizgyógyintézet, villamos fény- és kábelkabinosfürdők, inhalatio a legújabb rendszerben, pompás tekvés az Alperek előhegyei között, terjedelmes park, gyógyzene, koncertek, bálók stb. — Elegáns szállodák és magánlakások, penziók felnőttek és gyermekek részére. — A kromsthal és Steyrthali vasút állomása Bécs-től Steyr-en vagy Linzen át (közvetlen kocsi) 6 óra, Passautól és Salzburgtól (via Wels-Unterruhr 3 és fél órányira. ORSZ. GYÓGYINTÉZETI spektust közzségeggel küld az kezelésége **BAD HALL**.

Órajavítás Ikorona.
Pótlandó új részeken kivül. Zsebórajúveg, mutató 10 kr.
Ferenckörut 44.
Schwimmer Albert órásmester.
Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemü betegségekben szenvednek.

mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvesztüktületek, vizeletli zavartok, éjjeli magömlések, sebök és bujakoros bántalmak (syphilis, az ontérfőzés utóhalálként fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily bőrkütsések stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigorúan tudományos és leltímeretes gyóymódiánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL
v. or. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legregibb, 30 éve fennálló rendelt. intézetet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-9-ig este. Idült húgyvese és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgyvesztüktürelő segélyével. Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakértői tanácsot nyújtanak, gyógyszerrel gondoskodva les. Titoktartás biztosítva.
Nőeknek külön váróterem.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatló Singer varrógép készletével 5 évi jótállással osztrák **SINGER A.**
műgépésznél Budapest, (Sütyet Akácfa-utca 55. Minden nemü varrógépek javítását legújanyosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Modern
urasági butorok
alkalmi vételo és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.
GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenckör-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

A című tessék gyemi.
VALÓ.
di francia kőművelő gépek (óvszer) csakis
P. BERGEURANPILÉ
legújanyosabb párizsi gyárostól legelőnyösöbben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körut 56.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.
Spitzer Miksa utóda
HOLCZER
m. kir. szab. ékezerész.

Nagy raktár: Gyémánt és brilliáns-butonok, gyűrűk, melltűk és más nemeskőbárakból.

Saját gyártmány! Időnként arany és drágakő árak.

Saját átalakítások! Javítások elfogadhatnaki!

Budapest, IV., Károly-körut 22. Hóseer Bazár.
Gyár: VII., Király-utca 15.

Leleltímeretes kiszolgálás

MAGYAR KIR. SZABADALM. OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

GAEDICKE
bankház
Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.
ajánl a május hó
21. és 23-iki húzáshoz

1/4 1/2 3/4 1/8 sorsjegyet
12.— 6.— 3.— 150 koronáért

62500 NYEREMÉNY | 1250000 SORSJEGY
MINDEN MÁSODIK | FŐNYEREMÉNY EGY MILLIÓ

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.
Arany és ezüst ékszerek, evő-eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁRKÁLMÁN
művész
Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Fényképező-gépek és Látesövek
részletfizetésre kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
optikai áruházában
Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszin és Zsolna csokoládé
Csokoládé dessert bönbonok.
Weider Ármin és Béla
csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

(Kedd, május 5.)

Abel
Abrahám
Adám
Adél
Adolár
Adolf
Adorján
Adrián
Adrienne
Agátha
Agnes
Agost
Agoston
Akos
Aladár
Alajos
Albán
Albert
Albin
Albrecht
Alfonz
Alfréd
Alice
Amália
Ambrus
Andor
András
Angelika
Anna
Antal
Anton
Antónia
Aranka
Arisztid
Arman
Armin
Arnold
Áron
Árpád
Arthur
Arzén
Attila
August
Aurélius
Aurélia
Eulália
Bálint
Baltazár
Bándi
Barbara

HOGY HÍVJÁK?

Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinél életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencséséjét, boldogságát megállapíthatná! Talán a neve melletti osztálysorsjegyszám egy nagyobb nyereménnyel lesz kihuzva a legközelebbi húzásokon.

Tegyen szerencsekísérletet az itt közölt névsorban levő saját vagy családtagjának neve melletti számmal, — mert

KISS szerencsésje NAGY!

Ezen szerencseszámok osakis

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. sz. kaphatók.

Ábel	20062	Barnabás	22248	Eleazar	93827	Géza	90549	Johanna	22243	Lőrán	13080	Oktavius	90799	Szalvár	20560
Abrahám	90886	Beatrix	8104	Elemér	64235	Gida	8241	Jolán	39416	Lothar	22432	Olga	18610	Szerafino	92328
Adám	64617	Béla	20068	Eleonora	51478	Gilbert	32058	Jónás	24770	Lőrinc	13562	Olivér	24755	Szeréna	8136
Adél	106060	Bence	39051	Élías	18031	Gizella	46923	Jónathán	32068	Lucia	24796	Olympia	37781	Szidónia	118188
Adolár	90428	Bendek	60110	Ella	8117	Gottfrid	68013	Jordán	107468	Lucián	18320	Orbán	46923	Szifried	90737
Adolf	51242	Benjamin	91942	Elvira	27185	Guidó	51193	Józsa	94905	Ludmilla	32058	Oszkár	24996	Szilárd	13269
Adorján	67680	Benő	50467	Elza	107674	Gusztáv	22433	József	96087	Ludwig	21506	Othello	8319	Taksony	45171
Adrián	90802	Bernát	107469	Emanuel	90844	Győző	16802	Judán	68745	Lujza	9805	Óthmár	102291	Tamás	38900
Adriene	96061	Berta	94914	Emil	67685	György	17046	Judith	51349	Lukács	64617	Ottília	92337	Taszió	119166
Agátha	8171	Bertalan	24770	Emilia	37471	Györgyik	8247	Julia	60131	Lukrécia	96081	Ottó	60180	Tekla	63326
Agnes	18560	Bertold	18614	Emma	107475	Győző	21391	Juliska	8386	Magda	68013	Ottokár	73362	Teofil	8218
Agost	22432	Bertram	8240	Emőd	94911	Gyula	93998	Jusztina	48148	Magdolna	119180	Ódón	90804	Teodor	90736
Agoston	37781	Biri	45593	Endre	66911	Gyuri	64592	Jutka	27359	Malvina	45593	Órszi	18263	Tercsi	102269
Akos	12713	Blanka	27179	Erasmus	8318	Habakuk	102262	Kajfán	18618	Manfred	20032	Pál	22254	Teréz	78239
Aladár	119198	Bódgö	108101	Erna	32068	Hajnalka	91542	Kálmán	106071	Manó	79719	Paula	39051	Terka	22283
Alajos	51349	Bogdán	90810	Ernesztin	39766	Hedvig	73886	Károly	54418	Marcel	91542	Paulin	4417	Tibor	60087
Albán	73362	Boldizsár	68745	Ernő	106154	Hélén	60101	Karolin	73386	Margit	67619	Pepi	12712	Tihamér	60084
Albert	91541	Bonifác	51244	Ervin	94905	Henrik	108059	Károly	54418	Mária	20052	Péter	21522	Tinka	90816
Albin	67566	Borhála	13263	Erzsébet	27359	Hermann	93068	Katalin	8316	Mariska	8200	Piroska	37462	Titusz	39458
Albrecht	2302	Boriska	46942	Eszter	39416	Henriette	78303	Katarina	108378	Má k	33298	Pista	96842	Tivadar	74138
Alfonz	39751	Böske	27404	Etel	13038	Hermína	8300	Kázmér	64233	Márkus	107875	Pongrác	102120	Timon	107151
Alfred	22953	Brigitta	8231	Eufrozina	4407	Hilda	23149	Kelemen	90722	Mártha	90778	Rachel	90819	Tódor	96828
Alice	108047	Camilla	60094	Eugenia	46009	Hubert	37462	Keresztély	27185	Martin	22433	Rafael	60126	Ulrik	23113
Amália	18620	Carolina	79319	Eva	119133	Hugó	13261	Klára	41646	Márton	17602	Regina	90438	Urban	50472
Ambrus	24755	Cecilia	90859	Ézsaiás	78251	Humbert	107688	Klodil	17046	Máté	21514	René	13038	Valentin	73896
Andor	34288	Cézár	102267	Fabián	52612	Ibolyka	90805	Kolozs	34279	Matild	37769	Rezső	22239	Valér	8544
András	22236	Ciril	22438	Fanni	67581	Ida	90791	Konrád	21507	Mátyás	22431	Richárd	90848	Valéria	91544
Angelka	3362	Clementin	17607	Farkas	27996	Ignác	18618	Konstant	108023	Maxim	79346	Róbert	79344	Vazul	7493
Anna	90728	Constant	20063	Felécia	9805	Ilka	9819	Kornél	96069	Melánia	60110	Rókus	60101	Vencel	105435
Antalka	78229	Córa	102291	Félic	90799	Illés	21514	Kornélia	67685	Melinda	96091	Roland	90540	Vendel	46797
Anton	118189	Cornélia	92317	Ferdinánd	86004	Ilma	39555	Kristóf	51198	Melitta	106030	Román	8396	Verona	90445
Antónia	51477	Cristian	64233	Ferenc	51249	Ilona	90746	Krisztian	8200	Menyhért	92330	Romeo	22972	Vidor	13251
Aranka	18610	Dániel	21380	Imre	8186	Imre	18611	Krisztina	22292	Mici	79846	Róza	102200	Viktor	94975
Arisztid	41616	Dávid	8305	Flórian	20052	Ipoly	2330	Lajos	17007	Mihály	2330	Rozália	92591	Viktoria	22405
Armand	32063	Demeter	48148	Flóris	67312	Ince	22431	László	32063	Miklós	22236	Rozina	64592	Vilma	119167
Armin	21596	Demjén	108999	Fodor	90743	Irn	39759	Laura	90791	Miksa	37471	Rózsika	9811	Vilmos	90447
Arnold	8533	Dénes	92337	Franciska	92591	Irma	90778	Lázár	67312	Milán	27404	Rudolf	39061	Vince	8282
Aron	60132	Dezso	60126	Frida	54418	István	110556	Lea	78259	Mór	90743	Salamon	23123	Virgil	46779
Árpád	106180	Domokos	22972	Fridrika	90804	Iván	96076	Lehel	8149	Móric	60132	Sámson	18611	Walter	96060
Arthur	94248	Donáth	19114	Frigyes	119155	Ivor	79346	Lénárd	41640	Mózes	108047	Samu	90628	Wilhelmin	105457
Arén	3364	Dóra	193377	Fülöp	22254	Izabella	90848	Lenke	39483	Náci	45189	Sámuel	24761	Wladimir	45171
Attila	106175	Dorottya	60131	Gábor	37769	Izidor	102201	Leó	22958	Nándor	27179	Sándor	106052	Wolfram	22444
Augusztia	93655	Döme	9811	Gábrriel	21522	Izor	8319	Leontin	17024	Nárcisz	20063	Sári	5205	Zachariás	102227
Aurél	53395	Dömötör	37470	Gabrielle	8145	Izsák	90108	Leonora	108065	Natalia	8533	Sarolta	22444	Zádor	90737
Auréli	13562	Eberhard	22239	Gáspár	17021	Izsó	107503	Leopold	90659	Nathán	93654	Sebestyén	48170	Zoltán	8218
Balázs	23123	Edith	13030	Gebhard	90540	Jakab	90722	Lidia	64235	Nelli	64581	Simon	108049	Zseni	38900
Bálint	45189	Ede	45185	Gedeon	60130	Janka	8236	Lina	51478	Nesztli	78303	Soma	73357	Zsigmond	48170
Baltazár	79846	Eduard	39061	Gellért	79344	János	90675	Lipót	90805	Netti	90844	Stefánia	65974	Zsófia	65974
Bandi	92330	Edwin	90819	Gergely	90816	Jenő	96081	Livia	67656	Nina	51244	Szabolcs	22216	Zsuzsanna	73857
Barbara	84279	Elek	102192	Gertrud	106067	Joachim	106060	Lorenc	13032	Norbart	4417	Szantisló	67680	Xavér	90661

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Központ: **Kiss Károly és Társa** Fiókküzetek: Erzsébet - körút 22 VIII., Rákóczi-ut 55.

a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

A XXII. sorsjáték első osztályának húzása már **május 21 és 23-án** lesz.

Tessék kivágni és elénkbe beküldeni.

MEGRENDÉLÉS

KISS KÁROLY ÉS TÁRSA BANKHAZA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXII. sorsjáték I. osztályára a ..... sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyereményjegyzőket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegekben küldöm) ..... K. .... (egyidejűleg postautalványon küldöm) (A meg nem felelő módot sziveskedjék átadni.)

Név: .....
Lakhely: utca, házszám: .....
Utolsó posta. (megye): .....

Az I. osztályú sorsjegyek árai:
Egy nyolcad 1 K 50 f.
Egy negyed 3 " " "
Egy fél 6 " " "
Egy egész 12 " " "

Az Osztálysorsjáték legutóbb megjelent képes leírását **INGYEN** és bérmentve küldjük meg

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Rákoszi-utca 6/C. 284

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cziporka, 60 fillérért mindent kapható 721b

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvégeztet magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

A Falkogen
tűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ara 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-ut 2. sz. 27796

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a "Kegyelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46. 27903 B.

Intelligens nemet
kisasszony keresztény uri házhoz gyermekekhez ajánkozik. Vidékre is elmegy. E. M. Wien. III. Fasangasse 18. Portier. 28461

Magánjáró
gőzcseplőkészlet 8 lóerejű, kifogástalan gyári javítással, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által Baján.

Zálogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vettek. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Kolozsvári
jogtudományes állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazással Levélbeli érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolozsvára, Budapestre ugyszintén államszámvevői államszámvevői államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szemlértium, Budapest, Damjanich-utca 28/B.-1. 28471

Asszonyok
vigyázatok! Tulnag gyermekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer köszönő és hálaírat. 1 koronáért (esetleg bélyegeken) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B.-1. 28471

Sodronykerítéseket
bámulatos olcsón készít **Neizer és Társa** cég Budapest, VIII. Népszínház-u. 1-3

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bór-olajok, gyönyörű tükrök, diván, bőrzsák, tróasztal, porzsaszívó és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Szepességi csemegék
BARTA-fele vörösafonya befőtlet, malna, számoza-, csipkebegyőzlet, gomba- és huskonserveket, pastetomokat alán a PELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kertkeresek, keramitlapok, Kohlheimi lapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór,** épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74. Fiók földi Sziget-ut 7.

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tiszteletkölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%- annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadekokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Törvényes, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztrájsorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaszhatnak! Rón és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI. Eötvös-utca 2. (Király-utca sarok) Telefon 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

15 forintért tiszta
gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő **Krausz F. és Tsa** urf. szabómester Budapest, Rákóczi-ut 99. Vidékre mintákat mértékítői utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Veresafonyabefőt
BARTA-fele, 5 kilós postakosártyveg 6.- korona PELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Gépészeket
cséplés idényre ugyszintén gazdatisztek és az összes gazdasági személyeséket, szakértelem és józanságért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-67

Eladó urilak.
Budapesthez 1 és fél, vas-uti állomáshoz negyedóránnyira fekvő 3 és fél holdas igen csinos belsőség, 8 szobás kényelmes urilakkal melléképületekkel, fél hold szőlővel, gyümölcsös és konyhakerttel eladó. A kertben kitűnő Artézi víz. Czim a kiadóhivatalban. 28488

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy reaktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

BUTOROK
átló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá urizsoba, iroda berendezések és mahagóni butorok, szőnyegek és függönyök szalódi angol bégarnitárak eladása és vétele. **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262. **Bariczky-utca sarok.**

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

15 forintért tiszta
gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő **Krausz F. és Tsa** urf. szabómester Budapest, Rákóczi-ut 99. Vidékre mintákat mértékítői utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Stenográfia!
Díjtalan gépírás-oktatás az összes írógép-rendszeren. Díjtalan és biztos állasközvetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépírás tanfolyamok nyílnak az oklevés gyorsíró tanároktól vezetett Stenográfia ország. Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiroiskolában. Levelező és vitairás tanfolyamok kereskedelmi szakintárgyak. Az intézet végzett növendékei egész éven át díjtalan gyakorló órákban részesülnek. Tanítás reggel 7 órától este 9-ig. Sokszorosító iroda. Copying office. Kérjen tájékoztatót. Az intézet helyeségi Váczi-örút 33. sz. alatt vannak

Polgári árkai
Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Vidékre minták küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. **Zeliszka János** angol urf. szabóterme BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em. Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövevekből.

Árverési BUTOROK
Zsolt felosztás miatt olcsón kiárusítatnak VII. ker., DOB-U. 22.

10,000 drb. FÓZSA
thea, Noks, Bourbon remonlans, kétéves erős koronával, magas 10 drb. 12 korona, félmagas 10 drb. 8 kor., alacsony 10 drb. 5 kor. Nagy választék évelő és dísznövényekben. Katalógus ingyen és bérmentve. **Fr. Spora,** kiviteli kertész, Klattan, Csehország.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. **Nagy Zsigmond** VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagóni pliszander vagy masfajta háló, ebédlő, urizsoba és szalonbutorokban. Rezhálószobák, bégarnitárak és kárpitosfélékben Perzsa, amyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagóni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmírna szőnyeget, függönyöket, tveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket. **Nagy és Fia** Allandó nagy lakberendezés kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77. Fióküzlet nincsen. 26618

Spóra-fele
világhírű klattani dísz-és óriásszögfütk. Kiténtve: Praga, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt a/M. legmagasabb kiténtesekkel. 10 darabonkint Elite választék, 20 kor. Kiállítási és reklam minták ajok 20 > Oriási szögfütk... 10 > Dísz-szögfütk... 5 > Kerti szögfütk... 2.50. Árjegyzék ingyen, bérmentve **Fr. Spóra** szögfütkivitele KLOTTAU. (Csehország)

Alcga-nyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** utján kizárólag csak **Reményi** nagy magyar hangszerlepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. **Budapest, Király-u. 58. szám.**

30 korona
finom szövevből divatos férfiöltöny vagy feltöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben "Ez az utolsó szabóság" Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagóni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmírna szőnyeget, függönyöket, tveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Allandó nagy lakberendezés kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77. Fióküzlet nincsen. 26618

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
GEREBEN BELA KRISZTOFER-2
Saját gyártmányu Vas-és rézbutorok Rézagy... 45.- frt Vaságy matraczczal 8.50 > Gyermekágy... 11.50 > Sodronyágy-betét 3.50 > Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046 **WEISZ LIPOT** Király-utoza 99. szám. TELEFON 57-01. Pesti Izs. hitközség, Bpest, VII., Sip-utca 12. 5194/08. szám. Pályázati hirdmény. A pesti Izs. hitközség előjárósága, a közönségek levő **Rot József és neje Róza** kinnazsittái alapítvány" kalmából a folyó éven esedékes 800.- kor. összegű kihazasítási segélyre pályázatot hirdel. Erre a kihazasítási segélyre az alapító Rot József testvéreitől, vagy neje, szül. Netter Róza testvéreitől egyenes ágon leszármazó Izs. vallású nők pályázhatnak, kiknek a rokonság igazolására alkalmas okiratokkal teljesített körvényeket f. é. június hó 15-éig kell az aulírott előjáróságnak benyújtani. A pályázatra vonatkozó felvilágosítás a hitközség titkári hivatalában, a delélti hivatalos órak alatt nyújthat. Budapest, 1908. május 1. A pesti Izs. hitk. előjárósága.

Ugorkát,
késlelábét, cukorborbort, zöldbabot, új burgonyát, spenótot, gombát és hónapos reteket vegyesen; 3.50 koronaért szállítja **gyümölcskivitel Csongrádról.**

Korai
fűszereket, cukorborbort, zöldbab, ugorka spenót, tejessaláta, hónapos retek, zöldhagymacsokk új bu gonya, vegyesen postakosárunkat 3 koronáért szállítja **Szabó, Csongrád.**

Magyar kir. államvasutak
90306/CIIIta. 908. sz. **Uj személydijszabás életbeléptetése.** A Sopron-Köszegi helyi-érdeku vasut vonalán, a megnyitás napjától zónarendszerű személy- és poggyász-díjszabás lép életbe. Ezen díjszabás a magyar királyi államvasutak díjszabáselárusító irodájában (Budapest, VI., Csengery utca 33.) 20 fillérért kapható. Budapest, 1908. évi április hó 25-én. Az Igazgatóság.